STRIPSCHRIFT

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS
NR 96
DECEMBER 1976
PRIJS F 3,25

STRIPSCHRIFT

december 1976
nummer 96

uitgegeven door Thespa Uitgeverij, Koninginneweg 164, Amsterdam, tel. 020-79 13 19 voor **Het Stripschap.**
Nederlands Centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij KB 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Redactieadres: Stripschrift, Postbus 9494, Amsterdam
Redactie: Hans van den Boom, Kees de Bree, Rob van Eijck, Wim van Helden, Har Brok, Martin Wassington.
Nieuwsredactie: Kees de Bree, Martin Wassington, postbus 9494, Amsterdam.
020/17 13 32 – 18 34 88.
Vaste medewerkers: Domien ten Berge, Hans Frederiks, A.den Dooier, Reinolt Duerings, Evert Geradts, Marcel van der Hoff, Dick Matena, Nico Noordermeer, Guus Ong.
Vormgeving: Coen van Lith

Stripschrift is verkrijgbaar: via een abonnement (jan t/m dec.) à f 32,50 giro 20 99 48 t.n.v. Stripschrift, Koninginneweg 164, Amsterdam; of via een lidmaatschap/abonnement van het Stripschap à f 38,50 giro no. 15 13 000 t.n.v. de penningmeester van het Stripschap te Amsterdam; in de losse verkoop à f 3,25. Houders van een CJP-paspoort kunnen zich bij hun CJP-buro opgeven en betalen de gereduceerde abonnementsprijs van f 29,00 voor een kalenderjaar. Lopende (bestaande) abonnementen kunnen niet omgezet worden!

Abonnementen op Stripschrift die in de loop van het abonnementsjaar worden opgegeven, kunnen slechts voor een gehele jaargang worden afgesloten.

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD EN/OF OPENBAAR GEMAAKT, DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOKOPIE, MICROFILM OF OP WELKE ANDERE WIJZE OOK, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN STRIPSCHRIFT EN AUTEURS.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE GEPLAATSTE ARTIKELEN BERUST BIJ DE AUTEURS.

STRIP TOP TIEN

1. ASTERIX
   Obelix & Co
   UDERZO/GOSCINNY
   Uitgeverij Dargaud/Oberon

2. SUSKE EN WISKE
   De gouden Locomotief
   VANDERSTEENSTUDIO'S
   Standaard Uitgeverij

3. LUCKY LUKE
   De Genezing van de Daltons
   MORRIS/GOSCINNY
   Uitgeverij Dargaud/Oberon

4. ROBBEDOES EN KWABBERNOOT
   Radar de Robot
   FRANQUIN
   Uitgeverij Dupuis

5. RAVIAN
   De Ambassadeur der Schaduwen
   MéZIèRES/CHRISTIN
   Uitg.Dargaud/Oberon

6. COMANCHE (1)
   De Opstand
   HERMANN/GREG
   Uitgeverij Helmond

7. ARCHIE CASH
   De Hinderlaag
   MALIK/BROUYèRE
   Uitgeverij Dupuis

8. SAMMY
   Lijfwacht in de Kostschool
   BERCK/CAUVIN
   Uitgeverij Dupuis

9. INDIANEN-REEKS
   De Welp en de Wolf
   KRESSE
   Uitgeverij Casterman

10. HET KEIZERRIJK TRIGIë
    De Vijf Opdrachten van Trigo
    LAWRENCE/BUTTERWORTH
    Uitgeverij Oberon

In de grote stroom nieuwe uitgaven ter gelegenheid van de feestdagen hield alleen Comanche stand; alle andere titels van de toptien van november verdwenen zij het dat alle titels redelijk bleven verkopen.

Bij de Bijenkorf liepen de Pinkelman-uitgaven (van Elsevier) goed en ging ook Tjeempie van Joost Roelofsz en Remco Campert (uitgave: De Bezige Bij) vlot van de hand. Bij Athenaeum liep Lobbes (Gai-Luron ou la joie de vivre) van Gotlib in de Nederlandstalige editie van Semic-press goed. Het initiatief van Har vFulpen om de VPRO-gids strips van deze zomer te bundelen tot het boekwerkje 'Toon en Toos Brodeloos' bleek een schot in de roos.
Het tussen (haakjes) vermelde getal geeft de notering op de vorige Toptienlijst aan. Gegevens voor deze Toptien werden verstrekt door Athenaeum Nieuwscentrum, Blauwe Lotus, De Bijenkorf, Drukwerk, De Jacobijn, Lambiek, De Leeswinkel, Old Comic House, Plaatjes-Boekjes, Richard, Sjors, Wammes, Wammes Waggel en Wout.

MWMGW

INHOUD

Striptoptien	2
Jijé: De Maestro van de Sierra's	3
Rob van Eijck en Wim van Helden interviewden Joseph Gillain	9
Herdruk van de Jijé-strip CEDRIC uit Pilote	13
Jijé in de Zoeker	19
a Pogologie 2	21
Mickey Spillebeen - Walt Kelly	23
J.G.T. zet recht voor L.H.v.B.	28
Het Stripschap	30
Boekbesprekingen: Barelli	31
LUCCA DODICI - Hans van den Boom	32
LA FRANCE OH, La, La . . . . een nieuwe rubriek Frans nieuws	34
Stripkatalogus 1977 - Officieel? . . .	36
Nieuws, Tentoonstellingen	37
Professor Pi, Simpelman	40

De 8 extra-pagina's van dit nummer kwamen tot stand dankzij de welwillende (financiële) medewerking van Studio Ger van Wulften, Stripantikwariaat 'Richard' en Uitgeverij Dupuis.

summary

Stripschrift 96 opens with a portfolio Jijé. It contains an article about Jerry Spring and the other strips of this artist, an interview and a reprint of "Cedric" (Pilote 1964). You will also find Pogo, information on Lucca 12, news, etc.

SOMMAIRE

Stripschrift 96 ouvre avec un dossier Jijé. Il y a un article sur Jerry Spring et les autres baudes de ce dessirateur, un interview et une reprise de la bande "Cedric" (Pilote 1964). A part ça vous trouverez Pogo, des informations sur Lucca 12, nouvelles, etc.

DE MAESTRO VAN DE SIERRA'S

VAN KUIFJES MAKEN TOT VOEDSTER-VADER

door Rob van Eijck en Wim van Helden

Als Els en Jan 'n broodjeszaak beginnen is een vlotte naam voor op de winkelruit snel gevonden: Elja. Ook voor de uitgeverij van Theodor Spachenströpfl ligt de naam voor de hand: Thespa. En het is geen toeval dat de lampenwinkel die Kobee heet een zekere Kolle Bloedkoek als eigenaar heeft.

JEEGEE

Joseph Gillain was 22 jaar, had in franstalig België op meerdere akademies voor beeldende kunsten gezeten en was nog in volle worsteling met de kunst met 'n grote K toen, in 1936, 'n kennis van de familie hem namens het kerkblaadje *Le Croisé* ('De Kruisvaarder') vroeg een strip te maken. En ach, hoewel de officiële beeldende kunst 'n goede boterham biedt aan non-art figuren als handelaars, veilingmeesters en kunsthistorici, slagen van de kunstenaars zelf slechts weinigen erin er de schoorsteen in voldoende mate van te laten roken. Tot die weinigen behoorde niet Joseph Gillain. Hij accepteerde dus het aanbod van Le Croisé en tekende zijn eerste stripverhaal: *Le dévouement de Jojo* (De zelfopoffering van Jojo) voor 100 belgische franken per plaat. Hij deed dit niet onder zijn eigen naam, maar onder de schuilnaam Jijé, wat - het zal U niet meer verbazen - Frans is Jeegee. Waarom de schuilnaam? Was hij wellicht bang dat hij een eventueel toch nog mogelijke karrière in de echte kunst verkwanselde door zich te encanailleren met de derderangs kunstvorm die de strip toen geacht werd te zijn (en ook nu niet zelden is?) Of volgde hij gewoon het voorbeeld van Hergé, de trendsetter van het Belgische stripverhaal in de dertiger jaren? De wijze waarop Gillain zijn schuilnaam konstrueert is weliswaar vrij algemeen, maar wijst toch wel sterk op Hergé (Rémi, Georges) als grote inspirator.

KUIFJES MAKEN

Hergé was in die dagen algemeen het grote voorbeeld voor alles wat zich in België op stripgebied afspeelde. Een strip tekenen heette toen *faire un Tintin* (een Kuifje maken). Hoewel er in het allereerste Jojo verhaal al trekjes aan te wijzen zijn die later typisch Jijé zouden worden heeft de jonge

Le dévouement de Jojo

Gillain sterk de invloed van Hergé ondergaan. Dit is te zien aan de lijnvoering, de enscenering van de handelingen, de houdingen en gezichten van de personages, aan het soort verhalen, kortom aan vrijwel alles. Deze invloed heeft nog vrij lang geduurd. Ook in Het Geheim van de Hindoesleutel, het eerste verhaal dat Jijé voor Robbedoes tekent (in 1939, dus drie jaar na Jojo) dragen de tekeningen nog steeds 'n zeer sterk Hergé stempel. Verder is de hoofdfiguur, Freddy Fred, óók reporter en heeft zelfs 'n kuifje à la .,. . eh, dinges. Voordat Jijé voor Robbedoes ging werken had hij in Le Croisé nog 'n tweede Jojo verhaal gemaakt. Zijn ster in de kerkelijke jeugdpers was dusdanig gestegen dat hem eind 1939 door de religieuze konkurrent van Le Croisé, het blad *Jeunes Belges* (Belgjes) werd gevraagd ook voor hen een strip te maken. Dit werd zijn eerste kreatie van enige duurzaamheid: *Blondin et Cirage*, toen nog Wietje en Krol genoemd maar later, toen de serie in de vijftiger jaren in Robbedoes werd voortgezet omgedoopt tot Blondie en Blinkie. Eveneens in 1939, als de Hindoesleutel is afgelopen, begint hij in Robbedoes aan een nieuw verhaal: Theo en Thea in de Himalaya. Alle verhalen tot nu toe waren min of meer komische avonturenverhalen in de geest van Kuifje, getekend in een semi-realistische stijl sterk gelijkend op die van Hergé. Van deze eerste verhalen kan verder alleen nog maar gezegd worden dat ze het Europese beeldverhaal laten waar het zich in de dertiger jaren nog volledig bevond: in de kinderschoenen.

AMERIKAANSE INVLOEDEN

Jijé's eerste kennismaking met realistisch striptekenwerk komt in 1941. De tweede wereldoorlog was in volle gang en de banden tussen Amerika en het vasteland van Europa waren verbroken. Er was geen aanvoer meer van Amerikaanse strips, waar de Belgische jeugdbladen grotendeels op dreven, en toen de voorraadjes Amerikaans materiaal begonnen op te raken zocht men naar vervanging. Bij het jeugdblad Bravo bijvoorbeeld zette men een zekere Edgar P. Jacobs aan het werk met de opdracht Flash Gordon te tekenen en bij Robbedoes achtte men Gillain mans genoeg om af een toe een plaat *Superman* (in Robbedoes gepubliceeerd onder de naam Marc, moderne Hercules) en later (in 1942) ook nog Red Ryder te tekenen.
Dit leidt tot 'n ommekeer in

Les (nouvelles) aventures de Jojo

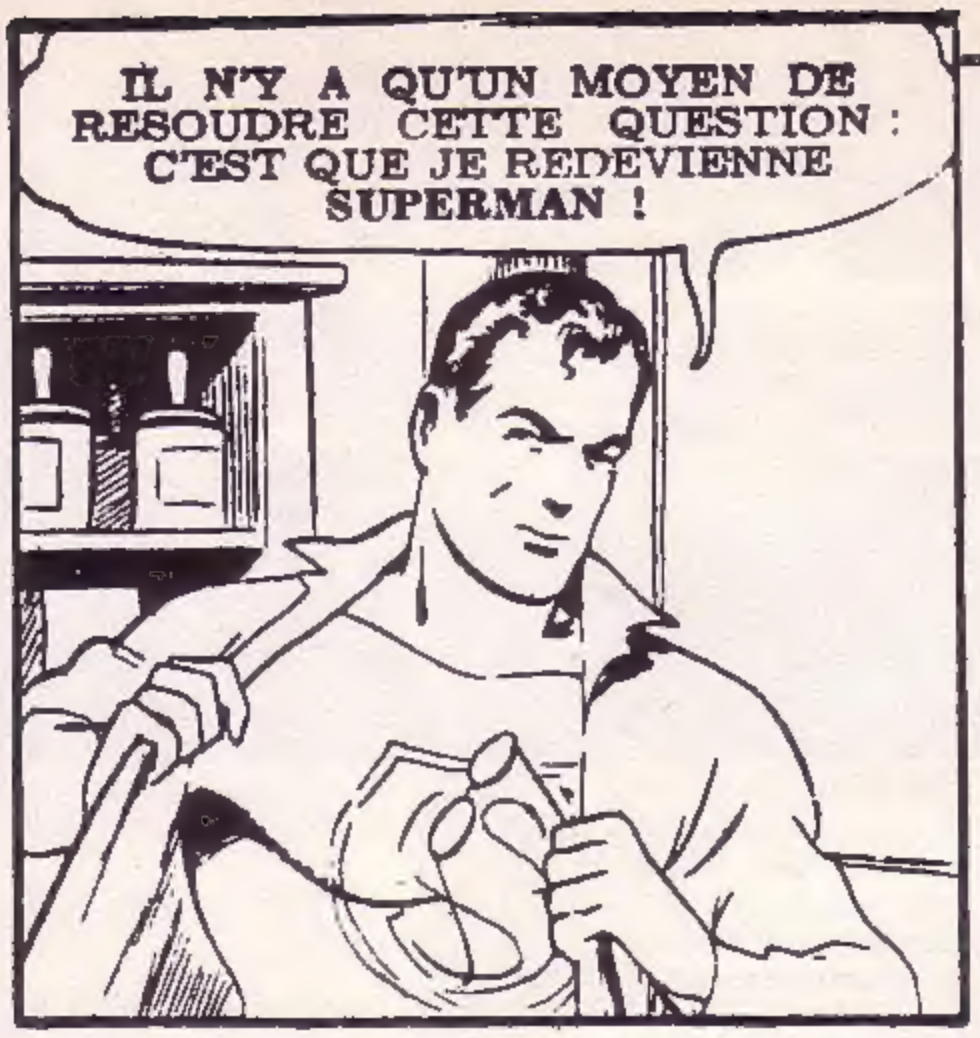

Jijé's striptekenwerk: zonder het karikaturale tekenen op te geven introduceert hij het volledige *realisme* in zijn strips. In 1942 begint hij aan Christoffel Columbus, zijn eerste helemaal realistisch getekende verhaal, en geleidelijk aan begint ook Jan Kordaat - waarmee hij in 1941 nog zuiver karikaturaal begonnen was - steeds realistischer te worden.

Ook Jijé's *karikaturale* stijl is nu van Hergé-invloeden losgekomen. Verdwenen is de koele, sobere gestileerdheid die Hergé's lijnvoering kenmerkt en daarvoor in de plaats is 'n cartoonachtige lenigheid gekomen. De ensceneringen en composities van de plaatjes verliezen het statische van Hergé en worden voller, beweeglijker, uitbundiger.
Deze stijl is eerst nog sterk Amerikaans geïnspireerd en roept herinneringen op aan onder meer Segar (Popeye), Holman (Smokey Stover) en Young (Blondie & Dagwood), maar vooral ook aan de Disney-clan. De invloed van de slap-stick en vooral de tekenfilm is erg groot: Jijé's figuren zijn buigzaam, rubberig, en lijken af en toe te beschikken over het vermogen hun ledematen naar believen buitenproportioneel groot of klein te maken, hetgeen in kombinatie met de gebruikte hoeken de aktie van de handelingen zeer versterkt en vaak van het plaatje af doet spatten. De figuren krijgen een Groucho Marx/Donald Duck loop: kop en bovenlichaam, en bij het rennen liefst ook nog de armen naar voren. Massascènes, vooral massale kloppartijen, bruisen van aktie; alles kruipt over en onder elkaar door en het ziet er allemaal uit als 'n wriemelende hoop tubifex.
Wat betreft Jijé's *realistische* werk ligt het voor de hand aan te nemen dat er invloeden van Siegel en Shuster (Superman) en Harman (Red Ryder) zijn geweest; het gebruik van schaduwen en de lijnvoering (vooral in de Kordaat verhalen uit '42-'44) wijst wel wat in die richting. Een grotere invloed lijkt Milton Caniff te hebben gehad; er zijn vrij sterke overeenkomsten tussen het werk van de naar een eigen realistische stijl zoekende Jijé en dat van Caniff; de plooiing van de kleding, de zwart/wit werking en de voorkeur voor silhouetten. In hoeverre Jijé toen het werk van Caniff al kende is moeilijk na te gaan. Vooral de zwart/wit werking en de silhouetten heeft hij misschien niet via Caniff, maar direkt uit dezelfde bron waaruit de Amerikaanse realistische tekenaars (dus ook Caniff) hun inspiratie putten, namelijk de Amerikaanse films uit de jaren dertig (bijvoorbeeld Von Sternberg). Al met al zullen er diverse invloeden hebben samengewerkt; wat echter het belangrijkste is geweest voor Jijé zelf is dat, in die eerste helft der veertiger jaren, zijn eigen stijl zich tweevoudig begint uit te kristalliseren. Jijé stopt definitief met het semirealisme (de lijn van Hergé) en splitst zijn werk in 'n zuiver karikaturale en 'n zuiver realistische vorm, die hij naast elkaar voortzet en verder ontwikkelt. Deze scheiding tussen zuiver realistisch en zuiver karikaturaal bestond al in Amerika (waar het realisme in de loop der dertiger jaren was ontstaan) maar was nieuw voor Europa, of in ieder geval België, waar Hergé's semirealisme toonaangevend was, en de zuiver karikaturale strip zeer sterk Amerikaans gericht was en nauwelijks 'n eigen gezicht had. De realistische strip was hier nog niet van de grond gekomen. Zoals Hergé de vader is van de semirealistische strip in Europa is Jijé dat nu geworden van de zuiver komische en de zuiver realistische strip.
In de loop der verdere veertiger jaren ontwikkelt Jijé zijn beide stijlen tot een steeds herkenbaarder vorm. Hij gaat over op het gebruik van het penseel voor het inkten, wat de lijnvoering losser maakt en het zwart-/wit werk verder beïnvloedt. Ook de *aanpak* van de strips verandert, de kaders van de plaatjes worden doorbroken en de groothoeklens wordt geïntroduceerd in het assortiment van attributen voor de striptekenaar, dat tot dan toe vrijwel uitsluitend standaard- en zwak telelenzen leek te bevatten. Ook tekent Jijé behalve verre vreemde landen en grote steden ook de landelijkheid en het dorpse van het Belgisch/Noordfranse platteland (we zien dit later terug bij onder meer Franquin, Will en Macherot).

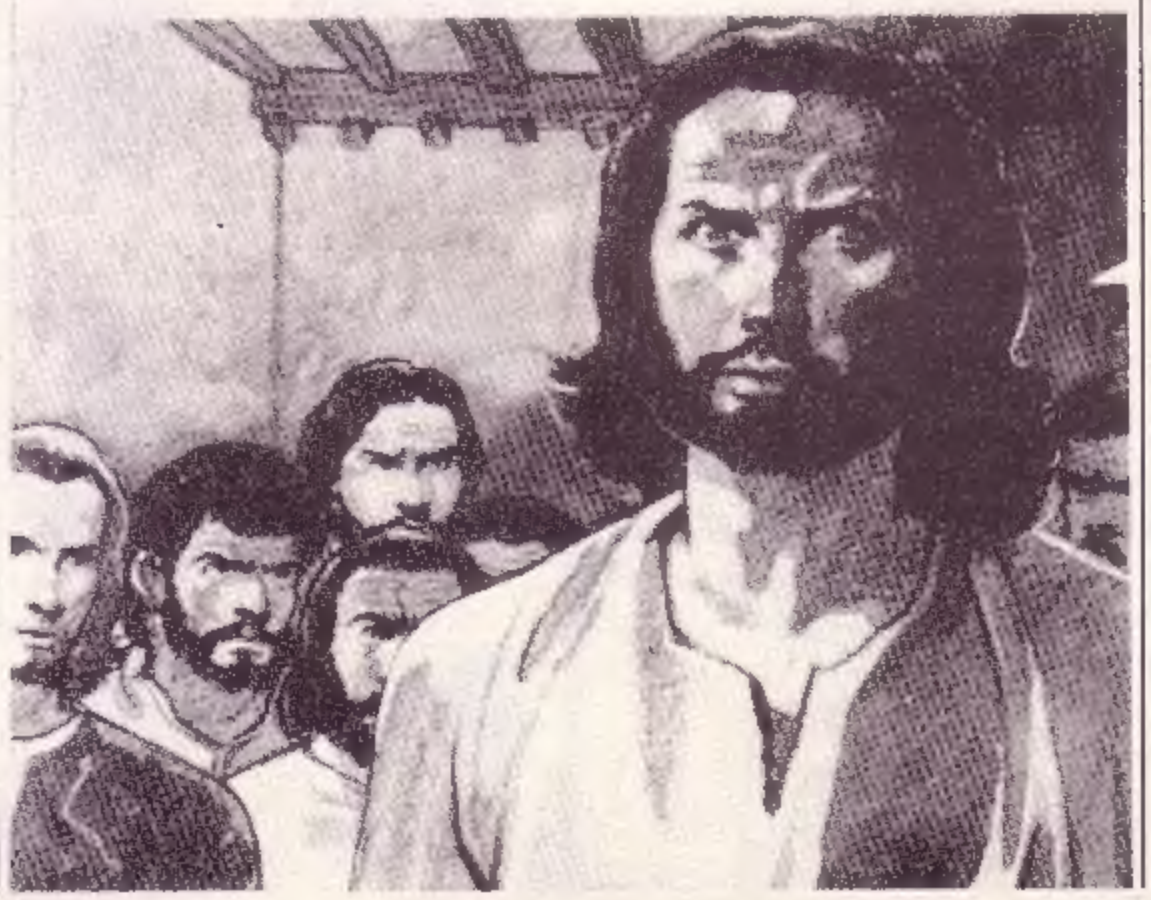

Helaas zien we dan ook al regelmatig het haastwerk verschijnen dat tot op de dag van vandaag regelmatig zijn strips blijft ontsieren.

NA DE OORLOG

Na de tweede wereldoorlog ontmoet Jijé talentvolle jongeren als Franquin, Morris en Paape. Jijé had toen de figuur Robbedoes al overgenomen van Rob Vel, diverse Jan Kordaat verhalen getekend (gepubliceerd in het album Jan Kordaat II) en de jeugdige Will de eerste lessen striptekenen gegeven. Er ontstond 'n nauwe samenwerking tussen Jijé en Morris, Franquin en Will (die bij Jijé - hij was inmiddels getrouwd - in

huis kwamen
sprake van een sterke wederzijdse beïnvloeding, hoewel de invloed van Jijé op de anderen groter lijkt dan omgekeerd. Als realistisch tekenaar vormt Jijé Eddy Paape. Paape kreeg zijn eigen stijl pas vrij laat in de vijftiger jaren en was voordien een duidelijke Caniff/Jijé adept. Via Paape, die in de vroege vijftiger jaren de stijlbepaler was voor de Oom Wim verhalen, werd het Jijé realisme doorgegeven aan nieuwe mensen als Mitacq, Attanasio en Graton.
De karikaturale zowel als de realistische stijl van Jijé werd dus sterk gezichtsbepalend voor het weekblad Robbedoes. Vrijwel alle tekenaars bij Robbedoes, en diverse tekenaars bij Kuifje, volgden de Jijé - Franquin lijn voor het karikaturale, of de Jijé-Paape lijn voor het realistische tekenwerk. De lijst van tekenaars die door Jijé zijn opgeleid en/of beïnvloed is zeer omvangrijk; er zijn al enkele namen genoemd en van de overige zal die van Giraud het meest tot de verbeelding spreken. De hoofdredacteur van Robbedoes, *Karel Cavens*, noemde Jijé 'de voedster-vader van al de tekenaars altegader'. Lyrisch; 'n beetje pathetisch misschien, maar wel goed getroffen.

Toen Jijé in 1946 begon aan het tekenen van Emmanuel (als album uitgegeven in 1947) bleek dit hem al snel zoveel tijd te kosten dat hij werk uit handen moest gaan geven: Franquin nam Robbedoes over, Paape ging Kordaat tekenen en Hubinon maakte 'n verhaal van Blondie en Blinkie.
In 1948 nemen Franquin, Morris en Jijé het besluit om naar Amerika te emigreren. Er zijn echter problemen met het verkrijgen van een verblijfsvergunning en voorlopig komen ze niet verder dan Mexico, waar ze ruim 'n half jaar blijven voor ze zich in de buurt van New York kunnen vestigen. In Mexico en de V.S. blijven ze voor Robbedoes werken, hun platen sturen ze over de post op, Jijé tekent Baden Powell vrijwel geheel in Mexico, ook doet hij wat werk voor Humoradio.
Tijdens hun verblijf in de Verenigde Staten kloppen ze bij de Disney studio's tevergeefs aan om werk en in 1950 keren ze weer terug naar België. Daar neemt Jijé Blondie en Blinkie weer ter hand en stuurt ze meteen naar Mexico. Dan, in 1954 begint Jijé op verzoek van Dupuis aan een realistische Western serie die als opvolger van Red Ryder moet dienen. Dit wordt Jerry Spring, die zijn belangrijkste kreatie zal blijken te zijn.
In 1955 stopt hij met Blondie en Blinkie en begint aan een nieuw avontuur van Jan Kordaat: De Zwarte Zon. De Jan Kordaat reeks wordt voortgezet tot 1963; na het verhaal *Duel der Idolen* (niet als album uitgebracht) zijn er geen nieuwe Kordaat avonturen meer verschenen.
Later (in de jaren zestig) gaat Jijé ook voor Pilote werken, eerst naast zijn werk voor Robbedoes, later uitsluitend voor Pilote (plus nog wat zijsprongetjes in blaadjes als Line, Bonux Boy e.d.) Er worden geen nieuwe verhalen van Spring meer getekend en ook geen nieuwe figuren van belang meer ontworpen. Hij springt in wanneer er strips geheel of gedeeltelijk moeten worden overgenomen: Tanguy, Roodbaard Blueberry. In 1974 slaagt men er bij Dupuis gelukkig weer in hem over te halen om nieuwe avonturen van Jerry Spring te maken. Zijn rentree is het verhaal Goud in Rio Santana, getekend in een stijl die een kontinuering is van die waarin de laatste Spring verhalen der zestiger jaren zijn getekend.

We hebben hierboven al het haastwerk genoemd waaraan Jijé zich soms schuldig maakt. Jijé zelf heeft eens gezegd dat hij weliswaar graag strips tekent, maar dat zijn grote liefde toch nog altijd de schilder- en beeldhouwkunst is.
Daaraan wil hij het grootste deel van zijn tijd geven; strips zijn 'n handig middel om geld te verdienen. Soms heeft hij echt wel zin in het striptekenen, wat direkt te zien is aan de tekeningen die hij dan maakt. Het gebeurt echter ook dat hij er helemaal geen zin in heeft en dat is dan minstens even duidelijk te zien. De verschillen binnen een verhaal, ja soms binnen één plaat, kunnen af en toe heel groot zijn. Dit is vooral zo bij de latere Jan Kordaat verhalen en veel werk voor Pilote waar hij soms alle gevoel voor bewegingen, houdingen en komposities kwijt lijkt. De lijnen worden dan vet en slordig, of rafelig en even slordig en verliezen hun trefzekerheid, de decors - hij is toch al niet gek op decor tekenen - worden volledig verwaarloosd en het totale resultaat is dan wel eens om van te janken. Zelfs in Jerry Spring worden adembenemend fraaie momenten afgewisseld met enorme missers, echter minder vaak dan in de andere strips. In Jerry Spring bereikt Jijé zijn grootste hoogtepunten, die dieptepunten zijn zeldzamer dan in zijn andere strips; de kwaliteit is konstanter. Daarom kan Jerry Spring het chef d'oeuvre van Gillain genoemd worden. De rest van dit artikel is uitsluitend aan Spring gewijd.

JERRY SPRING

Jerry Spring is een westernstrip, maar niet een die strak staat van het geweld dat door de held en zijn makkers ongestraft mag worden bedreven of waarin de Indianen de eeuwige agressievelingen zijn die door de blanken bij bosjes behoren te worden afgeschoten. Bij Spring ligt het allemaal wat genuanceerder. Tegenwoordig komen we dat in westernstrips en -films wel vaker tegen, dus zo opvallend zou dat nu ook weer niet zijn, maar dan moeten we niet vergeten dat Jerry Spring al uit de eerste helft van de vijftiger jaren dateert, een

tijdperk waarin het aanbrengen van nuances in de western nog niet zo heel erg gemeengoed was geworden. Dat Gillain duidelijk op de hoogte is van de situatie in de Verenigde Staten en vooral in de grensgebieden en Mexico vindt natuurlijk zijn oorzaak in zijn voornoemd jarenlange verblijf aldaar. En zijn minder zwart/wit-benadering van Mexicanen en Indianen zal te danken zijn aan zijn gesprekken met leden van deze bevolkingsgroepen, evenals zijn duidelijke sympathie voor - vooral - de Mexicaanse mentaliteit en levenswijze.
Zo nu en dan is een Jerry Springverhaal een kombinatie van een western en een detectivestory, maar toch op een wijze die minder gebruikelijk is bij de detective; het spanningselement treedt niet zo op de voorgrond, de lezer is vaak allang bekend met de dader of de op te lossen situatie, evenals trouwens de hoofdpersoon zelf; het gaat er in zo'n geval alleen maar om de daders te pakken en wat krom is recht te buigen. Maar die spanning heeft Gillain ook helemaal niet nodig, spanning vormt geen essentieel bestanddeel van de Spring-verhalen, het gaat veel eer om het weergeven van een bepaalde sfeer en van de menselijke relaties tussen de betrokkenen onderling. De verhalen van Jerry Spring zijn geen bloedstollende suspense-stories, maar eerder relaxte sfeerverhalen. De spanning die erin zit wordt niet opgeroepen door opgefokte aktie, maar is meer een emotionele spanning.

KARAKTERS

Jerry Spring, oorspronkelijk alleen hoofdfiguur en later met Pancho als onafscheidelijke twee-eenheid, is beslist geen echte superheld. Toegegeven, hij heeft een aantal kwaliteiten meegekregen of zich eigen gemaakt waarover de gemiddelde lezer niet beschikt, maar al bij al is hij toch in staat te aarzelen, fouten te maken en in valstrikken te trappen. De enige echte glamour-handeling die hij pleegt is het pijlsnel door zijn holster schieten, maar dit sterke staaltje wordt vertoond in 'Golden Creek', het eerste verhaal, toen het karakter van Spring nog alle kanten op kon. Later schiet hij nog wel eens verrassend snel, maar dan zijn z'n akties meer in het normale getrokken.
Bovenal is Jerry Spring de diplomaat. Wanneer er onderhandelingen moeten worden gevoerd met Indianen zal het leger ogenblikkelijk een beroep op hém doen, evenals wanneer er moeilijke missies door Indianenland moeten worden volbracht, die een grote dosis Indianenkennis en vooral takt vereisen. In de eerste verhalen worden de onderhandelingen met Indianen meestal door Pancho geleid, die immers zelf halfbloed-Indiaan is en daardoor gemakkelijker geaksepteerd wordt, maar Spring, die aanvankelijk nog een groentje is met betrekking tot de Indianen, blijkt een goede leerling en al spoedig is hij in staat geheel alleen de riskante kontakten met de Indianen te onderhouden.
Zoals boven al is aangestipt, is Jerry Spring dikwijls in overheidsdienst, soms in los-vast verband in dienst van het leger, vaker in de funktie van U.S.-marshall, een wat stabielere baan. Toch heeft hij meestal geen funktie en een enkele keer is hij bijna door zijn geld heen en moet dan in partikuliere dienst treden, wat hem natuurlijk ook weer ogenblikkelijk in grote moeilijkheden verzeild doet raken.
Jerry Spring is een dolende ridder in cowboykostuum, en net als zijn kollega Don Quichotte vecht hij soms tegen windmolens. Al heeft hij met betrekking tot zijn strijd voor gelijkberechtiging van andersgekleurde rassen binnen het beperkte kader van de verhalen een redelijk sukses, toch heeft de geschiedenis ons geleerd dat het een hopeloze strijd is geweest. In retrospect lijkt Jerry Spring dat overigens zelf in zijn eigen tijd ook al door te hebben. Een duidelijke aanwijzing hiervoor is te vinden in het korte verhaal 'De eenzame wolf', wanneer Jerry een Indiaan die eigen rechter heeft gespeeld in handen weet te krijgen, maar hem toch over de grens laat vluchten, omdat hij maar bitter weinig vertrouwen heeft in de rechtvaardigheid van de rechtspraak van zijn eigen blanke ras.
Met zijn boezemvriend Pancho, in wie zowel het Indiaanse als het Mexicaanse volk vertegenwoordigd zijn, vertoont Jerry Spring een aantal verschillen. In het voeren van een pesterige dialoog, waarbij ze elkaar wederzijds met 'Joven' en 'Viejo' (jochie en ouwetje) aanspreken, zijn ze volkomen aan elkaar gewaagd, maar verder speelt Spring m.b.t. Pancho over het algemeen een intomende rol. Pancho, de gevoelige artiest en levensgenieter, komt, wanneer hij niet door Jerry wordt afgeremd, dan ook regelmatig in de nor terecht wegens onbeheerst kroegknokken. Hij doet dit nooit zonder eerst uitvoerig geprovoceerd te zijn, maar dan laat Pancho ook onvermijdelijk de vuisten spreken. Weliswaar laat Jerry Spring ook niet over zich lopen, maar die houdt toch altijd nog de mogelijkheid open voor een vreedzamer regeling. Dit, plus het feit dat Jerry geen Mexicaan is, is er de oorzaak van dat hij altijd wel uit de nor weet te blijven. Pancho, die zoals boven gezegd een halfbloed is (hij heeft een Mexicaanse vader en een Navajo-moeder), stond in de eerste verhalen wat meer in de schaduw van toen nog echte hoofdfiguur Spring. Als hun vriendschap zekerder is geworden komt er meer van Pancho's karakter boven, maar we weten nauwelijks hoe hij is zonder Jerry Spring in zijn onmiddellijk nabijheid.
In het eerste verhaal heeft Pancho, ondanks herhaald aandringen van de kant van Spring, de grootste moeite om zijn onderdanigheid ten opzichte van het blanke ras te overwinnen en kan hij er slechts moeizaam toe gebracht worden om Spring met het familiaire 'Jerry' aan te duiden in plaats van met het vertrouwde 'señor'. In 'Yucca Ranch' bewijst Pancho zich voor altijd als 'een goede', wanneer hij schijnbaar verraad pleegt, op een dusdanig overtuigende manier, dat zelfs Jerry Spring er invliegt en zich dan ook grotelijks bedonderd voelt. Maar als Pancho's verraad later een bijzonder listige truuk blijkt, zijn Jerry Spring en Pancho onafscheidelijk geworden.
In de eerste verhalen is Pancho veel serieuzer, vergeleken met zijn latere optreden, en ook wat onderdaniger ten opzichte van Spring. Later speelt hij meer de komische rol, hij is dan de man met de zonnige kijk op het leven, die graag goed en vooral veel eet en ook de flessen tequila en ander geestrijk vocht slechts node onaangeroerd laat. Hij praat met vaste regelmaat en groot verlangen over zijn ideaal: een rustige rancho en een toegewijde señora, maar natuurlijk wordt dat ideaal nooit bewaarheid. Pancho lijkt heen en weer geslingerd te worden tussen handhaving van zijn oude vertrouwde leventje en het verwerven van een ranch, hij kan de keus maar niet maken omdat hij wel weet dat hij als hereboer een zware verantwoordelijkheid zou moeten dragen die een einde aan zijn onbezorgd zwerven maakt.

DE INDIANEN

Wanneer we in de Spring-verhalen met Indianen gekonfronteerd worden, is er bijna altijd sprake van een konfliktsituatie. Meestal zijn het Indianen die voor het bezit van hun land strijden, of op de vlucht zijn voor de blanke wanjustitie. Jerry Spring probeert dan over het algemeen een bemiddelende rol te spelen maar hij past volledig in de blanke denkwereld, wanneer hij een zaak naar volle tevredenheid opgelost acht als de Indianen terug zijn in hun eigen reservaat, waar zij 'recht op hebben' en 'thuis horen'. Hij ontziet zich ook niet om op Indianen te schieten, maar doet dat alleen in geval van wettige zelfverdediging. Hij is nu eenmaal een blanke en zit met hen in hetzelfde schuitje, dus het is pompen of verzuipen, want de

...TERWIJL TEGENOVER DE BELEGERDEN 'N GROEP APACHEN SCHIETEND EN SCHREEUWEND UIT DE STRUIKEN SPRINGT, KOMEN HEIMELIJK DE RUITERS OP HUN NIET BESLAGEN PONY'S AANGALOPPEREN...

Indianen maken in geval van oorlog ook geen onderscheid.

In vredestijd heeft Spring weinig last met de Indianen, die hem over het algemeen met een zekere gereserveerde vriendelijkheid behandelen, maar toch nooit hun wantrouwen tegenover een vertegenwoordiger van het verraderlijke blanke ras kunnen onderdrukken, zelfs niet als die vertegenwoordiger Jerry Spring, de zoon van 'de vredemaker' heet. Net als voor de Mexicanen heeft Gillain duidelijk sympathie voor de Indianen, die hij over het algemeen toch wel in het gelijk stelt. Hij weet in ieder geval heel duidelijk de nuance aan te brengen dat men een heel volk liever niet over één kam moet scheren, dat er overal zowel 'goeden' als 'slechten' zijn. Ook geeft hij er blijk van op de hoogte te zijn van hun noden en behoeften, net zo goed als van hun leefwijze en gebruiken.

MEXICO

De voorliefde van Gillain voor Mexico komt uit zijn hele werk wel zeer duidelijk naar voren. De jaren die hij er heeft doorgebracht zijn hem kennelijk zo goed bevallen, dat hij al zijn helden er tenminste eenmaal heen stuurt: 'De zaak Barnes' van Jan Kordaat, 'Blondie en Blinkie in Mexico' en natuurlijk vooral Jerry Spring. Springs alter ego is om te beginnen als een Mexicaan, in ieder geval half, en de meeste avonturen spelen zich in Mexico af of in de zuidelijke grensgebieden van de Verenigde Staten. Gillain moet met wijd open ogen van bewondering naar het landschap gekeken hebben, naar de kleuren, en vooral naar de mensen. Zijn Mexicanen zijn wat je noemt een easy-going volkje. Het begrip 'haast' is daar volkomen onbekend, het is een oase van rust voor een op de toppen van zijn zenuwen levende 20e eeuwer. Onder de Mexicanen loopt er natuurlijk ook wel eens een gluiperige messentrekker rond, maar over het algemeen zijn Gillains Mexicanen uiterst vriendelijke, goedwillende lieden die nu en dan een duidelijk filosofische inslag vertonen. Behalve dan de meeste grootgrondbezitters. Op het punt van het sociale vraagstuk neemt Gillain zeer duidelijk stelling tegen de rijke haciendahouders en schaart hij zich aan de zijde van de arme keuterboertjes. Regelmatig plaatst hij het leven van de rijken, in hun glitterkleren vretend met bestek uit een vijfsterren-hotel, naast dat van de bevolking die van de hoge heren afhankelijk is, hetgeen een schrille tegenstelling oplevert. Ook in de houding van Jerry Spring steekt Gillain zijn liefde voor de Mexicanen niet onder stoelen of banken. Spring neemt het met grote regelmaat op voor mishandelde Mexicanen en stelt zich dan op tegenover zijn eigen rasgenoten. Dat was al het thema van 'Golden Creek' en dat is sedertdien niet veranderd.

Mexico is voor Gillain ook een veel prettiger gebied om te toeven dan de Verenigde Staten. De hele atmosfeer die uit een Amerikaans stadje spreekt is stroever, vijandiger ten opzichte van iedereen, dan in een Mexicaans plaatsje. Als lezer voel je je ook nooit zo op je gemak in de streng gesloten dorpsgemeenschap van zo'n stadje in de Verenigde Staten. Typerend voor dat verschil zijn de kroeggevechten; in Mexico wordt er voor de lol gevochten, een gevecht is een plezierige belevenis, die door iedereen, de betrokkenen incluis, als een prettige onderbreking van de dagelijkse sleur wordt beschouwd; maar een kroeggevecht in een stadje in de Verenigde Staten komt altijd voort uit botheid, een of andere lomperik meent met grofheden andere mensen die niet tot de eigen kring of het eigen ras behoren op hun plaats te moeten wijzen, waardoor een kloppartij al zijn on bekommerde vrolijkheid verliest. Nee, Mexico is Gillain overduidelijk veel beter bevallen dan de Verenigde Staten.

SFEERVOL

De manier waarop Gillain zijn verhalen vertelt is op de eerste plaats bijzonder rustig. Het zijn kalm verlopende verhalen, die zeker niet de nerveuze spanning hebben die andere, modernere realisten kenmerkt. De verhalen zijn helder van opbouw en hebben vaak nevenintriges, die echter niet verduisterend werken, maar integendeel zeer verrijkend. Bovendien is er altijd plaats voor een relaxte grap. De sfeer van de verhalen heeft een bepaalde onderkoeling gemeen met de Italiaanse western, ook al toen dat filmgenre nog geboren moest worden. De dreiging die wordt opgeroepen zit hem niet zozeer in een bepaalde aktie, maar spreekt veeleer uit de sfeer: de aktie blijft langer uit, de tijd wordt gerekt. Door een blik, een klein gebaar ontstaat een voelbare dreiging die niet duidelijk geaksentueerd wordt door het ogenblikkelijk ballen van de vuisten, en het aannemen van een bokshouding of iets dergelijks. Ook is de konversatie er niet dik bovenop gelegd, men drukt zich eerder uit in halve zinnen. Het zijn strips voor de goede verstaander, een half woord moet genoeg zijn.

In de tekeningen is de filmische aanpak van Gillain overduidelijk. Hij werkt met een vaak afstandelijke kamera, het geheel geeft een zeer wijdse indruk, zonder overtollige detaillering. Bij een vergelijking met Giraud, zijn belangrijkste leerling, valt op dat bij Giraud het decor in zijn zware detaillering een zeer belangrijke rol speelt, terwijl bij Gillain juist de mensen en de attributen behorend bij die mensen erg bepalend zijn voor de sfeer. Giraud is fotografischer, Gillain geeft aanduidingen. Over het algemeen is zijn lijnvoering vrij zwaar, erg krachtig en trefzeker, hetgeen de aktie juist versterkt. Ook de manier waarop hij met licht werkt is opvallend. Vaak gebruikt hij tegenlicht, waardoor bijzonder goede effekten bereikt worden. Soms zijn de figuren op de voorgrond donker gehouden terwijl de personen die wat verder geplaatst zijn wèl frontaal in het licht staan, waardoor de aandacht precies in het midden valt, wat het effekt van de handeling zeer versterkt.

Juist deze voortreffelijke zwart/wit werking van Gillain is uitstekend te bewonderen in de nieuwe uitgave van de Jerry Spring verhalen op groot formaat en zonder kleur. In deze reeks verschijnen niet alleen de nieuwe verhalen, maar worden ook de oude verhalen herdrukt (alleen Yucca Ranch is tot nu toe overgeslagen). Bij het bekijken van deze albums kunnen we merken dat het niet voor niets Jijé zelf was die graag wilde dat zijn werk op deze manier (her)uitgebracht werd. Zijn minder gelukkige momenten worden zo enigszins verdoezeld, terwijl juist de sterke kanten van zijn werk enorm geaccentueerd worden. Deze albums vormen zo een fraai eerbetoon aan Joseph Gillain, één van de twee mensen die aan de wieg hebben gestaan van het huidige Europese stripverhaal.

EN ENKELE DAGEN LATER...
CABALLEROS! IN NAAM VAN DE MEXIKAANSE BANK HEB IK DE EER U DE UITGELOOFDE PREMIE TE OVERHANDIGEN...
MR. JONES? IK BEN REPORTER BIJ DE "ARIZONA NEWS". MAG IK U EENS VRAGEN: WAT GAAT U MET AL DAT GELD DOEN?
NU, ZIET U, EEN RANCH KOPEN...
...JUAN GIRAUDO, VAN DE "NOVEDADES". EEN RANCH, OP UW LEEFTIJD, SEÑOR JONES?

RICHARD

UITGEVERIJ EN ANTIQUARIAAT

EEN ZEER UITGEBREIDE KOLLECTIE ANTIQUARISCHE STRIPS

BOVENDIEN ALLE BINNEN- EN BUITENLANDSE STRIPS

WIJ GEVEN DE HOOGSTE PRIJZEN VOOR UW OUDE STRIPS

KOOP!
Ter gelegenheid van ons tweejarig bestaan kunt U zolang de voorraad strekt profiteren van de speciale aanbiedingen op pag. 37.

ROMBOUT HOGERBEETSSTRAAT 78 AMSTERDAM

TELEFOON 020-842923

Eerste stripplaatje dat Jijé getekend heeft: het begin van Le dévouement de Jojo.

Jan Kordaat tegen de Zwarte Zon.

interview JIJÉ

Proeftekening voor Herculena, een nooit afgemaakte strip.

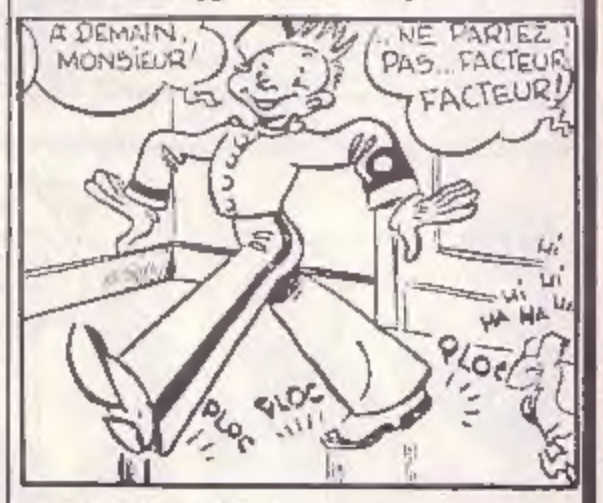

Robbedoes op Avontuur

W*at zijn naar uw mening de grootste verschillen tussen Jerry Spring vroeger en nu?*
Nu zijn de cowboys en Indianen in mijn verhalen ècht en geen opgepoetste versies meer, schoon en keurig geschoren. Het is dezelfde tendens die je in de huidige cowboyfilms ziet.

Gelooft u dat de Italiaanse western de werkelijkheid dichter benadert dan de vroegere Amerikaanse?
Beslist. Het bewijs hiervan is ook wel dat de Amerikanen de Spaghettiwestern zijn gaan imiteren.

Tegelijk met de realistische Jerry Spring tekende u ook de humoristische Blondie en Blinkie. Wat dat een goede kombinatie?
Ik vind het erg leuk karikaturaal te tekenen. De afwisseling toen beviel me uitstekend.

De biografieën die u getekend hebt, als Christoffel Columbus en Don Bosco, vindt u die niet een beetje melodramatisch en sentimenteel?
Die biografieën maakte ik op bestelling. Dupuis vroeg me dat te doen, maar aanvankelijk heb ik geweigerd, het leek me stomvervelend werk. Later heb ik het toch gedaan en toen ik eenmaal aan het werk was, beviel het me steeds beter. De mensen die in deze biografieën behandeld werden, waren wat je noemt iets bijzonders, ze hàdden iets dat me pakte. Bovendien viel in die tijd de opvoedkundige strip bij iedereen erg in de smaak, terwijl humoristische strips toch altijd nogal minderwaardig gevonden werden.

U bent al lang geleden met Jan Kordaat gestopt. Komt hij nog terug?
Nee, zo langzamerhand word ik een oude man. Vroeger tekende ik twee, drie series tegelijk en ik werd nooit moe. Maar nu ben ik dat helaas zo nu en dan wèl. Bovendien, als ik harder werk, wordt het grootste deel van wat ik dan meer verdien door de belastingen ingepikt. Het is de moeite niet waard.

Assistenten

Hebt u vaak met assistenten gewerkt?
Nee, niet zo vaak. Soms werkte ik wel met een paar jongeren, maar dan was het meestal zo dat ik hèn hielp, in plaats van omgekeerd. In je eentje werken is volgens mij veel produktiever. Met zijn tweeën gaat er een hoop tijd verloren met praten, elkaars werk bekijken en dergelijke.
Ik werk graag 's ochtends, van vier uur in de morgen tot twaalf uur. Vooral van vier tot acht is het doodstil, geen telefoon, geen enkele afleiding. In die tijd doe ik vaak meer dan in de hele rest van de dag. Bovendien is het veel minder vermoeiend, zo zonder afleiding.

Uw vroegere medewerker Giraud. . .
Een uitmuntend tekenaar. Hij heeft een jaar lang bij mij gewerkt. Eén kompleet Jerry Spring-verhaal heeft hij in inkt gezet, als training om in korte tijd een stijl te pakken te krijgen. En hij stond inderdaad al snel op eigen benen, wat ik heel duidelijk gemerkt heb toen ik naderhand even voor hem inviel bij Blueberry. Dat kostte mij toen aardig wat moeite, hij had al een heel andere manier van tekenen. Giraud is een fenomeen, ik noem hem de Rimbeau van de strip. Hij is voor mij de beste tekenaar van deze tijd.

Heeft u ook op andere tekenaars invloed gehad?
Dat is niet te vermijden. Maar de mensen die zeggen dat ik Franquin etc. 'gemaakt' heb,

Jijé's marsipulami uit SOS vliegende schotels.

Tanguy of Jerry Spring ?

Don Bosco

hebben ongelijk. Zij hebben mij net zo goed beïnvloed. We trokken met elkaar op, we werkten samen, we bekeken elkaars werk. Twee jaar lang vormden we een ongekend produktief groepje. We oefenden in het heel snel maken van schetsen, we tekenden naar foto's. Het was een hechte groep, er bestond helemaal geen leraar-leerlingverhouding, ook al was ik een jaar of tien ouder dan de rest. Door hen heb ik bijvoorbeeld de Amerikaanse comics leren kennen. Doordat we bij elkaar werkten kwam het nogal eens voor dat de ene tekenaar stiekem iets tekende op een plaat van een ander. Morris was nogal bijziende en om de haverklap lag hij met zijn neus op zijn tekentafel om te kijken of iemand niet iets smerigs in zijn werk had bijgetekend. Op een keer heeft iemand toen juist heel groot iets smerigs op zijn tekening geschetst, en daar keek Morris overheen!

Gespreide aandacht

Was u tevreden over het werk van Eddy Paape toen hij Jan Kordaat van u overnam?
Het was heel anders. Voor Paape was het heel moeilijk Kordaat over te nemen. Hij was een jong tekenaar en had nog maar weinig ervaring. Bovendien is het ontzettend moeilijk een realistische strip van een ander over te nemen, humoristisch is veel gemakkelijker. In het realistische genre moet je beschikken over een bepaalde handigheid. Ik vergelijk het wel eens met een goochelaar die met borden jongleert, je moet de truc doorhebben.

Vindt u dat het wat dit betreft voordelen heeft één figuur lang te laten bestaan?
Het heeft in ieder geval commerciële voordelen. De mensen leren de strip en zijn figuren kennen, en alleen al de lange tijd geeft hem een zekere reputatie. Ik heb de fout gemaakt vrij vaak van personage te wisselen. Ik heb mijn aandacht teveel verspreid, maar dat zit nu eenmaal in mijn karakter.

Censuur

Dupuis heeft nogal eens problemen met de censuur gehad. Heeft de uitgeverij wel eens iets in uw strips gewijzigd?
Nee, dat kwam eigenlijk nooit voor. We pasten overigens allemaal wel een zekere zelfcensuur toe en dat voorkwam een hoop moeilijkheden. De hoofdredakteur was trouwens kommunist, dus ook op het politieke vlak moesten we oppassen! Dat was Jean Doisy; hij schreef ook wel eens een strip, bijvoorbeeld het eerste verhaal van Jan Kordaat. Tijdens de oorlog was er een ander probleem: de Duitsers verzamelden namen van tekenaars en wilden toen dat we kartoons gingen maken tegen de joden, de kommunisten, en zo. Wij moesten dus steeds uitvluchten zoeken, zo van: Ik teken nooit cartoons, die stijl ligt me niet. . . Zo kwam je er wel onderuit. Gelukkig was de Duitser in het propagandabureau zelf ook anti-nazi.

Amerikaanse reis

Waarom ging u na de oorlog naar Amerika?
Wij gingen daarheen met de bedoeling er te blijven, dat was in '49. Franquin, Morris en ik dachten daar meteen scheppen geld te verdienen. We wilden naar Los Angeles toe, omdat we dachten dat daar het stripgebeuren plaatsvond. Maar dat bleek helemaal niet zo te zijn. Daarvoor moesten we in New York zijn, maar dat wisten we toen nog niet. Het was in die

Emmanuel
DEPUIS LE JOUR MAUDIT OU L'ETRANGER MIT LE PIED SUR
PAS UNE LUNE NE S'EST LEVÉE SANS QU'UN VISAGE-
N'AIT PAYÉ DE SON SANG LA PROFANATION DE NOS TERRES
LA RUSE DE NOTRE
CHACAL SILENCIEUX
VICTIMES SONT PROMISES
DIEU SOLEIL .. FRERES !!!
ET TOI BUFFLE
VA CHERCHER LES
O ETRANGERS MAUDITS
LORSQUE LA LUNE QUI
AURA
SE LÈVE
CRANE
PENDANT CE TEMPS DANS L'HÔTEL DE
SIR THOMAS A GEORGETOWN .
COMMENT
VA NOTRE
PETIT MALADE
HUM ! C'EST UNE CONGESTION
CÉRÉBRALE CAUSÉE PAR UNE
GRANDE EMOTION DANS 3
JOURS JE POURRAI VOUS
REPONDRE ..
Le dévouement de Jojo
Freddy Fred (met de pet) in Het Geheim van de Hindoesleutel
Red Ryder door Jijé
Superman door Jijé

tijd erg moeilijk een visum te krijgen. Mexico was daar gemakkelijker mee en we dachten via Tijuana dan toch wel in Los Angeles terecht te komen. Maar dat viel nogal tegen. . .

Was Jerry Spring een gevolg van uw Amerikaanse reis?
Gedeeltelijk. Dupuis vond Red Ryder, die toen in Robbedoes verscheen, nogal ouderwets worden en hij vroeg me er een opvolger voor te maken. Omdat ik een tijdje in Mexico had gezeten, heb ik naast Jerry een Mexicaan neergezet, en dat was Pancho.

Hebt u in die tijd ook met Indianen gesproken?
Toen niet zo, later veel meer. Ik heb een week tussen Indianen doorgebracht ten tijde van het opnemen van de film 'My name is Nobody'. Ze wilden nl. tegelijk met de film een strip met dezelfde naam uitbrengen, maar het scenario bleek nauwelijks tot een stripverhaal om te werken. Er is dan ook niets van terechtgekomen.

Heeft u veel dokumentatie over Indianen?
Ik heb er erg veel over gelezen. De Indianen hadden veel gebruiken waar de blanken niets van af wisten en die ze ook helemaal niet begrepen. In stammenoorlogen tussen Indianen onderling was het bijvoorbeeld gebruik dat ze elkaar niet doodden, maar dat het genoeg was als ze elkaar wisten aan te tikken. Soms deden ze dat ook bij de blanken, maar die snapten daar niets van: ze vallen je aan, geven je een tikje en rijden weer terug! Zo hadden de Indianen veel van die gebruiken waar de blanken niets van begrepen.

Tanguy & Laverdure

Hoe was het om Tanguy en Laverdure van Uderzo over te nemen?

Toen ik met Jerry Spring stopte vroeg Dargaud me om die strip over te nemen. Omdat ik toch werk zocht heb ik dat maar gedaan. Dat was overigens juist in de tijd dat er ook films over Tanguy en Laverdure gemaakt werden. Ik nam min of meer de stijl over van Uderzo, wat me voor grote problemen stelde. Het is namelijk zo, dat Uderzo een heel eigen manier van werken heeft. Hij is autodidakt, hij heeft geen enkele opleiding gehad en daardoor is zijn lijnvoering heel eigenzinnig.

Waarom was u na zoveel jaren gestopt met Jerry Spring?
Dat was het gevolg van een meningsverschil met de uitgever: hij wilde geen albums van Jerry Spring meer uitgeven. Ik stelde toen: geen albums, dan ook geen Jerry Spring meer in Robbedoes, en dus ben ik vertrokken. Nu Dupuis tegenwoordig weer wel albums wil uitgeven, werk ik ook weer voor Robbedoes. Ik heb geëist dat die albums in zwart/wit zouden worden gedrukt en op groot formaat. En ik geloof wel dat iedereen daar tevreden mee is.

French Connection (uit Pilote

ger van wulften

en medewerkers wensen de
redaktie en lezers van
stripschrift
een voorspoedig 1977,
waarin het vaderlandse
stripwezen, verrijkt met vele
aardige initiatieven en als
vanouds nauwlettend gevolgd
door een attente redaktie,
naar nieuwe hoogtepunten
moge groeien! (ahum)

van wulften b.v.
langestraat 76-a
amsterdam

CEDRIC

GENOEG VOOR VANDAAG!

MORGEN ZAL HET KASTEEL VAN MORTAIGLE VAN U ZIJN, HEER FOULQUES!

...EN GEEN ENKELE BEWONER VAN DAT VERDOMDE SLOT ZAL MIJ ONTSNAPPEN!

DIT IS HET EINDE.... DE MANNEN ZIJN UITGEPUT... DIE ELLENDIGE FOULQUES DE CORBIN ZAL..

C I A

AAAH!

...HERE JEZUS!. GISLEBERT!..

..NEE!.. LAAT MAAR... HAAL LIEVER DE JONGE CEDRIC, IK MOET MET HEM PRATEN!.

MESSIRE CEDRIC! GISLEBERT VRAAGT NAAR U!

IK KOM, VRIEND FULBERT!

TREK TERUG NAAR DE OOSTVLEUGEL. GALEHAUT, NEEM HET BEVEL OVER.

C I B

GISLEBERT!!..

CEDRIC!... IK GA.. .. STERVEN.. NEE, BEKLAAG ME MAAR NIET... IK HEB EEN GOED LEVEN GEHAD.. CEDRIC.. IK.. HEB EEN OPDRACHT VOOR JE...

VROUWE ALIX.. IS STERVENDE... WE KUNNEN NIETS VOOR HAAR DOEN.. MAAR YOLANDE, HAAR DOCHTER.. ZIJ MAG IN GEEN GEVAL IN HANDEN VAN DIE VERRADER VALLEN ...VANNACHT MOET JE.. MET HAAR VLUCHTEN... NAAR HET... KLOOSTER VAN... CLAIREFONDS...

...CEDRIC.. IK VERTROUW OP JE... IK WEET DAT.. WEES GETROUW AAN.. WEES ALTIJD... CEDRIC.. JE.. AAAH!!..

..GOD HEBBE ZIJN ZIEL!..

IK ZAL JE VERTROUWEN WAARD ZIJN, DAPPERE GISLEBERT

KOM BINNEN, CEDRIC!

CEDRIC.. GISLEBERT IS NIET MEER.. GOD HEBBE ZIJN ZIEL... EN OOK IK GA STERVEN... MIJN KLEINE YOLANDE ZAL AAN DIE SCHURK ZIJN OVERGELEVERD... GISLEBERT WAS VAN PLAN VANNACHT MET HAAR TE VLUCHTEN... DOOR DE GEHEIME GANG... EN HAAR TOE TE VERTROUWEN AAN DE MONNIKEN VAN HET KLOOSTER VAN CLAIREFONDS...

...JIJ MOET DIE ARME GISLEBERT VERVANGEN, CEDRIC.. ZWEER DAT JE ALLES ZULT DOEN OM MIJN KIND TE BESCHERMEN..

DAT ZWEER IK!

ER ZAL EEN PAARD VOOR JE KLAARSTAAN.. JE KENT HET BOS BETER DAN WIE OOK... GA MET GOD, M'IJN BESTE CEDRIC..

...EN DIE NACHT..

IK WIL NIET WEG, NOUNOU... IK WIL BIJ MAMMIE BLIJVEN, EN BIJ CEDRIC DIE ALTIJD SPELLETJES VOOR ME BEDENKT.

..MAAR CEDRIC GAAT MET JE MEE, KINDJE..

MET CEDRIC! DAN WIL IK WEL MEE..

HET IS TIJD, MESSIRE CEDRIC.

IK BEN KLAAR

BRENG JE MIJ NAAR TOVENAAR MERLIJN, CEDRIC?

STIL, YOLANDE!!

HIER IS UW PAARD, MESSIRE!

HÉ, HÉ!.. VER ZUL JE NIET KOMEN, VRIEND!

...GELUKKIG HEBBEN DIE ELLENDE-LINGEN HET TE DRUK MET HET VIEREN VAN HUN KOMENDE ZEGE..

ENKELE UREN LATER...

...IK MAG... NIET... SLAPEN... IK.. MAG ...NIET... SLAPEN...

..VERMOEIDHEID OVERMANT DE JONGE-MAN EN DOET ZIJN WAAKZAAM-HEID VERSLAPPEN..

C 3 A

PLOTSELING...

...WAT!!? WAT!?

HEMEL! WOLVEN!

ZONDER PAARD MAAK IK NIET VEEL KANS..

MAAR IK ZAL HET PROBEREN!

C 3. B.

HIER!! PAK AAN!

PAK VAST, SMERIG BEEST!

HET ZIJN ER TEVEEL. CEDRIC VOELT ZIJN KRACHTEN AFNEMEN...

... MAAR PLOTSELING KEREN DE KANSEN. DE ENE NA DE ANDERE WOLF VALT HUILEND NEER ...

BRAVO! IK VOND HET BIJNA ZONDE ME MET ZOVN MOOI GEVECHT TE MOETEN BEMOEIEN!

BE..BEDANKT!.. WIE BENT U?

C 4 A.

ZE NOEMEN ME GOUPIL DE RODE. HOE IS HET MET DE JONGEDAME?

ZE IS ALLEEN MAAR FLAUW-GEVALLEN

IK WOON HIER VLAKBIJ, HEER... MISSCHIEN IS HET GOED HAAR WAT TE LATEN RUSTEN...

TEGELIJKERTIJD, IN DE TENT VAN DE HEER VAN CORBIN..

HEER, DEZE GEVANGENE BEWEERT DAT DE JONGE VROUWE VAN MORT-AIGLE VANNACHT HET KASTEEL VERLATEN HEEFT, VIA EEN GEHEIME DOORGANG.

VERVLOEKT! WÀT ZEG JE?!

DE WAARHEID, HEER.

IK MOET ZE HEBBEN, DOOD OF LEVEND...

KOMT IN ORDE, HEER FOULQUES

.. ER IS MAAR ÉÉN PLAATS WAAR ZE HEEN KUNNEN..

.. HÉ!.. HEB JU EVEN HONGER! MAAR JE MOET ZO WEER OP WEG, LIEFJE!

.. IK VIND JE AARDIG! GA JE MET ONS MEE?

C L. B.

IK HAD JULLIE GRAAG EEN PAARD GELEEND, MAAR IK HEB NOG NIET EENS EEN EZEL..

TOT ZIENS, LIEVE GOUPIL!

ALS IK GROOT BEN TROUW IK MET JE, CEDRIC. DAN BEN JIJ RIDDER EN GOUPIL ONZE HUIS-MEESTER EN DAN NEMEN WE TIEN KINDEREN, VIJF JONGENS EN VIJF MEISJES ....

GOED!... EERST MAAR 'NS WAT TE ETEN VERSIEREN!

HÉ! WAT IS DAT!?

.. EEN RUITER IN DE WAPENROK VAN CORBIN! DIE IS VAST EN ZEKER OP ZOEK NAAR DE VLUCHTELINGEN!...

GOUPIL, IK GELOOF DAT JE VANDAAG OP EEN ANDER SOORT WILD MOET JAGEN....

... EEN RUITER! JEZUS!.. HET IS OSWALD, DE VERTROUWENSMAN VAN CORBIN! WE ZIJN VERLOREN...

GEEN GEINTJES, JOCHIE, JE KUNT JE MAAR BETER METEEN OVERGEVEN!

IK STERF LIEVER DAN DAT IK ME AAN DE GENADE VAN DIE SCHURK VAN EEN BAAS VAN JE OVERLEVER!

HEILIGE MAAGD! HELP ONS!

JE HEBT HET ZELF GEWILD, WAGHALS!

MAAR DE VECHTERSBAAS JACHT EEN NARE VERRASSING!

... ALLE DUIVELS IN DE HEL, DIE JONGE KEMPHAAN IS GEVAARLIJK!

..IJDENS KRIJGT DE LAFFE OSWALD EEN DUIVELSE INGEVING..
MET EEN SPRONG KOMT HIJ NAAST HET MEISJE TE STAAN...

STOP! LAAT JE WAPEN VALLEN ALS HAAR LEVEN JE WAT WAARD IS!

EN EVEN LATER ....

LAF, DOORTRAPT EN GEMEEN, NET ALS JE BAAS!

KLETS NIET ZOVEEL.. OVER EEN UUR OF TWEE ZAL JE TONG VAN DORST AAN JE GEHEMELTE PLAKKEN. EN HOU OP MET HUILEN, J'J!

ZIEZO!

DAT IS AL DE TWEEDE KEER DAT JE ONS REDT, VRIEND!

GOUPIL! LIEVE GOUPIL!

C6A

MET PLEZIER, MESSIRE CEDRIC!

ZO! DE EERSTE UURTJES IS HIJ HIER, WEL MEE ZOET!... DAT ZAL EEN LES VOOR HEM ZIJN!

HET KLOOSTER IS MAAR EEN PAAR STEENWORPEN VAN HIER. GOEDE REIS!

WE ZULLEN JE NIET VERGETEN, BESTE GOUPIL!.

TOT ZIENS, GOUPIL!

DAAR MOETEN WE ZIJN, YOLANDE!

WE ZIJN GEREED!

..EN ENKELE MINUTEN LATER ...

KOM BINNEN IN HET HUIS VAN GOD, KINDEREN. HIER KAN NIEMANDS WRAAK JULLIE MEER BEREIKEN.

MOGE DE HEMEL UW WENS VERHOREN, MADAME

Deze strip werd eerder gepubliceerd in Pilote (1964).

IN DE ZOEKER

In Fort Red Stone zingen de soldaten My Bonnie is over the Ocean. Dit is onmogelijk, tenzij ze evenals Robbedoes in de toekomst gereisd hebben. Dit hed dateert n.l. uit de Boerenoorlog.

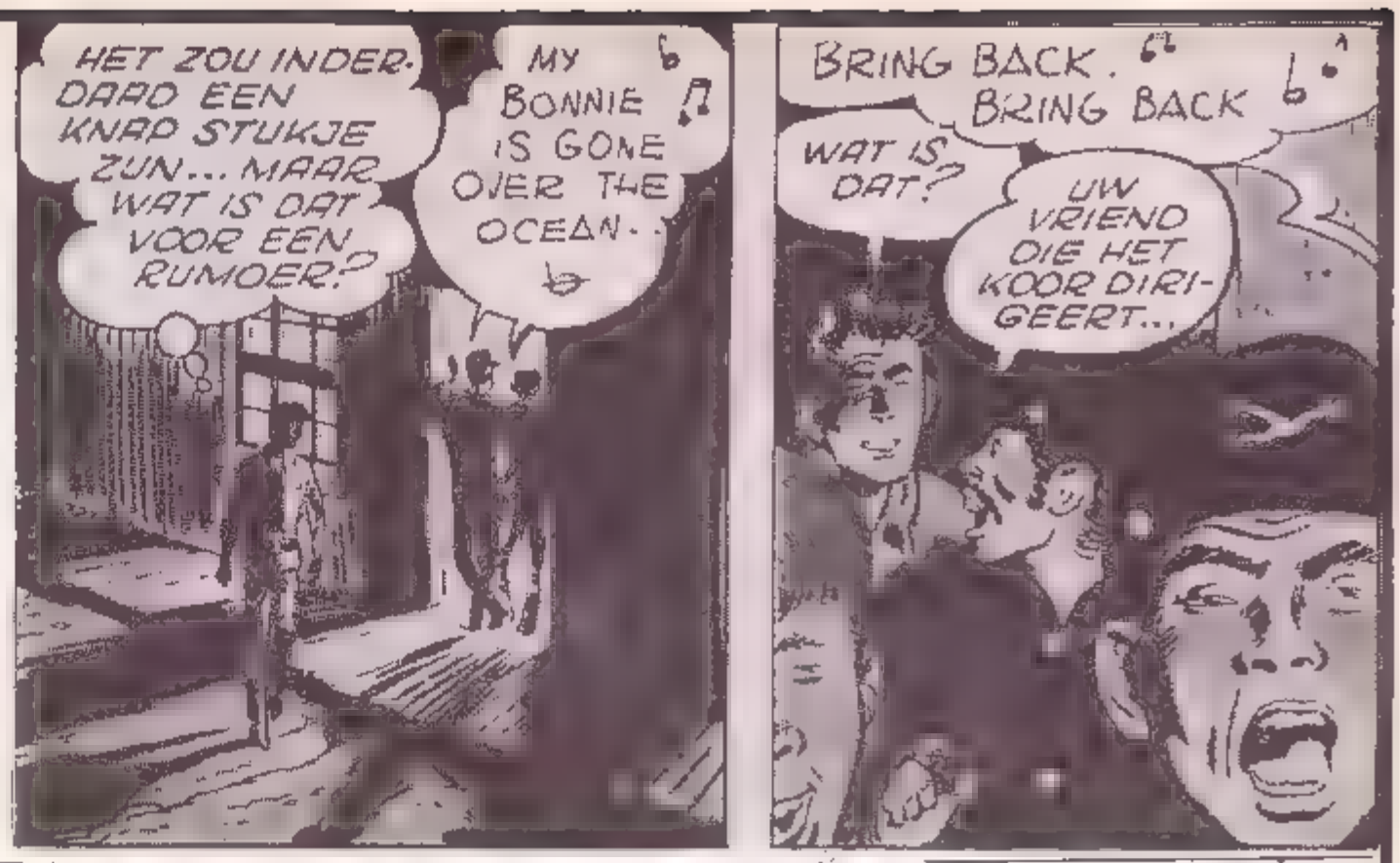
HET ZOU INDERDAAD EEN KNAP STUKJE ZIJN... MAAR WAT IS DAT VOOR EEN RUMOER?
MY BONNIE IS GONE OVER THE OCEAN..
BRING BACK.. BRING BACK
WAT IS DAT?
UW VRIEND DIE HET KOOR DIRIGEERT...

ONS PRODUKT KOMBINEERT DE VOORDELEN VAN HET VLIEGTUIG EN DE AUTO. HIER ZIET U HET VLIEGTUIGGEDEELTE MOTOR, HEFSCHROEF, VLEUGELS, STABILISATOR EN BEDIENINGSPANEEL. HET AUTOGEDEELTE ZITPLAATS, VOORTREIN, VOORWIELAANDRIJVING EN STUURINRICHTING TE TWEE / ELEMENTEN
DZING
KIJK DIT!!!
DD-JJE

In Tweemaal Raak (Tanguy & Laverdure) zien we Charlier (met de vinger aan de kin en z'n neus bovenop het uitlegbord) en Jijé (kaal, bril en ruitjesjasje) als luisteraars bij de uitleg van 'n nieuw type vliegtuig. Let ook - als het alarm gegeven wordt - op de man met het ruitjesjasje.

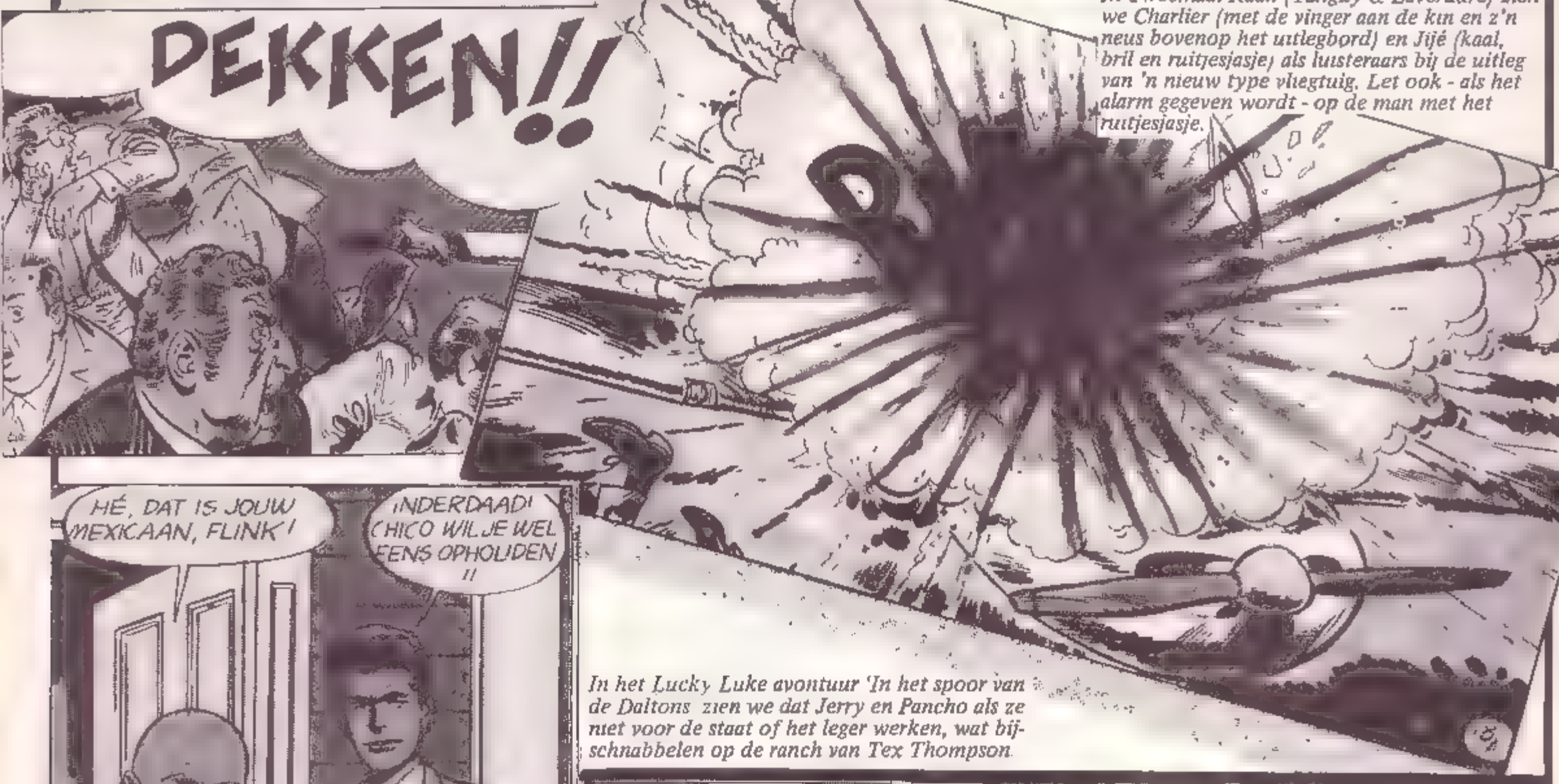
DEKKEN!!
HÉ, DAT IS JOUW MEXICAAN, FLINK!
INDERDAAD! CHICO WIL JE WEL EENS OPHOUDEN
ER ZIJN PAARDEN GESTOLEN, BAAS
HOEVEEL PAARDEN?
DRIE PAARDEN
DRIE PAARDEN? DAT ZIJN ER HET NIET
?
PATRONCITO! ER IS EEN HELE GESTOLEN CARAVAN

In het Lucky Luke avontuur 'In het spoor van de Daltons' zien we dat Jerry en Pancho als ze niet voor de staat of het leger werken, wat bijschnabbelen op de ranch van Tex Thompson.

Sheriff McDougal van Toltec verwart Jerry Spring steeds met Flip Flink (uit: Pancho de Bandiet)

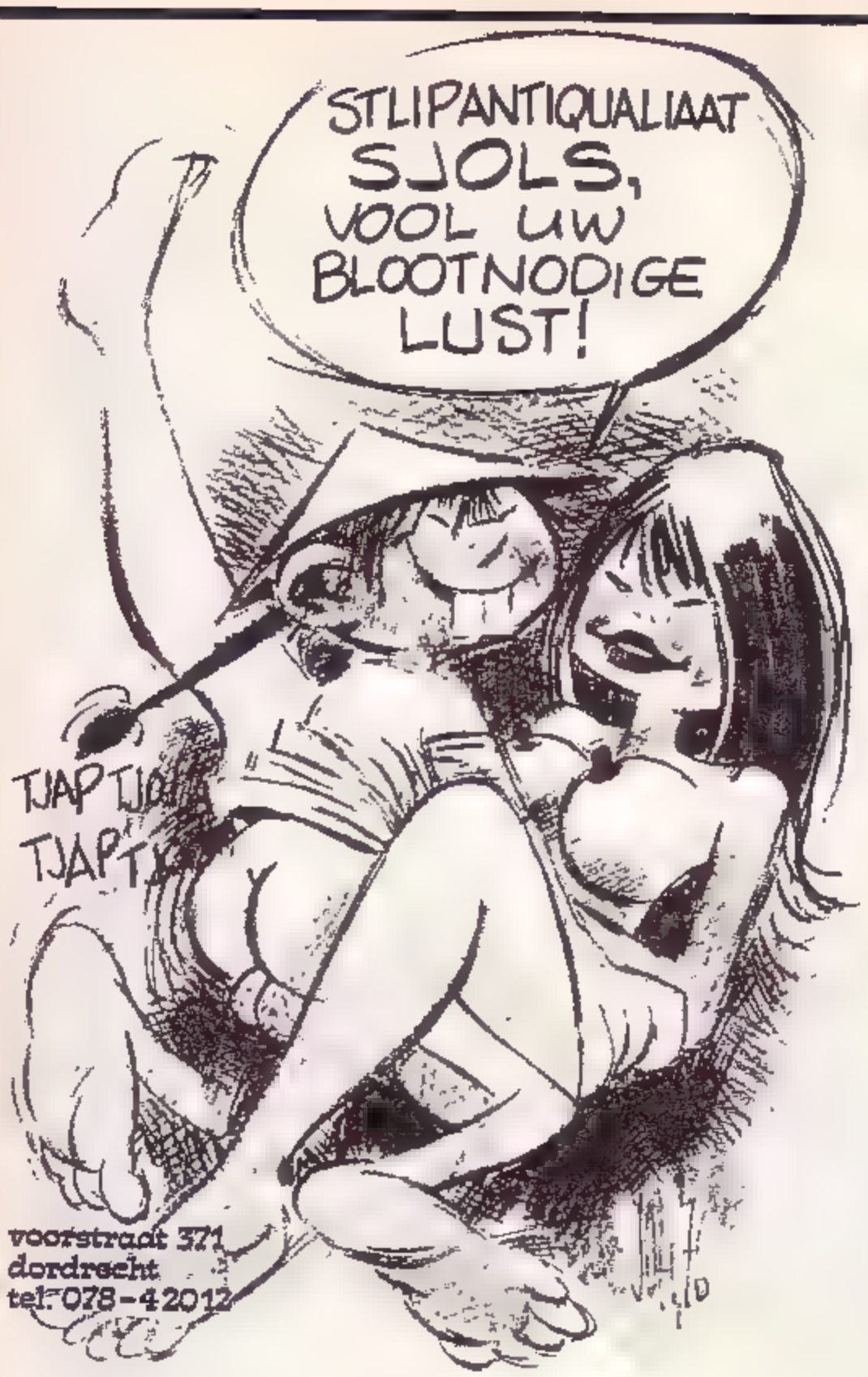

voorstraat 371
dordrecht
tel: 078-42012

LIDMAATSCHAPS- EN ABONNEMENTSGELDEN

Half december zonden wij u een acceptgirokaart voor het lidmaatschaps- en/of abonnementsgeld 1977.

Aangezien wij bij vooruitbetaling over abonnementsgelden beschikken, rekenen wij er op dat u voornoemde kaart reeds heeft verzonden.

Mocht dit niet het geval zijn, dan vertrouwen wij er op dat u dit alsnog in januari zult doen.

Voor de goede orde hieronder een overzicht van de betreffende lidmaatschaps- en/of abonnementsgelden, welke wij helaas ná 2 jaar hebben moeten verhogen.

- **lidmaatschap Stripschap f 12,50**
- **lidmaatschap Stripschap/abonnement Stripschrift f 38,50**
- **abonnement Stripschrift f 32,50**
- **CJP-abonnement Stripschrift f 29,–**

penningmeester Stripschap
thespa uitgever Stripschrift

Mickey
MAANDBLAD
IEDERE MAAND 64 PAGINA'S AVONTUUR! LANGE VERHALEN VAN MICKEY, GOOFY, ZWARTE WOL HENKIE, DOERAKKER TIJGER, KASPER KRISPIJN EN EGA BEVA, DE MAN VAN DE TOEKOMST!
ZORG DAT JE 'M NIET MIST!

A-POGO-LOGIE-2

Hoewel ik de aandacht voor de strip POGO in Stripschrift 93 uit volle borst toejuich, wil ik toch enkele kritische kanttekeningen plaatsen bij het artikel en de afgedrukte strips A.den Dooier (dat is zeker óók Dick Matena met zijn levensein-de-gevoel?) schrijft dat de taal in POGO moeilijk te volgen is, dat ze niet aan de engelse grammatica beantwoordt en dat daarin bestaande woorden worden omgevormd tot nieuwe. Door deze moeilijkheden valt POGO in 'de klasse high-brow strips. Zijn grootste populariteit verwierf hij onder studenten'.

BOT
Wel, zijn de lezers van Stripschrift dan misschien niet allemaal studenten, stripstudenten zijn ze toch in ieder geval, dus enige uitleg en voorbeelden van Kelly's werkwijze lijken me wel op hun plaats.

BERENLUCHT
A.den Dooier had wat uitleg kunnen geven bij de namen van de medespelers in de strip. Waar de naam POGO vandaan komt weet ik óók niet. Een 'pogo-stick' is een springstok, bekend uit enkele Donald Duck-strips, maar enig verband zie ik niet. 'Churchy la Femme' is een veramerikanisering van de franse zegswijze 'cherchez la femme'; niet omdat Churchy een vrouw is, maar een toespeling op de verdwijning van schildpadden in hun schild. 'Barnstable Bear's voornaam lijkt afgeleid van Barnaby, nu duidt ze hoogstwaarschijnlijk op de berenlucht die hij verspreidt: 'barn' is schuur, en 'stable' stal.

CHEERLEADER
'Porkypine' is de zuidelijke uitspraak voor 'porcupine', stekelvarken, maar wat Seminole Sam met de indianenstam de Seminoles te maken heeft, is niet onmiddellijk duidelijk.
Misschien meer met semolina (griesmeel), een verwijzing naar de beruchte oplichters uit de tijd van het Wilde Westen, wier drankjes altijd wonderolie waren en wier poeders griesmeel.
Tammanay Tiger klinkt als Tammany Hall, het hoofdkwartier van de Democratische Partij in New York, en volgens mijn woordenboek wordt het alleen zo genoemd in ongunstige zin. 'Sis Boom Bah' is één van de loze kreten, die als aanmoediging geslaakt worden bij amerikaanse schoolsportwedstrijden, en dan in koor onder leiding van meisjes, die 'cheerleader' spelen. Luister naar The Beach Boys in 'Be True To Your School' Mejuffrouw Sis Boom Bah is dan ook sportlerares.

POSTRIP TUM

ONZORGVULDIG
De ontbrekende uitleg over de taalvervorming zal ik dan ook maar meteen geven aan de hand van het afgedrukte 'Adams-Atoms' strookje. De onduidelijke woorden en grappen worden vaak al heel wat duidelijker als de teksten uitgesproken worden, in plaats van gelezen. Maar dan wel met amerikaanse tongval, geen engelse. Zo klinken in het engels de woorden 'Adam' en 'atom' volkomen verschillend, maar de amerikaanse 't' klinkt tussen twee klinkers vrijwel als een 'd', zodat de woorden in de USA dezelfde klank krijgen, en de woord-grap ook echt klopt. Bij verdere analyse van de tekst blijkt dat de Okeefenokee-dieren, zéér onzorgvuldig met hulpwerkwoorden omspringen: 'you little water beagles has the fun' moet zijn: '. . . have the fun'. 'We is the Adams bug family' moet zijn: 'We are. . .'. 'Pogo, is you know. . .' moet zijn: 'Pogo do you know. . .'. 'What does they do' moet zijn: 'What do they do', 'I isn't as civilised' moet zijn: 'I ain't . . .' en 'what does bombs do' moet zijn: 'what do bombs do'.

SNOOPY-FANATEN
Pogo noemt beetles 'beagles', maar dat zijn honden, zoals Snoopy-fanaten weten.
Howland zegt: 'they is millions in making atom bombs', waar een betere spreker zou zeggen: 'there are millions. . .', dus de regel geldt dat voor ieder woord een ander gebruikt mag worden dat er vág op lijkt. Als het niet bestaat, mag het verzonnen worden: in een strip op de andere bladzijde zegt Albert 'un-vestigators' in plaats van investigators. En fonetische weergave van zuidelijk dialekt (Okeefenokee klinkt als een plaats in Florida) geldt altijd, maar dat is ook in literatuur niet onbekend: Howland Owl zegt: 'crittur' voor 'creature' en in andere strips staat contrack voor contract, jus' voor just, git voor get, somebuddy voor somebody.
Tussen haakjes: in de naam Howland zit ook nog het woord 'to howl' (roepen), iets waar hij zeer goed in is.

BRILLIG
Kelly wordt - tot op zekere hoogte terecht - vergeleken met Lewis Carroll. Diens taalgebruik is conventioneler, maar ook hij bediende zich van nonsens-woorden. " 't Was brillig, and thslithe toves. . ." en de Alice-boeken zijn uitstekend in het nederlands vertaald met zoveel mogelijk behoud van woordgrappen en -onzin: " 't Wier bradig, en de spiramants. . .'
Nu zien we dat in de vertaalde Pogo-strips in Stripschrift de dieren plotseling feilloos nederlands spreken. Het is weliswaar zo, dat de dieren op zondag beter praten dan door de week, maar toch lees ik in 't origineel: 'I couldn't of writ that' 'A contrack is a contrack' en in de vertaling: 'dat heb ik niet geschreven'. 'Een contract is een contract'. Ja, en vertalen is vertalen, niet verbeteren.

TINUS PLOTSELING
En ook niet weglaten: 'not only ain't you no critic, but I jus' recall I ain't got no bicycle! ' werd: 'ineens schiet me iets te binnen: ik heb geen fiets! ' En ook niet veranderen: 'Suddenly, the town bully clumbs in the window, a knife in his teeth;. . . 'H'lo, Suddenly' says Li'l Orphan Abner, 'you got a knife stuck in yo' teeth' werd: 'plotseling klimt de stadsbullebak door het raam met een mes tussen zijn tanden. . .' Hoi, bullebak zegt Li'l Orphan Abner, 'er zit 'n mes tussen je tanden'.
Deze verandering is trouwens het tegendeel van een verbetering, want Kelly's grap is de verrassing dat de stadsbullebak 'Suddenly' blijkt te heten. Zo iets als 'hoe lang is een chinees'. De grap met de kater (a case of crawdads) heeft de vertaler wel weer behouden, maar 'this brings down the house' verliest ook alweer zijn dubbelzinnigheid: 'hierdoor stort het huis in', maar het wordt in theaterkringen gebruikt bij enorm succes in de zaal: 'de zaal ligt plat' of 'ze breken de zaal af'.
Hierop

doelde Kelly, want het volgt op een theatermop, die bijna even oud is als 'Why did the chicken cross the road? '*

KIDS
De aandacht voor Pogo doet me goed, maar wij stripminnaars moeten naar perfektie streven, in ieder geval het materiaal serieus behandelen, hoe leuk het ook is. Juist om het leuk te houden, blijkt uit mijn betoog. Want boekjes over de Katzenjammer Kids die zonder duits accent praten moeten we toch niet normaal gaan vinden!

Evert Geradts

*
(to get to the other side)

Jo Spierhuis,
Tehuis voor gepensioneerde Kunstenaars
Bergen in Zee

Nondeju ! ! !

Durf jelui wel! Tegen een ouwe man van over de negentig, van wien de maat voor den kist reeds genomen is, spreken over LEVENSEINDE-gevoel? En wat meiert dien Evers nu ook al over dien Matena! ?
Wie is dien kwezel? Die wipt verdulleme onze correspondentie in en uit gelijk den duvel uit het doosje!
A. den Dooier is A.den Dooier, verdamd!
Laat dien Gerard Evers mij liever dien bril sturen waarom ik jelui vorigen maal vriendelijk verzocht heb. Dan krijgt hij van mij een getekend exempel van het 'Ei der Zonde' of 'Den Teloorgang van Ouden Knudde'. Leest dien jongenman ook eens iets opbouwends!

A.den Dooier
Kamer 24443

P.S.
Denk erom, Evers: een bril en

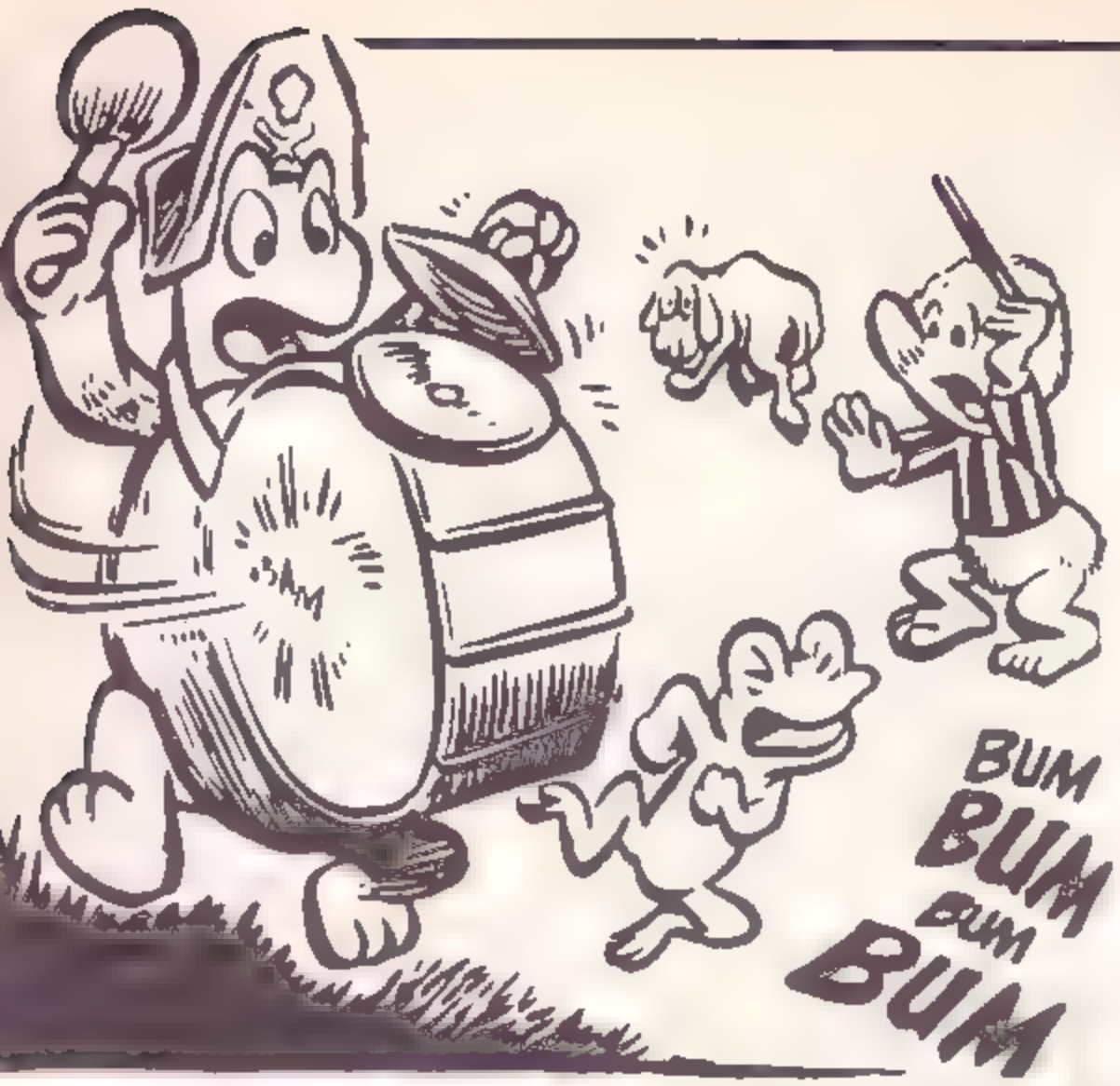

CHURCHY LA FEMME

géén lenzen! Van dien nieuwerwetsen apparatuur gaan mijn ogen naar binnen staan en dan ben ik nog verder van huus af! Maar wel vlug, graag, want ik hoorde dat den huistimmerman begonnen is met den kist. En een bril op den kop, maar den ogen voor eeuwig dichtgeklemd, dat ziet dezen oubaas ook niet zitten! Dus hurrie! Hurrie! Hurrie!

Beste Evert,

Hierbij enkele aantekeningen bij jouw kritische kanttekeningen. Waarom A.den Dooier niet dieper is ingegaan op de werkwijze van Kelly, weet ik niet. Ik denk, dat het was, omdat het inleidende artikel uitsluitend bedoeld was, om uit te leggen wáárom Pogo vertaald is.
Een dieper gravende analyse zou je misschien zelf kunnen schrijven. Stripschrift zal je die ongetwijfeld in dank afnemen In diezelfde dank neem ik jouw uitleg van de namen af. Het enige, dat ik er aan zou willen toevoegen is, dat de dubbele bodem bij Kelly's namen niet zo nadrukkelijk dubbel is als b.v. bij Marten Toonder of, om een zijstraat in te slaan, in het werk van Dickens. De namen, die zij gebruiken zijn vrijwel altijd een aandikking van een karaktertrek of een ambacht van de door hen ten tonele gevoerde figuren. Bij Kelly is dat niet gebruikelijk. Zijn namen zijn vooral amusant, al hebben ze natuurlijk wel betrekking op het wezen van de figuur, waar ze bijhoren. De achternaam van een beer is Beer en geen Leeuw, nietwaar? Over namen gesproken, zou nou iedereen weten, waar Barks de naam Scrooge (je weet wel, Dagobert in die 'voortreffelijke' Hollandse vertaling) vandaan gehaald heeft? Daar zit misschien ook een leuk stukje in.
In overleg met enkele leden van de redaktie en na zeer rijp beraad heb ik bij de vertaling van Pogo gekozen voor gewoon, of, zoals hij zegt 'feilloos' Nederlands Het lezen van dialecten en verzonnen taaltjes vind ik vermoeiend, -óók als wat je leest boeiend en amusant is. Zelf heb ik de neiging dan maar niet door te lezen en de zaak eenvoudig over te slaan. Dat is dan knap lui, zul jij zeggen, en: wie beweert, dat andere mensen diezelfde neiging hebben? Wel, ik heb geen marktonderzoek laten instellen, maar ik durf er mijn kop onder te verwedden, dat ik, wat die luiheid betreft, deel uitmaak van een grote, zwijgende meerderheid.
Wat Pogo betreft heb ik zeventien jaar geleden die lelijke eigenschap, luiheid, één keer gelaten voor wat hij was en heb ik dóór gelezen. Gelukkig, zeg ik nog steeds. Ik wou, dat iedereen doorlas. Helaas is dat niet zo En om nu te voorkomen, dat de beginnende Pogolezer, geconfronteerd met een vermoeiende Amerikaanse toestand, wéér zegt: o jee, daar hebbie hún weer! en vervolgens snel verder bladert, heb ik gekozen voor de meest makkelijk te volgen vorm van het Nederlands: Nederlands. Een bevoogdende houding, zeker, maar wel één, die de juiste vruchten af zal werpen. D.w.z. Pogo zal eindelijk eens gelézen worden.
De Alicevertaling van Reedijk en Kossman is inderdaad uitstekend, maar ik vind het onzin om nu juist 'Wauwelwok' aan te halen voor een vergelijking met mijn Pogovertaling. Wacht dan even tot ik de dichtwedstrijd tussen Albert en de worm uit 'I go Pogo' vertaald heb. Daarin komen soortgelijke onzingedichten voor, waarvoor eveneens nietbestaande Nederlandse equivalenten gevonden zullen moeten worden. De nórmale Kelly-Pogotaal bestaat uit vervormde woorden en niet uit verzónnen, zoals het gedicht van Carroll. De vertaling van het eerste couplet van 'Jabberwocky' lijkt trouwens veel op Toonders 'Barlemanje', dat weer erg veel lijkt op het Engels van Carroll. Zo blijf je bezig.
Tussen (), de aartsvader van Pogo is toch heus A.A.Milne, en ik vermoed zelfs, dat Kelly ook nog wel beïnvloed is door Shepard, de tekenaar van Pooh. Het weglaten van 'not only ain't you no critic, etc.', had een puur technische oorzaak. Zoals vaak gebeurt bij vertalingen werd de Hollandse tekst te lang voor de balloon. Dan zijn er twee mogelijkheden: óf de tekst inkorten òf de balloon vergroten. Het laatste kwam, ook weer door technische oorzaken, niet in aanmerking, dus moest er gekozen worden voor de eerste oplossing, hoe spijtig dat ook was
Tja, en dan de zaak van Suddenly, de stadsbullebak. Natuurlijk heb ik die dubbele betekenis ook gezien, maar ik vond de grap in het Hollands niet goed overkomen. Volg even mijn redenering:
in het Engels zitten beide mogelijkheden in één en dezelfde zin: 'Suddenly, the town bully clumbs in the window.' Dit betekent voor een Engelsman (Amerikaan) zowel: 'Plotseling, de stadsbullebak, klimt het raam binnen' als: 'Plotseling klimt de stadsbullebak het raam binnen.' Pas als die Engelsman of Amerikaan verder leest begrijpt hij, dat de eerste mogelijkheid de juiste was. Pats! Verrassing! Gulle lach etc.
Nu in het Hollands.
'Plotseling, de stadsbullebak, klimt het raam binnen.' Totaal geen verrassing, want, wil de zin grammatikaal juist zijn, dan MOET Plotseling hier een eigennaam zijn. Verrassing dus uitgesloten. Eerder zal men denken, dat de zin niet juist gesteld is, kortom, het effect, dat het Engels heeft is niet haalbaar; er wordt verwarring gezaaid. Daarom heb ik de dubbele bodem gelaten voor wat hij was. Met bloedend hart, geloof me. Dat mijn keuze discutabel is, begrijp ik.
In het geval van 'thus brings down the house' heb je volkomen gelijk Een betreurenswaardige misser, al is het geen dodelijke, omdat hij, in de rest van het absurde verhaal, dat Churchy ophangt, niet echt opvalt. Maar toch, een misser, Mea culpa
De vergelijking met de Katzenjammer Kids gaat natuurlijk niet op. Die spreken met een Duitse tongval zoals Mam'zelle Hepzibah met een Franse spreekt. Als ik haar balloons vertaal handhaaf ik natuurlijk haar accent. Maar zoals de 'Kids' zonder meer staat of valt met een Duits accent, zo staat of valt Pogo natuurlijk niet met een Amerikaans accent. Dan zou ik alle dieren een soort kauwgom-Hollands moeten laten spreken, ongeveer zoals Ronnie Tober dat doet. En die onschuldigde diertjes opzadelen met het accent van Ronnie Tober is toch wel het laatste wat wij zouden willen, nietwaar Evert?

Dick Matena

MICKEY SPILLEBEEN

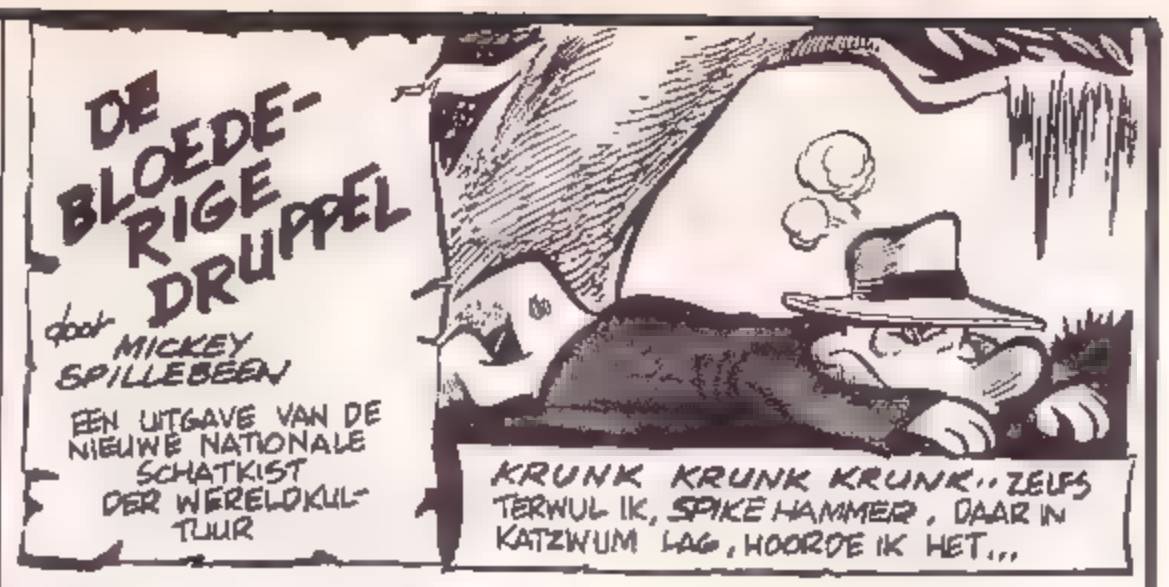
DE BLOEDERIGE DRUPPEL
door MICKEY SPILLEBEEN
EEN UITGAVE VAN DE NIEUWE NATIONALE SCHATKIST DER WERELDKULTUUR
KRUNK KRUNK KRUNK.. ZELFS TERWIJL IK, SPIKE HAMMER, DAAR IN KATZWIJM LAG, HOORDE IK HET...

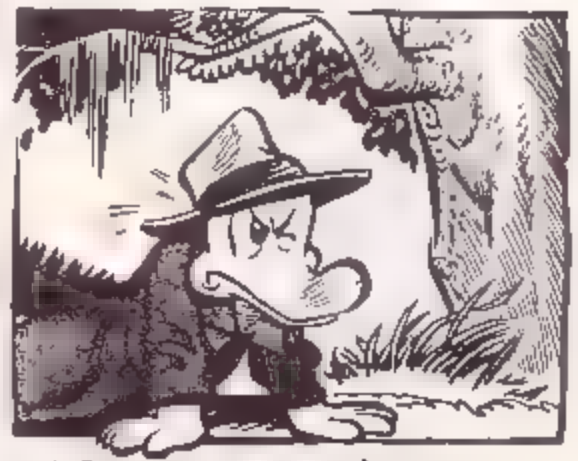

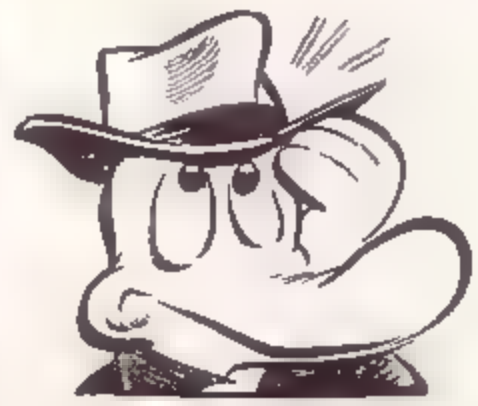

KRUNK
KRUNK
IK MAAKTE DE BALANS OP.. IK BEN 'N FORSE KNAAP... MAAR ZELFS ONDER MIJN MAAT HOED KAN GEEN MILJOEN VIOLEN.. DRIE MISSCHIEN... GEÉN MILJOEN...

IK TROK ALS DE WEERLI.. ALS DE WÉÉR... ALS DE WÉÉRLICHT MIJN LUGER...

Heee, Luger! Sam Luger..! Je kijkt of je niet erg in je element bent!
Niet met volle mond praten, Charlie.
(MAAR MET KOUDE OGEN) SLOEG IK TOE...

LICHTEN FLITSTEN EN TIEN BILJOEN KERKKLOKKEN SLOEGEN BRANDALARM. TOEN BESEFTE IK, DAT DE RINKEL IN MIJN HOOFD ZAT... LAAT EEN ANDER MAAR OPNEMEN.. IK MOEST IETS OPKNAPPEN!

EEN BRANDENDE VRAAG PIJNIGDE MIJN HERSENS..

EN TOEN GING ER IETS DAGEN... KROOK ONRAAD!

Nee! Eigenlijk hébik helemaal geen spuitwater!

Dan maar een eerlijka limonade-!

Vaarwel dan, Spike Hammer!

Ik ben nog niet foetsie.

Als je dat opgedronken had wel... met was puur afwaswater!

Ha!

IK HAD HET DOOR!... IEMAND WILDE ME TE GRAZEN NEMEN...

„MET WATER EN ZEEP NOG WEL! „...EEN SMERIGE TRUUK!

IK SNELDE DE TENT UIT...

„KAARSRECHT!

„EN SCHOOT ALS EEN PIJL UIT DE BOOG NAAR HUIS...

IETS TROF ME „ DE DEUR WAS DICHT...

IK KEEK DOOR HET RAAM „ HET WAS EEN *PUINHOOP!*..

„GEBROKEN BORDEN, OMGEGOOIDE STOELEN, KLEREN OVER DE VLOER...

„PRECIES ZOALS IK HET HAD ACHTERGELATEN!... MIJN EIGEN HUIS... MIJN *THUIS!*..

TOEN — DOODSTIL LIGGEND OP DE GROND — ZAG IK... *HAAR!*

IK HEB ER WATGEZIEN IN MIJN LEVEN... WIE MIJN ANDERE ZEVEN- EN NEGENTIG BOEKEN LEEST...

„ WEET DAT... DAAR WAS DAT KLEINTJE — DAT LEKKERTJE, BIJFNG, UIT "MUIS DE BRAAK" 2de DRUK, V JF PIEK)

IN DE EERSTE DRUK KWAM ZE NIET VOOR.. ALTIJD EEN LATERTJE.. WEL, DEZE HIER OVERTROF *HAAR!*..

DE DEUR ZAT POTDICHT EN BIJ HET ZIEN VAN DAT HEERLIJKE DING BINNEN...

„KREEG IK EEN VREEMD KRIEBELEND GEVOEL... EEN KOUDE SENSATIE KROOP OVER MIJN RUGGEGRAAT... IK *RILDE*...

DIT WAS HET EINDE! SPECHTEN IN MIJN HOED EN NU.. *MUIZEN* IN MIJN JAS..!

IK RUKTE MIJN SCHOUDERS OMHOOG.. DIE DEUR ZOU ER AAN GAAN!

IK STORTTE ME NAAR VOREN ..... EEN HARD, ZIEKMAKEND GELUID!.. EN...

„IK HAD ME VERREKEND... DE DEUR, DIE

IK VIEL EEN KAMER BINNEN, WAAR IK EEN HEERLIJKE BRU

ZE BAADDE EEN WORST... EEN GROTE SALAMI... EEN HARDE SALAMI... EN DAT LIET ZE ME VOE-

WEER HOORDE IK DIE BEL IN M'N HOOFD... NU NAM IK OP.. NIEMAND ANTWOORDDE!

OP DE ÉÉN OF ANDERE MANIER, MET BEHULP VAN KOMPAS EN SCHERP ORIËNTATIE-VERMOGEN VOND IK MIJN EIGEN HUIS TERUG..

Hee!

IK WILDE DOOR EEN ACHTERRAAM KLIMMEN TOEN IK EEN STEM HOORDE..

Rara mafkees die je ben, waarom **duw** je de deur niet gewoon open, man.. er zit geen Slot op!

Oei! Oei! Mijn voet zit vast!

DÁÁR HAD IK DE SLEUTEL: **DUW!** RAZENDSNEL ONDERZOCHTEN MIJN HERSENS DE ZAAK.. JA, HET KLOPTE...

Aaargh!

HET PASTE... ALLE STUKJES KWAMEN NU SAMEN...

..EN VIELEN METEEN KLAP OP HUN PLAATS.. DUW DE DEUR OPEN! JA, DE ZAAK SLOOT ALS EEN BUS!

NU SNAPTE IK 'T!.. ALS SPIKE HAMMER ZIJN SCHOUDERS ONDER EEN PROBLEEM ZET, GROOT OF KLEIN...

..DAN IS DAT PROBLEEM OPGELOST, ZEKER HET *KLEINE!* IK GING NAAR DE DEUR EN *DUWDE* HEM OPEN..!

DAAR LAG ZE... SPIERNAAKT!

ZE ZAG ER *KOUD* UIT... IK DEED EEN GREEP NAAR DE FLES...

M'IJN ADEM WAS GLOEIEND.. IK RAAKTE HAAR AAN.. ZE *WAS* KOUD!...

IK HEES HAAR OP DE TAFEL.. *PRACHTIG* WAS ZE.. IK KEEK NAAR DE FLES...

IK NAM EEN FLINKE TEUG EN WILDE BEGINNEN...

..TOEN ER WERD GEKLOPT.. ZÓ MOCHT IK NIET BETRAPT WORDEN.

IK SLOOP NAAR DE DEUR, TERWIJL IK HAAR STILLE LICHAAM TEDER VASTHIELD...

Arrgh—

INEENS!.. EEN *KLAP!*.. EN ALLES WERD ZWART!

IK DRAAIDE ME OM EN SLOEGTDE! EEN FELLE PIJN TROK DOOR M'N EDELE DELEN!

WIE HET OOK WAS, HIJ VOCHT ALS EEN TIJGER! MET ÉÉN HAND OM HAAR HEERLIJKE BEEN, RAAKTE IK HEM OP Z'N HERSENPAN!

IK TROK DE IJSKAST OPEN...

...EN DUWDE HEM ERIN. IK GRIJNSDE (MAAR MIJN OGEN BLEVEN KOUD)

HIJ WAS MOEILIJK VAST TE HOUDEN.. WEER WAS DAAR DIE IJZIGE SENSATIE..

Joehoe!

Hoe joe!

SNELLE, LICHTE STAPPEN ZEIDEN DAT ER HULP ONDERWEG WAS.. IK TROK AAN M'N PEUK.

TROELA, MIJN MOOIE SECRETARESSE TRIPPELDE NAAR BINNEN...

Niets stopt Troela Trul, de kippenplukker!

ZE WAS ÓÓK TELEFONISTE, MAAR VEEL TELEFONEREN DEED ZE NIET, OMDAT IK ALTIJD OPNAM... DAT WAS ME ER EENTJE, DIE TROELA, IN HAAR *LAAG* UITGESNEDEN JURK!

SOMMIGEN NOEMDEN HAAR HET TELEFOONMEISJE, OMDAT ZE DAAR, BIJ DE JUISTE BELICHTING, OP LEEK,.. OP EEN *TELEFOON*, BEDOEL IK!

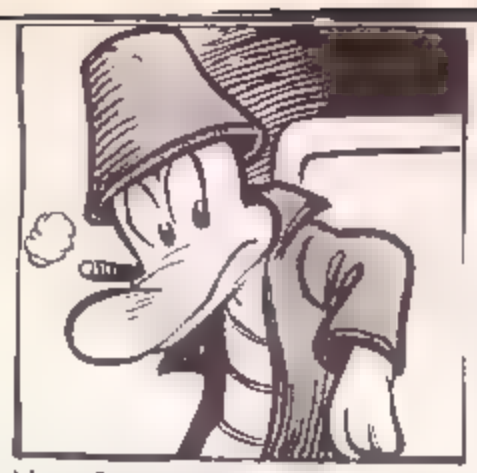

HAAR WOORDEN GAVEN ME TE DENKEN,. IK WIERP EEN BLIK OVER MIJN SCHOUDER ...

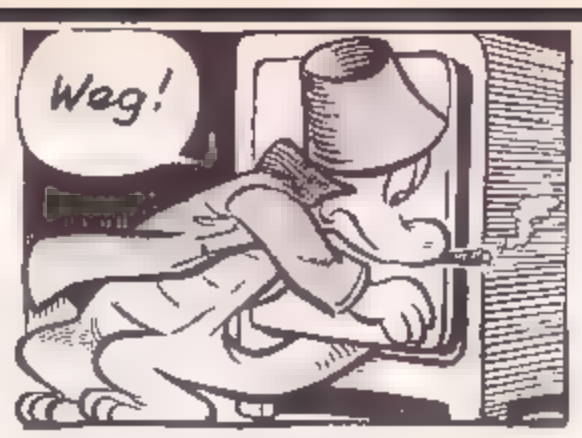

EEN OF ANDERE MAFKEES HAD DE DEUR OPEN GEDAAN ... HIJ, WAS ERVAN DOOR ... EN IK WAS UITGEPRAAT...

AFGEPIJGERD ZAKTE IK IN ELKAAR ... TROELA BUKTE ZICH EN NAM MIJN HOED AF...

HET DUIZELDE ME ... TROELA.. TROELA ... TROELA ...

TROELA.. TROELA ... ALS HET GEDONDER VAN ROLLENDE WIELEN ... DE WIELEN VAN EEN OP HOL GESLAGEN VUILNISKAR!

ZE WIST, DAT *MIJN* "NIKS" HET "ALLES" WAS VAN ANDERE KNAPEN! TROELA WAS GEEN MAKKIE! NIET VOOR *NIKS*, IN IEDER GEVAL!

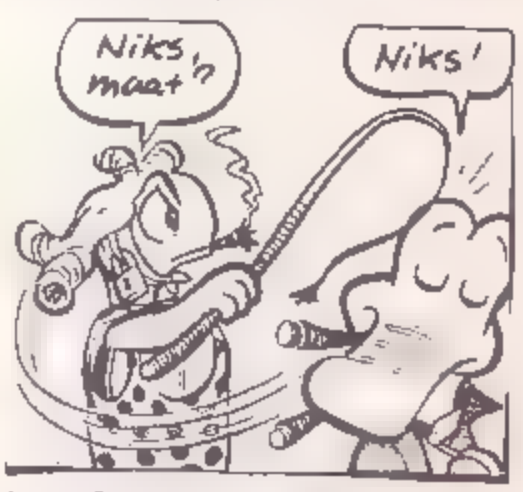

HAAR WOORDEN WAREN ALS ZWEEPSLAGEN ... MAAR IK STAK KALM NOG EEN PEUK OP!

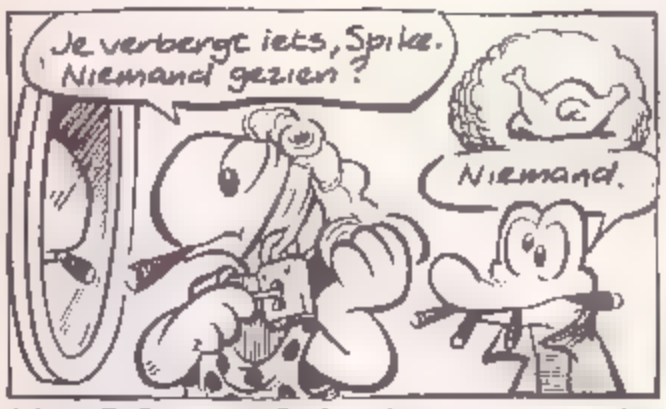

MAAR ZE HOORDE ME NAUWELIJKS. HET WAS OF ZE ZICH VAN ME AFGESLOTEN HAD ... ALS ZE 'S WIST WAT IK DACHT ... IK STAK EEN PEUK OP ...

PLOTSELING LIET ZE ALLES VALLEN ... ZE WIST IETS! ... ALSOF ZE MIJN GEDACHTEN LAS!

TROELA GLIPTE ACHTER ME LANGS .. IK STAK NOG EEN PEUK AAN,. ZE ZOU 'T MOOIT UIT ME KRIJGEN, WAT ZE OOK PROBEERDE...

DE SFEER KREEG IETS MAGISCH, ALS VROEGE MIST BOVEN BRANDEND AFVAL

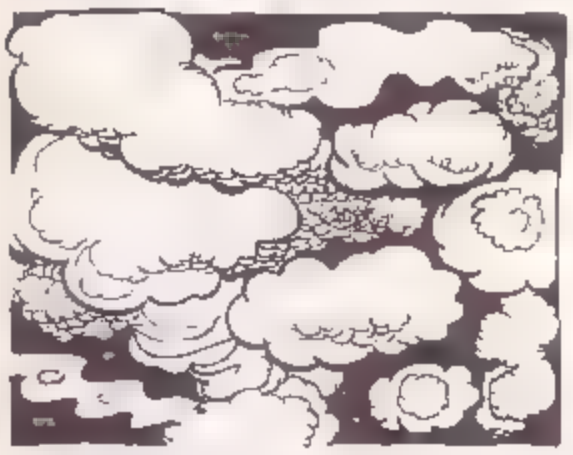

HET WAS OF IK VAST KWAM TE ZITTEN IN EEN GEHEIMZINNIG WAAS ... IK STAK MAAR WEER,.

... EEN PEUK AAN EN SLOOT M'N OGEN,. ZE ZOU MERKEN, DAT *NIETS* ME KON BEWEGEN ...

HET WAAS SLOOT NOG DICHTER OM ME HEEN ... HAAR GEZICHT WAS VLAK BIJ HET MIJNE,. ZE ROOK NAAR KETCHUP!

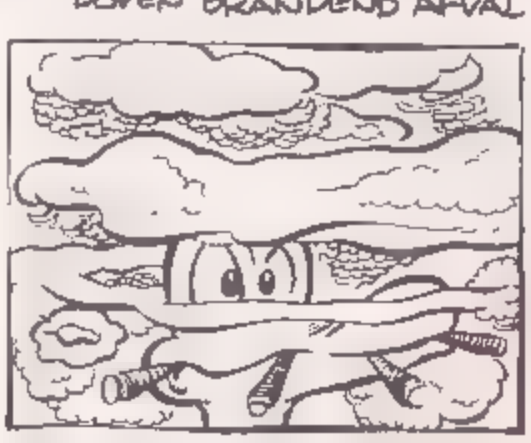

HAD ZE AAN MIJN FLES GEZETEN? DE DEUR GING OPEN, ZE GING ER VAN DOOR ... NIETS KON MIJ BEWEGEN..!

TOEN TROK HET WAAS OP ... IK ZAT VAST! .. AAN DE STOEL! EN IK KON NIETS BEWEGEN!

IK STAARDE IN EEN VREEMD GEZICHT .. WAAR WAS TROELA DE KIPPENPLUKSTER?

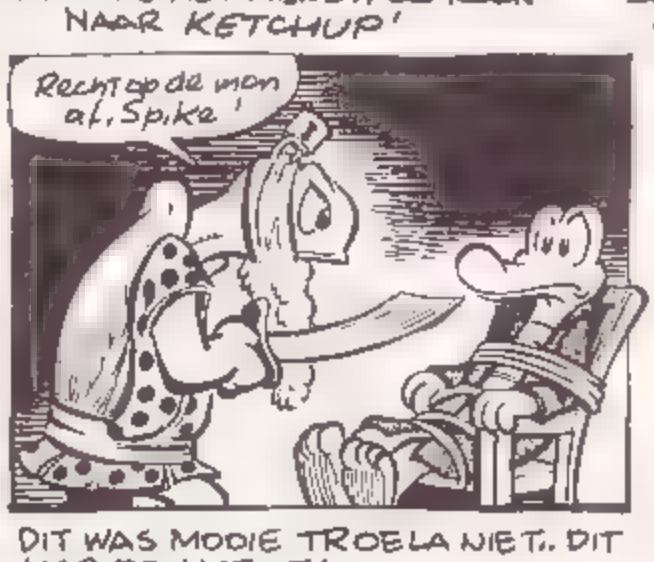

DIT WAS MODIE TROELA NIET. DIT WAS EEN VENT!

ZE HAD HET OVER WERK GEVEN. .

IK WERD LINK!

HET WAS EEN KAT EN MUIS SPELLETJE ... VERSTAND TEGEN VERSTAND,. HERSENS TEGEN HERSENS ...

WEER DIE OVERWELDIGENDE, KRUIDIGE GEUR ... MIJN GEMOED LIEP OVER ... MIJN MAAG OOK!

MAAR IK HAD EEN ANTWOORD! HET WELDE OP UIT HALF VERGETEN SCHOOLGRIEKS EN HET BETEKENDE! "FOUILLEER ME!"

HAAR LICHAAM TROK KRAMPACHTIG SAMEN... ZE SPRONG NAAR VOREN.. EEN KROMZWAARD IN HAAR LIEVE HAND..

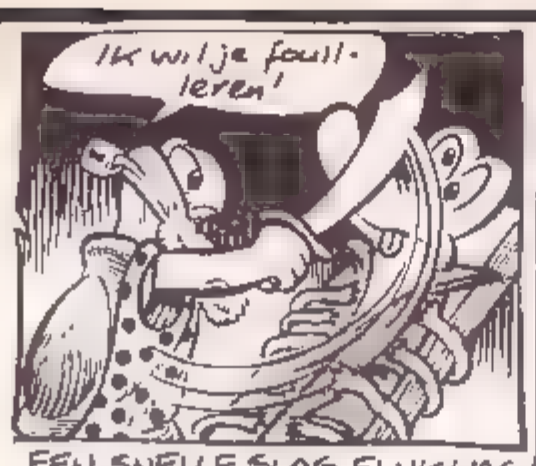

EEN SNELLE SLAG EN IK WAS ER GEWEEST.. NEE!... IK WAS LOS!.. DAT WAS DAT!.. MIJN HOOFD TOLDE!

...WANT NU BEGON DE DISCUSSIE PAS GOED,.. ZE PROBEERDE VAN ALLES!

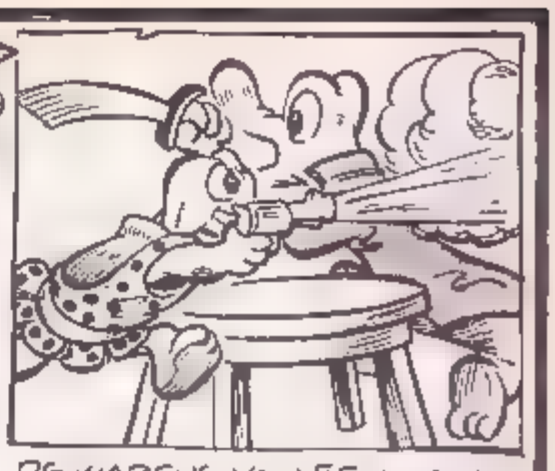

DE WAPENS VAN EEN VROUW ... IK LACH EROM.. HA'HA' VROUWEN LISTEN!

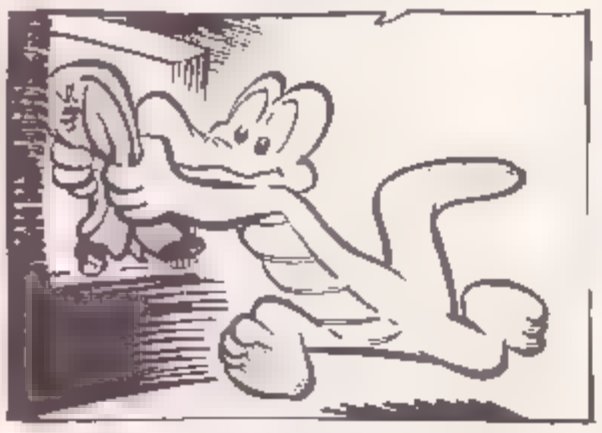

IK DRAAIDE ROND ALS EEN WERVELWIND EN SMEET MIJN JAS HET RAAM UIT... HET HEERLIJKE DING ZAT ERIN!

DIE TROELA!.. JE LEERT HET OOK NOOIT... ZO SPOTTE IK EN STAK EEN NIEUWE PEUK OP!

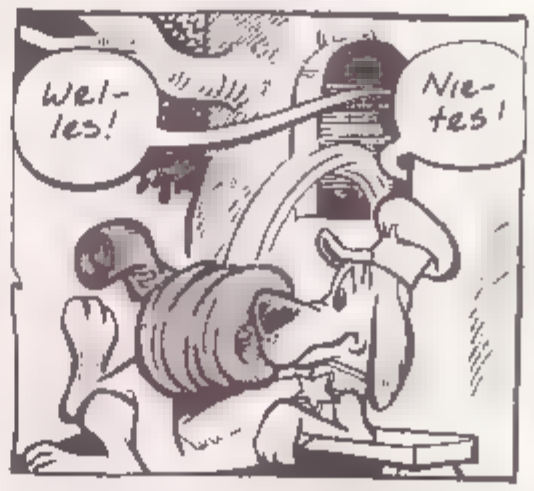

DAT SNOEPJE PAK IK LATER WEL OP... DACHT IK ...

IN MIJN VAK MOET JE VOORUITDENKEN...

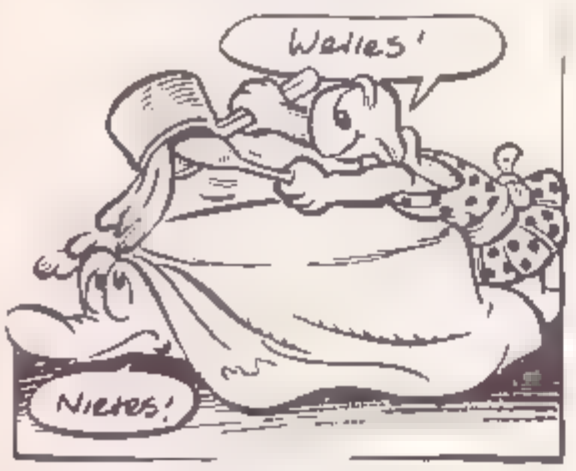

HET IS HET WAARD ZO'N DAME EEN PAAR STAPPEN VOOR TE BLIJVEN...

.. EN EEN GROTE BEK IS OOK WAT WAARD!

..EEN ANDERE STEM!.. HET WAS PET... OUWE PET.., INSPECTEUR PET!

OUWE PET ZOU ME UIT DE ROTZOOI HALEN... HOE ERG IK 'T OOK VOND, IK MOEST...

...TROELA AANGEVEN'

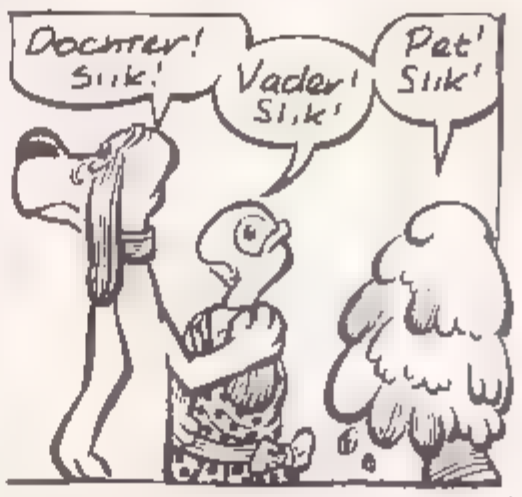

RECHTVAARDIGHEID KAN HARD ZIJN...

MAAR IK BEGREEP 'T... VOORAL TOEN IK IEMAND VOND, DIE TROELA'S BRIEF VOORLAS, DE ANDERE DAG...

Troela zegt, dat z.ij en haar pa dank zij jou, weer samen zijn! Ze speelden onder één hoedje, het jouwe! De Specht ook, maar die was getikt! Dat had eerder een wespnest moeten zijn, maar die kon ze niet vinden! En...
Tja En dat lekkertje s ook weg. Mij resten alleen herinneringen en een dikke portefeuille!
VIA, OUWE PET KREEG IK DE ECHTE OPLOSSING IN HANDEN... EEN OPLOSSING
VAN WATER EN ZEEP!.. LAATIE ZICH ZELF MAAR 'S WASSEN, DE VUILE HOND! MIJ IS DAT SPUL TE LINK!

vertaling, lettering, Dick Matena.

antiquariaat
stripboekenwinkel
CALVO

Sandelingplein 2
Rotterdam-Zuid
tel. 010-84 06 36

Wij wensen onze geachte cliëntele

EEN VOORSPOEDIG 1977

Geschenken kunnen wij u niet toezenden. Gedurende de gehele maand januari geven wij u echter op vertoon van uw Stripschap lidmaatschapskaart 20% korting.

WOUT'S STRIPANTIKWARIAAT
Oostenburgergracht 69 — Amsterdam 020/22 46 80
(te bereiken vanaf C.S. met bus 29)

2 DE STRIPKUNST VAN MARTEN TOONDER

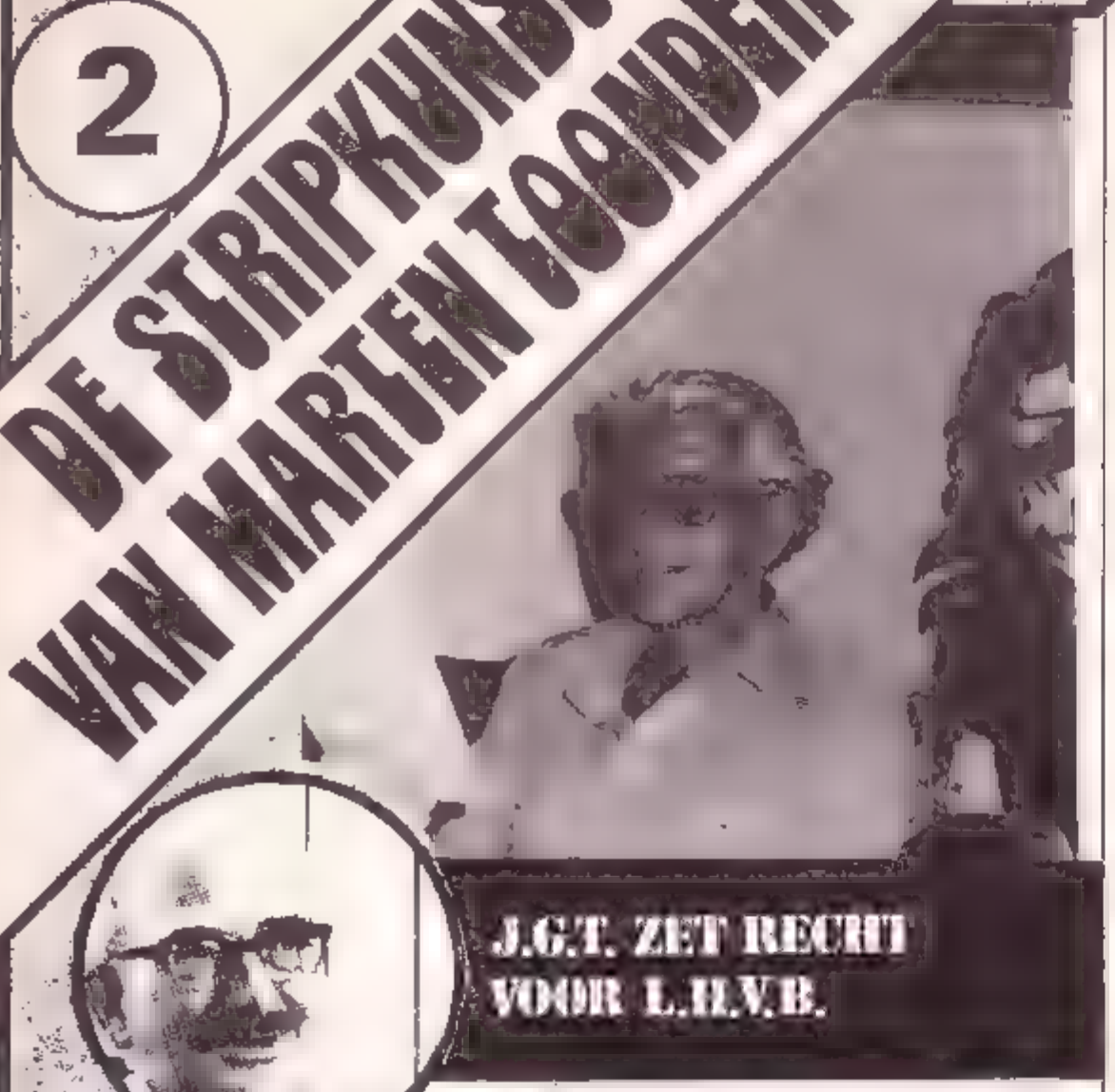

J.G.T. ZET RECHT VOOR L.H.V.B.

In stripland is het veelvuldig middernacht, en dan spookt het er geducht. Het schijnt, dat er sinds korte tijd een nieuwe griezel is verrezen en dat het wellicht in mijn macht ligt, deze te bezweren voordat er teveel onheil is aangericht; bij deze haast ik mij, de nodige formules uit te spreken.

Hiertoe moet ik enkele al haast overbekende feiten even op het juiste rijtje zetten. Enkele jaren geleden publiceerde Vrij Nederland een artikel van de journalist Ron Kaal, waarin deze zich uitermate smalend en afbrekend uitliet over zowel Marten Toonder als de (vroegere) MT-studio's. Hij beriep zich daarbij op verklaringen van een - niet met name genoemde - ex-medewerker van beide, die o.a. aan Kaal gemeld zou hebben dat men er moest werken 'tot men er bij neerviel'.
Dit artikel van R.Kaal wordt terloops aangehaald in het boek 'De stripkunst van Marten Toonder' door Domien ten Berge, die daarbij (al even terloops) de veronderstelling uitspreekt dat Kaal zelve bij de MT-Studio's gewerkt zou hebben en er onaangename ervaringen zou hebben opgedaan. Dit boek van Ten Berge nu, werd door de redaktie van Stripschrift aan mij voorgelegd met het verzoek het te recenseren. Om redenen die nu niet terzake doen wees ik dit verzoek af, maar ik maakte wèl een aantal notities, door mijzelf als 'marginalia' omschreven, die m.i. het werk van Ten Berge op detailpunten kompleteerden of korrigeerden.

Daarin merkte ik o.a. op dat Kaal nooit aan de MT-Studio's verbonden is geweest, en ik verwees als bron van diens onthullingen naar de door hem geciteerde doch niet met name genoemde ex-medewerker.
Deze notities van mijn hand werden gepubliceerd in Stripschrift no. 93 (september '76).
Tot zover is alles duidelijk en logisch, nietwaar? Nu echter begint de enge griezel te spoken.
Volgens berichten uit de achterwacht meent menigeen in stripland nu, dat *ik* met *Kaals* anonieme zegsman niemand minder dan de gewaardeerde schrijver Lo Hartog van Banda zou bedoelen. Zulk kwaad gerucht kan alleen voortkomen uit gebrek aan kennis. Al wie van nabij of van verre de geschiedenis van de 'oude' MT-strips kennen, weten dat er van het begin tot het einde een goed-collegiale en zelfs vriendschappelijke verstandhouding bestond tussen Banda en mij. . . en trouwens ook tussen Banda en MT en de hele verdere ploeg. Men kan ook weten - maar misschien moet het nog maar eens gezegd worden - dat er bij de scheiding der wegen geen sprake was van enigerlei rancune, eerder van enige, nog steeds bestaande, weemoed.
Het is mogelijk dat ik, zonder dit te wensen, heb bijgedragen tot het ontstaan van dit kwaad gerucht. Immers, in mijn notities naar aanleiding van Ten Berge's boek (Stripschrift 93), duikt de naam van Lo van Banda enkele keren op, en dan wel op zodanige wijze dat de kwaadwillige er een poging mijnerzijds in zou kunnen zien, deze verdienstelijke man te verdringen van de ereplaats waarop Ten Berge hem gesteld heeft. De betere lezer heeft

echter herkend, dat het me spijt dat de naar volledigheid strevende Ten Berge niet naast Van Banda ook de verscheidene anderen heeft genoemd, die naar vermogen tot de toenmalige successen bijdroegen. Als voorbeeld vermeldde ik er enkele; Waling Dijkstra, Dirk Huizinga, Ton Karseboom, Phiny Dick en mezelf, en ik had daar ook nog Andries Brandt en Harry van den Eerenbeemt aan toe kunnen voegen; ja, wat schrijvers betreft zelfs Esteban Lopez en zelfs Jan Arends - en dan ben ik aan de door Ten Berge niet genoemde tekenaars nog niet eens toegekomen. Ten Berge had die leemtes kunnen aanvullen door enkele brieven of telefoontjes naar de destijds betrokkenen - naar Hartog van Banda bijvoorbeeld.

Want laat me ten besluite opmerken; wanneer publicisten Lo v.B. ooit naar zijn werkelijke inbreng vroegen, heeft deze er altijd naar gestreefd het nogal subtiele teamwork waaraan hij deelnam, fair en voor buitenstaanders begrijpelijk voor te stellen. En wanneer iemand nu nóg aan kwadigheid gelooft, welnu, dan leeft die iemand in een permanente middernacht.
Rest de vraag, van wie Ron Kaal zijn ophef-makende informaties kreeg. Ik heb daar vermoedens over die zich - wat mij betreft onbewijsbaar zijnde - niet voor publikatie lenen. Wie dat terwille van de geschiedschrijving beslist wil weten (Ten Berge misschien?) moet zich maar rechtstreeks wenden tot Ron Kaal zelf; 'o zeg, o zeg, o aardig beest, wie toch uw meester is geweest'.

Jan Gerhard Toonder

Ter illustratie drukken wij de eerder in 'Cartoonder' en in 'Strip voor-Strip' geplaatste studiotekening nogmaals af. De begeleidende Engelse tekst luidde als volgt: Great Britain, Denmark, Switzerland and Hungary.
But we go on better than U.N.O. They just argue, whereas we draw funny cartoons as well!'

1. In the garret, where all true artists starve and gain their inspirations. (Our films artists are inspired all the time. We hardly ever have to starve them) you'll find. . .
2. Jan Waldhober, sound expert.
3. Storm background - a speciality with us. We can supply you with real rain!
4. Moonglow line test in operation - no doubt you recognise this very old line.
5. Vittorio Speich, Background artist from Switzerland, laying on a wash in a special Swiss style!
6. Piet van Elk, Layout artist - laying out.
7. Alan Standen, rolling off background for Horlicks - bags of energy! While he's on this we're paying him in Horlicks instead of guilders!
8. Some backgrounds left over from Moonglow
9. Mr. & Mrs. Harold Mack. Mr Mack is head of our film department, otherwise they are just a homely English couple.
10. Biorn Frank, Danish animator (He's acquired a taste for Dutch herrings).
11. Börge Ring, also a Danish animator - finds himself torn between the drawing board and his double bass
12. P. de Groot, Dutch film producer - trying his hand at animation (It's quite easy once you get the hang of it)
13. Destree with an airtight room all to himself. (Out of this smell come the most wonderful puppets in the world!)
14. Mr. de Bruin, our tame carpenter. He's also an artist at heart - he hates anyone looking over his shoulder as he does this week's odd jobs. . .
15. And makes next week's odd jobs, much to the consternation of our window cleaners.
16. Jan Gerhard Toonder, author, broadcaster, scenario writer, transmits his valuable fluences into the. . .

Nerve Centre of the organisation

17. Mr. Back, Sales Director, isn't tuned in at the moment. He's busy working. . .
18. with the assistance of Mieke Bouius.
19. . . . on another satisfied client!
20. L. Hartog van Banda, our busiest scribe, here working on his 4813th script. He believes in living on the job
21. Van Banda's bed.
22. Van Banda's hotwater bottle.
23. Van Banda's bed socks.
24. Marten Toonder Himself, father of our organisation. Guide Philosopher and friend to us all and with fingers in many pies.

And now downstairs again to the strip department.

25. Just a visitor. Nobody seems to know who he is. . .
26. . . . although our tenant below, a jeweller, seems to be rather interested.
27. Joop Hillenius, Cartoonist and technical artist casts a technical eye on the view. Do drop in one day and have a look. It's always interesting when the sun shines!
28. Cartoonist Klokkers, busy on Panda and explaining the finer points to.
29. Peper, a promising junior.
30. Ton Beek and
31. Wim Lensen have not only strip in common, but also one moustache. (This is what comes from close co-operation.)
32. Frits Godhelp, able cartoonist never to be distracted.
33. Cartoonist Van Gorkom - isolationist maybe, but that is only natural. His drawings stand in a class of their own.
34. C. van de Weert has to handle the strip dept., as well as local traders. (Maybe that's a future successor looking over his shoulder.)
35. Yours truly in the act. (As you may notice, prepared for surprise attacks!)
36 T. Engeringh, a newcomer - that's why he's sitting in the most dangerous place - as is also the case with. . .
37 A. Brandt, but previous mining experience makes him prepared for sudden falls
38. Miss Heine, i/c Charladies, and maker of scrumptious coffee
39 English visitor, taking our notice too literally. . . much to the amusement of
40. Auntie Martha, second in command charladies
41. Secretary Miss Hovestadt - a pleasant distraction to . . .
42. Dirk M. Huizinga, scriptwriter and P.R.O.
43. Our life blood on the boil - delicious Dutch coffee - which doesn't at all seem to worry. . .
44. Captain Marten Toonder Senior (He's been in many a hot spot during his 40 years at sea!)
45. René Zwartjes, setdesigner. He'll build you your house but you won't have to mind if it's a little on the small side.
46. Back to the films again, this time our fairer friends who trace and paint. (The flowers are from animators who sit and hope).
47. There is always a healthy rivalry between the animation department and the puppet films of. . .
48. Han van Gelder, whose assistant. . .
49. Theo Hogers checks up on last details.

The keepers of the books.

50. Tea-perculator - Dutch style.
51. Mr. Ten Hoope, like every good accountant is always most anxious that his books will balance.
52. Ten Hoope's lunch
53. Ten Hoope's bags - just in case his books don't balance!
54. Ten Hoope's faithful shadow Nellie van de Geer. She takes over in the evening - but a girl must sleep sometime!
55. Mr. Brouwer, painstaking young cashier, controlling signature of. . .
56. Gerrit Stapel, free lance artist, who's getting his money. (Not a moment too soon, it seems!)
57. Mr. Bouius i/c mail department - or Friesland Embassy to us!
58. 'All I want is a long boat' and here she is - living abode of Mr. & Mrs. Mack.
59. Our neighbour and admirer, the bicycle repairer. He honours us in this way once a month
60. The dark room - always very busy!
61. Cameraman Van der Meulen with his multi -plane camera is determined to get himself into the picture.
62. Mr. Damen (director) - after Constable.
63 Constable after Mr Damen. (Even a director finds it a job to park a car here!)

HET STRIPSCHAP

nederlands centrum voor belangstellenden in strips

Postbus 11335. Amsterdam-1000.

LIDMAATSCHAP 1977

Lid van het Stripschap wordt u door het overmaken van de jaarcontributie ad f 12,50 op pg 1513000 tnv Het Stripschap te Amsterdam. Voor leden beneden de 15 jaar en boven de 65 jaar, bedraagt de geredu - ceerde contributie f 7,50.

De abonnementsprijzen voor een los abonnement op Stripschrift zijn omhoog gegaan naar f 32,50 (was f 28,50) per jaar. Zodoende moet ook de prijs voor een gekombineerd lidmaatschap/abonnement omhoog. Dit wordt voor 1977 f 38,50 per jaar (was f 35,–).

Alle leden kregen inmiddels een acceptgirokaart voor 1977. Gaarne per omgaande betaling, waarna u uw Stripmaatschapskaart voor 1977 zal worden toegezonden.

1977-10 JAAR HET STRIPSCHAP

Op 11 oktober 1967 werd in de Rijksakademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam 'Het Stripschap' opgericht. Dat is dus in 1977 precies 10 jaar geleden. In die 10 jaar groeide Het Stripschap uit tot een vereniging met bijna 1000 leden. In het afgelopen decennium stond Het Stripschap aan de basis van de officiële erkenning van het beeldverhaal en van een groot aantal boekuitgaven van vaak legendarische strips. Dit alles en nog veel meer gaat schuil achter de doelstelling de waardering te bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Voor het jubileumjaar zijn een groot aantal activiteiten gepland, resulterend uiteraard in vele activiteiten rond 11 oktober. Een ander hoogtepunt valt op 2 april, wanneer Stripschrift no. 100 verschijnt. Verder hopen wij ook het 1000-ste lid te kunnen verwelkomen.

En alsof dat nog niet genoeg is, bestaat het tijdschrift Donald Duck op 25 oktober 25 jaar.

Een tipje van de sluier moeten wij echter nu al oplichten, namelijk wat er in januari staat te gebeuren.

1. Uitgave Stripschapskalender met speciale tekeningen van 10 jaar Het Stripschap en 25 jaar Donald Duck .
2. Oberon zwart-wit uitgave De Banneling van Nimmorac, deel 3, met een artikel over Het Stripschap.
3. Speciale leden-jubileumaanbieding deze maand: ARAM.
4. Ruilbeurs: 29 januari in Leeuwarden.

Wij zullen u uiteraard over alles tijdig informeren, opdat niets aan uw aandacht zal ontsnappen.

AGENDA

Leeuwarden: 8 januari. Opening tentoonstelling 'Het Beeldverhaal' in het Gemeentemuseum Prinsessehof, Grote Kerkstraat 9-15.
Zie nieuwspagina. De tentoonstelling duurt tot 29 februari.

Antwerpen 15 januari. Ruilbeurs van Karel Driessen. Billard Pallace. Kon.Astridplein 40, van 14.00-17.00 uur.

Leeuwarden: 29 januari. Ruilbeurs van Het Stripschap. Jubileum Aram ledenaanbiedingen. Schaaf Concertzaal, Sacramentstraat 24. Zaal open 10.00 uur. Einde ca. 17.00 uur. Gratis voor leden, f 2,50 voor niet-leden.

Enschede: 19 februari. Ruilbeurs van Het Stripschap in samenwerking met onze Duitse zustervereniging Incos. Hotel Avion, Deurningerstraat 27, van 10.00-17.00 uur.

Antwerpen: 26 februari, Stripdag van Karel Driessen, Billard Palace, Kon.Astridplein 40, van 14 00-17.00 uur.

ENQUETES

Alle leden kregen een enquêteformulier toegezonden, alsmede een brief met het verzoek op te willen geven, wat in de opvolger van Strip voor Strip moet komen te staan. Aan degenen, die nog niets inzonden het verzoek dit snel te doen, b.v. onder het motto 'goede voornemens 1977'.

AVONTUREN VAN TOM POES

Een uitgave van De Bezige Bij in samenwerking met Het Stripschap.

De serie wordt in 1977 vervolgd. Iedereen die ingeschreven staat ontving met het laatste setje in december een vervolg-acceptgirokaart. In verband met gestegen papier-, druk- en loonkosten gaan de prijzen iets omhoog. De winkelprijs per setje wordt f 8,25. Leden van Het Stripschap en abonnees van Stripschrift kunnen de uitgaven bij vooruitbetaling tegen een gereduceerde prijs ontvangen. Vóór 1977 wordt de gereduceerde prijs f 19,50 per 3 setjes. Elk lid en elke abonnee kan zoveel setjes bestellen als hij wil.
Spijtoptanten kunnen de nieuwe setjes voor 1977 ontvangen, door overmaking van f 19,50 op pg. 3291121 van Het Stripschap.

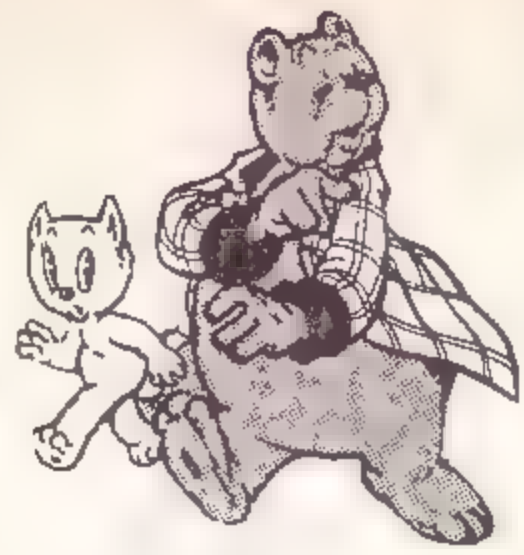

In 1977 komen de volgende boekjes uit:

Set O:
MV-25 De watergeest
MV-38 Kwetal de breinbaas
Set P:
MV-28 Het monster van Loch-Ness
MV-43 De Partij van de Blijheid
Set Q:
MV-32 Heer Bommel stuit de vooruitgang
MV-44 Mom Bakkesz
Set R:
MV-34 Het vibreerputje
MV-46 De geheimzinnige gaper
Set S:
MV-35 Solfertje
MV-48 Het wroegwezen
Set T:
MV-36 Horror de Ademloze
MV-45 De kneep van Knipmenis

OBERON ZWART-WIT ALBUMS

Een uitgave van Oberon met medewerking van Het Stripschap.
Ook deze succesvolle uitgave wordt in 1977 vervolgd. In januari zullen verschijnen:
Deel 11: De Banneling van Nimmorac, deel 3, van Bert Bus met een artikel over Het Stripschap.
Deel 12: Matho Tonga deel 1 van Hans Kresse.

Prijzen nog steeds f 4,45 per album voor leden van Het Stripschap, en f 4,95 voor abonnees van Stripschrift.
In verband met de portikosten dienen steeds 2 albums met titel naar keuze besteld te worden.

BETALINGEN

Alle aanbiedingen (behalve abonnementen op Stripfanzines e.d. zie voren) zijn te verkrijgen door overmaking op postgiro 3291121 tnv Het Stipschap, Postbus 104, Uithoorn. Verzendingen geschieden in de best mogelijke verpakkingen.

SPECIALE AANBIEDINGEN

	Leden	Niet-leden
Kijk van november 1976 met artikel van 4 pagina's over Kuifje in De Blauwe Lotus, achtergrondinfo, zie nieuwsrubriek. Prijs afgehaald, voor leden	f 1,–	
Prijs toegezonden, voor leden	f 2,50	f 3,50

Leden-jubileum aanbieding januari

ARAM, uitgave Skarabee. Delen 1-2-3.		
Prijs per stuk, afgehaald voor leden	f 4,	
Prijs per stuk, voor leden	f 5,50	
STRIPSCHRIFT no. 10 - Aram nummer		
Prijs afgehaald voor leden	f 2,25	
idem, met bijvoegsel 'De Terugkeer van Aram'	f 4,	
Prijs, toegezonden, voor leden	f 4,25	
idem, met bijvoegsel	f 5,50	

N.B. Levering is mogelijk, zolang de voorraad strekt. Als Stripschrift met bijvoegsel op is, wordt alleen Stripschrift verzonden met f 1,25 aan postzegels retour.
Afhalen is alleen mogelijk op de ruilbeurs op 29 januari in Leeuwarden.

ondermeer Jeff Jones (USA), Bilal (Spanje/Frankrijk), Jack Kirby (USA), José Luis Salinas (Argentinië) en het blad Rantanplan (België).

Nieuws uit Lucca

Veel uitgevers presenteerden op deze beurs hun nieuwe uitgaven. In de speciaal voor uitgevers bestemde opblaastent waren naast een groot aantal Italiaanse stands ook mensen aanwezig van Casterman, Glenat, Vaillant, Metal Hurlant en Serg. Bovendien stonden er twee, via slinkse wegen georganiseerde, panels met werk van Nederlandse tekenaars en met pagina's uit Stripschrift (foto 2).
De interessante nieuwtjes waren:
Ally Sloper nrs 1 en 2. Een nieuw maandblad, uitgegeven in Engeland door Denis Gifford. Het is een combinatie van stripblad en fanzine, heeft een driekleurenomslag en verschijnt voorlopig in een oplage van 20.000 (!) exemplaren. Naast oud werk verschijnt in ieder nummer een speciaal voor het blad getekende strip. In nummer 1 was dat werk van Frank Bellamy , in nummer 2 een strip door Harry Bishop (Laben Tall in Eppo). Gifford geeft voor Nederland een prijs op van 12 gulden voor 6 nummers, een badge en een herdruk. Geld overmaken naar Alan Class en Co, 94 Leonard Street, London EC2A 4 RH, Engeland.

Romeo Brown, getekend door Alfred Mazure (Maz.). Deze strip verscheen vanaf '54 in de Daily Mirror. Het Italiaanse fanzine Wow bracht onlangs de eerste verhalen uit in boekvorm en is van plan daarmee door te gaan. De prijzen van de reeds verschenen verhalen (helaas in het Italiaans vertaald) zijn:
- verhaal 1 (supplement bij Wow nr. 3): 500 Lire (f 1,50)
- Romeo Brown 1 (verhaal 2 en 3) 1000 Lire
- Romeo Brown 2 (verhaal 4 en 5) 1000 Lire.

De prijzen zijn exclusief porto e.d. Paolo Meloni, Via Assisi 29, 00181 Rome. Giro 10582005.

Comics Land Portfolio nr.1, in het Engels, geheel gewijd aan Victor de la Fuente. Inmiddels ook in Nederland te koop bij Nico Noordermeer, Tjalkstraat 4, Harlingen (f)

IF 4e jaargang, nr.7. Ondanks de typische nummering toch een driemaandelijks blad, met nieuws uit de gehele wereld en artikelen over voornamelijk Italiaanse tekenaars. IF wordt gratis toegezonden aan alle stripmakers en uitgevers in Italië. Abonnementen zijn niet mogelijk.

Comics nr. 31., Het blad van Rinaldo Traini, is vrijwel helemaal gewijd aan Lucca 12. Mooi verzorgd, maar erg duur: 24 dollar voor vier nrs. en vijf stencils.

Schtroumpfanzine nr.1. Herverschijning van het gestencilde nieuwsblaadje dat jarenlang door Jacques Glenat uitgegeven werd als supplement bij Schtroumpf. De inhoud van deze nieuwe serie zal worden verzorgd door Henri Filippini. Een abonnement (11 nrs.) gaat 35 frank kosten, te storten op giro 589 71G Grenoble van Editions J.Glenat, Grenoble, Frankrijk.
Een paar nieuwtjes uit het eerste nummer.
Charlier is hoofdredakteur geworden van de Franse Kuifje, Duchâteau volgt bij Kuifje België Desclez op; Achille Talon Magazine wordt na zes nummers opgeheven; hetzelfde gebeurt met Surprise, het blad van Bernard 'Willem' Holtrop; er bestaat ook een stripversie van 'de twaalf werken van Asterix; enz. enz. Dit fanzine is zéér de moeite waard.

Als laatste nieuwe werd nog het programma voor Angoulême 4 meegedeeld. Deze beurs (21, 22 en 23 januari) staat in het teken van Hergé en zijn werk. Behalve Hergé zullen aanwezig zijn: Gillain, Giraud, Godard, Greg, Wood en vele anderen.
Mocht u erheen willen, dan kunt u inlichtingen krijgen bij het secretariaat, postbus 287, 16007 Angoulême Cedex, Frankrijk. En zeker de Kuifje-experts mogen zo'n gelegenheid toch eigenlijk niet laten lopen!

WOW

LUCCA DODICI

salone internazionale dei comics e del cinema d'animazione

door Hans van den Boom

de raadselachtige Mr BARELLI

door Har Brok

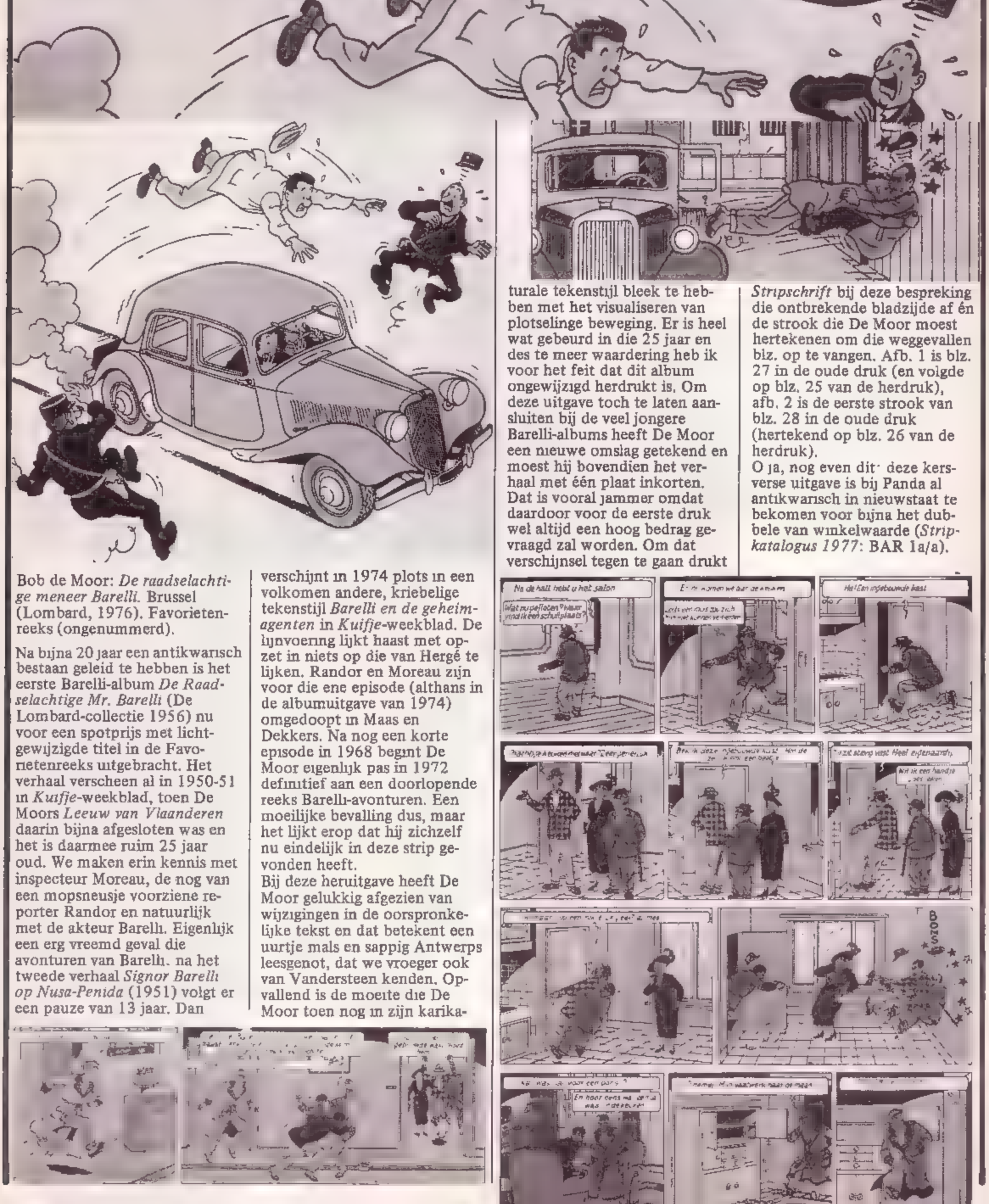

Bob de Moor: *De raadselachtige meneer Barelli.* Brussel (Lombard, 1976). Favorietenreeks (ongenummerd).

Na bijna 20 jaar een antikwarisch bestaan geleid te hebben is het eerste Barelli-album *De Raadselachtige Mr. Barelli* (De Lombard-collectie 1956) nu voor een spotprijs met lichtgewijzigde titel in de Favorietenreeks uitgebracht. Het verhaal verscheen al in 1950-51 in *Kuifje*-weekblad, toen De Moors *Leeuw van Vlaanderen* daarin bijna afgesloten was en het is daarmee ruim 25 jaar oud. We maken erin kennis met inspecteur Moreau, de nog van een mopsneusje voorziene reporter Randor en natuurlijk met de akteur Barelli. Eigenlijk een erg vreemd geval die avonturen van Barelli, na het tweede verhaal *Signor Barelli op Nusa-Penida* (1951) volgt er een pauze van 13 jaar. Dan verschijnt in 1974 plots in een volkomen andere, kriebelige tekenstijl *Barelli en de geheimagenten* in *Kuifje*-weekblad. De lijnvoering lijkt haast met opzet in niets op die van Hergé te lijken. Randor en Moreau zijn voor die ene episode (althans in de albumuitgave van 1974) omgedoopt in Maas en Dekkers. Na nog een korte episode in 1968 begint De Moor eigenlijk pas in 1972 definitief aan een doorlopende reeks Barelli-avonturen. Een moeilijke bevalling dus, maar het lijkt erop dat hij zichzelf nu eindelijk in deze strip gevonden heeft.

Bij deze heruitgave heeft De Moor gelukkig afgezien van wijzigingen in de oorspronkelijke tekst en dat betekent een uurtje mals en sappig Antwerps leesgenot, dat we vroeger ook van Vandersteen kenden. Opvallend is de moeite die De Moor toen nog in zijn karikaturale tekenstijl bleek te hebben met het visualiseren van plotselinge beweging. Er is heel wat gebeurd in die 25 jaar en des te meer waardering heb ik voor het feit dat dit album ongewijzigd herdrukt is. Om deze uitgave toch te laten aansluiten bij de veel jongere Barelli-albums heeft De Moor een nieuwe omslag getekend en moest hij bovendien het verhaal met één plaat inkorten. Dat is vooral jammer omdat daardoor voor de eerste druk wel altijd een hoog bedrag gevraagd zal worden. Om dat verschijnsel tegen te gaan drukt *Stripschrift* bij deze bespreking die ontbrekende bladzijde af én de strook die De Moor moest hertekenen om die weggevallen blz. op te vangen. Afb. 1 is blz. 27 in de oude druk (en volgde op blz. 25 van de herdruk), afb. 2 is de eerste strook van blz. 28 in de oude druk (hertekend op blz. 26 van de herdruk).

O ja, nog even dit: deze kersverse uitgave is bij Panda al antikwarisch in nieuwstaat te bekomen voor bijna het dubbele van winkelwaarde (*Stripkatalogus 1977*: BAR 1a/a).

La France! Oh! La La!

Dat Metal Hurlant een blad van hoge kwaliteit is weten we in nederland al geruime tijd. Dat men dit in Frankrijk niet weet, blijkt uit het besluit van de Franse overheid om dit blad, samen met enkele andere, te verbieden voor minderjarigen. Wat zijn de consequenties van dit verbod?
Het blad, dat getroffen wordt door een dergelijk verbod mag bijvoorbeeld niet meer in kiosken opgehangen worden, wat als gevolg heeft dat de verkoop bij de stations-kiosken volledig wegvalt. Deze bedraagt voor een blad als Metal Hurlant 30 tot 35 van de totale verkoop, wat wil zeggen, dat als deze beslissing niet herroepen wordt, Metal Hurlant gedwongen zal zijn om er mee op te houden.
De Franse overheid kon tot dit verbod overgaan door een wet uit 1949 die bepaalde, dat strips voor kinderen zijn. Daarom moeten bladen als Metal en Surprise voldoen aan de criteria van la Presse infantine (hetgeen wel zoiets in zal houden als 'de morele jeugd code').
Metal Hurlant heeft hun zaak opnieuw bij de commission de la surveillance aanhangig gemaakt en in het redactioneel van Metal nummer 10 lezen we, dat hun toen nog slechts één maand scheidde van de bijeenkomst van die commissie Laten we hopen dat de beslissing herroepen wordt, want als een blad als Metal Hurlant verdwijnt zal dat een grote slag zijn voor de internationale stripwereld

METAL HURLANT
9 en 10

Met ingang van nummer negen werd Metal Hurlant nota bene van tweemaandelijks maandelijks. Nummer negen zouden we bijna een speciaal tardi nummer kunnen noemen. Het heeft een omslag van Tardi- (met een Kuifje citaat). Het bevat ook deel twee van het verhaal 'Polonius'. Polonius speelt in een volslagen onduidelijke tijd, er komen zeer ouderwetse (romeins?) gekleede mensen in voor en decadente orgieën, die ook zo uit het verval van de romeinse tijd zouden kunnen zijn weggelopen. Maar dan zie je ineens weer rails en een uitelkaar gevallen trein. Ach het zal wel weer in de toekomst spelen na een van de vele rampen die ons nog te wachten staan. In ieder geval het verhaal is boeiend en de tekeningen zijn subliem.
Tardi werkt hier veel met plakrasters wat een erg mooi effect heeft
Ook staat er nog een kleurenverhaal van hem in.
Het beetje surrealistische verhaal van Nicole Claveloux springt er in dit nummer ook duidelijk uit.
In Metal Hurlant nummer 10 o.a. het vervolg van Polonius en een verhaal van moebius in kleur. Jammer genoeg een herdruk uit Pilote, hoewel het mooi en leuk genoeg is om hier herdrukt te worden.
De vrees, dat Metal door het maandelijks verschijnen aan kwaliteit zou gaan inboeten, is geheel ongegrond gebleken. Er staan waarschijnlijk veel tekenaars te trappelen van ongeduld om met hun mooiste tekenwerk in dit blad te verschijnen. Zeer mooi in dit nummer is ook 'Un paquet pour vous', van een zekere Alesc. En dan wordt er op 'kunst-akademies nog beweerd dat er met plakrasters geen mooie effecten te bereiken zijn, nee, dat er met een pennetje gearceerd dient te worden'. Alesc bewijst het tegendeel.

AH! NANA!

In het algemeen is de belangstelling voor strips bij vrouwen niet zo groot. Ik vraag me al lang af hoe dit komt. Tot voor een aantal jaren waren er ook praktisch geen vrouwelijke helden, en als er dan 'ns een vrouw in een strip voorkwam, bij Kuifje bijvoorbeeld, dan was het zo iemand als Bianca Castafiore en dat is nou niet meteen iemand om je als vrouw mee te identificeren. Tegenwoordig zijn er wel heldinnen, Natasja, Yoko Tsuno, maar ik heb nog steeds het idee dat deze strips niet door vrouwen gelezen worden. Er is natuurlijk Tina, maar het rolgedrag wat we daarin krijgen voorgeschoteld, is helemaal om in tranen uit te barsten. Het is dan ook niet vreemd, dat er enige jaren geleden in de amerikaanse underground sfeer bladen gingen verschijnen als 'Wimmen's comix' en 'It aint me Babe', geheel volgetekend door vrouwen.
Ook in Frankrijk hebben enkele tekenaressen en scenaristes besloten om een geheel eigen blad op te richten. Ah! Nana!

werd eind oktober het resultaat. Ze zeggen zelf, dat ze het blad zijn begonnen uit onvrede met de mannelijke bedenksels.
Het blad moet gevuld worden door vrouwen van allerlei nationaliteiten. Het eerste nummer bevat dan ook strips van amerikaanse, italiaanse en franse tekenaressen en scenaristes. De fraaie omslag is in kleur en van een zekere Keleck. Het toont ons een stripteasende man in een of andere nachtclub. Van de amerikaanse Trina Robbins werd een oud verhaal opgenomen en een, volgens haar zeggen, zeer persoonlijke geschiedenis van de underground comics.
Van Nicole Claveloux wisten we sinds Metal Hurlant nummer negen al, dat ze kon tekenen, ze is hier ook mooi bezig. Chantal Montellier springt er ook uit, maar het spijt me om het te moeten zeggen, het mooiste verhaal is getekend door een man, Jacques Tardi' Ik begrijp trouwens niet waarom er voor deze strips speciaal met een vrouwenblad moest worden gestart. Het zijn strips, die toch wel ergens geplaatst

zouden kunnen worden, hetzij in Metal Hurlant of in Echo des Savanes of in Charlie

De algehele indruk is toch wel positief, de opmaak is zoals alle bij Humanoides Associés. Uitgaven zeer verzorgd. Kortom ik ben wel benieuwd naar het volgende nummer.

JOHN WATERCOLOR

Ook bij Les Humanoides Associes kwam het album 'John Watercolor et sa redingote qui tue' uit (John Watercolor en zijn dodende jas). Allemaal tekenwerk van Moebius uit Hara Kiri, Pilote, L'echo des savannes, en Metal Hurlant. Ongeveer van 1963 tot 1975. Het zijn korte gags en eigenlijk is het niet het beste tekenwerk van Giraud. Het doet vaak zeer amerikaans aan à la Jack Davis of Bill Elder maar dan wel als ze er met de pet naar gegooid hebben. Het is vaak wat slordig getekend, het is niet de beste zijde die we hier van Moebius/ Giraud zien.

ECHO DES SAVANES nummer 23 en 24

Met L'Echo des Savanes ging het de laatste tijd slecht. Het vertrek van Gotlib en Bretecher had het blad geen goed gedaan. Er zit nu weer een stijgende lijn in. Jean Solé ontwierp een nieuwe kop en tekende ook de omslagen. Vooral de omslag van 24 waarop een levensgrote kraan klaarkomt bij een sensuele vrouw is niet mis. In beide nummers werk van Amerikanen, onder andere van Wallace Wood en Robert Crumb
Wood in nummer 23 met een oud verhaal uit Witzend en in 24 met het begin van een gloednieuwe persiflage op 'Alice in wonderland'. Van Crumb bevatten de beide nummers een vervolg strip met in de hoofdrol Mister Natural, een verhaal dat tot nu toe nog niet gebundeld in een Amerikaanse comic is verschenen. Crumb liefhebbers dus opgelet. Van de franse tekenaars vallen Solé met een leuke gagstrip in nummer 23, Mandryka met in beide nummers het vervolg van La Horde, en Pétillon met detective Palmer op.

Metal Hurlant no. 9 f 6,80
Metal Hurlant no. 10 f 6,80
Ah! Nana! no. 1 f 5,60
John Watercolor et sa redingote qui tue f 12,80
L'Echo des Savanes no. 23 f 5,60
L'Echo des Savanes no. 24 f 5,60

F. Hansen

Hans Matla: *Stripkatalogus 1977. Officiële katalogus der nederlandstalige stripalbums.* ('s-Gravenhage 1976) 324 (ongenummerde) blzz. Prijs f 30,–

door Har Brok

Het zal intussen toch wel flink wat jaren geleden zijn dat in kringen van liefhebbers en verzamelaars van het beeldverhaal de behoefte ontstond aan een inventarisatie van hun objekt. Laten we zeggen dat de pogingen tot oprichting van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Beeldverhaal - met zijn eenzame uitloper in het Stripdocumentatiecentrum Nederland - en de uitgave *Strip voor strip* van het duo Kousemaker/Willems daarvan in Nederland een eerste meer naar buiten tredend symptoom geweest zijn. In deelgebieden is er eigenlijk steeds al werk in die richting verzet, met name door *CISO* en *Stripschrift* en natuurlijk door de 'instituten' Mondria en Noordermeer. Bij deze aanzetten is het gelukkig niet gebleven: liefhebbers, verzamelaars en gewone hébbers publiceren her en der lijstjes van hun lievelingsauteurs en -kompleksen, waardoor we momenteel beschikken over lijstjes van bijv. *Panda, Thijs IJs, Paulus de Boskabouter, Sjors en Sjimmie*, van *Pep, Kuifje*-weekblad, *Robbedoes* en van auteurs als Vandersteen, De Moor, Sleen, Kresse, Wijn enz.: aanzetten waarbij het gelukkig niet gebleven is, maar die wel jammergenoeg slechts *aanzetten* zijn tot inventarisatie van het beeldverhaal.
De kwaliteit van dit bibliografische werk loopt sterk uiteen: het is vaak beperkt tot eigen waarneming (wat als kontrole op zich uitstekend is) het munt uit door het hanteren van individuele en inkonsekwente beschrijvingsmethoden (doorgaans gericht op de ingewijden), terwijl de onvolledigheid juist bijna kónsekwent is, omdat er kriteria gehanteerd worden die alléén de makers bekend zijn, vaak zelfs zonder dat ze zich daarvan bewust zijn. Een van de namen die op dit terrein regelmatig opduikt is die van Hans Matla, auteur van de hier besproken in eigen beheer uitgegeven *Stripkatalogus 1977.*
Onder de vlag 'katalogus' ging - na wat individuele prijslijstjes - in 1975 een nieuw genre van start met de uitgave van de *Dupuiscatalogus 1976* van Marcel van der Hoff: een fondslijst van uitverkochte en nog leverbare Dupuisuitgaven met nieuwprijzen en antikwarische prijzen in de kategorieën *goede, prima* en *nieuwstaat.* Met name dit bescheiden uitgaafje heeft met bibliografie uiteraard weinig van doen, al zou de lezer dat wel wensen. Het is een handig aanstreepboekje voor verzamelaars.
De zo pretentieus als *officiële katalogus der nederlandstalige stripalbums* aangekondigde *Stripkatalogus 1977* van Hans Matla heeft de toekomstige kopers lange tijd in onzekerheid gelaten over het uiteindelijke principe dat er aan ten grondslag zou liggen en het is teleurstellend te moeten konstateren dat de auteur hen, nu de uitgave te koop is, nog steeds in die onzekerheid laat. In zijn voorwoord noemt hij zijn uitgave 'een standaardwerk op stripgebied', een 'volledig overzicht', vooral waar de 'echte strip-geinteresseerde, die nu wel eens wil weten, wat er van zijn favoriete strip is verschenen'. Daarnaast wijst hij terecht op het nut voor uitgevers, vertegenwoordigers, grossiers en boekhandelaars (merkwaardigerwijze ontbreekt meer specifiek de stripantiquair in deze reeks). Matla spreekt bovendien de verwachting uit dat zijn katalogus zal bijdragen aan 'een beter inzicht in het beeldverhaal', een verwachting die helaas - dat weet ik nu al - niét in vervulling zal gaan, omdat hooguit materiaal voor een beter inzicht in de uitgeverijen van (niet-oblong) strips geboden wordt. Om dit laatste gaat het echter niet, terwijl ik de overige citaten slechts in overweging geef. Het gaat erom dat dit boek géén bibliografisch naslagwerk geworden is, wat Matla gelukkig ook niet pretendeert. De beschrijving van de albums beperkt zich bij voorkeur tot de vermelding van titel en (al of niet vaststaand) drukjaar. Drukken zijn voornamelijk door de ervoor te betalen prijs onderscheiden; soms schiet de afbeelding van de voorplaat te hulp, maar dan alleen als je weet hoe de zaak in elkaar zit en zelfs dan kun je aan een afbeelding b.v. nog niet zien of de kaft hard is. Geen bibliografisch naslagwerk dus, zodat we voorlopig aangewezen blijven op de plannen in deze van het Stripdocumentatiecentrum Nederland.
Een heel ander facet vormen de prijzen, waarover de verzamelaars voorlopig nog wel niet uitgepraat zullen zijn. Opvallend is de diskrepantie met de genoemde *Dupuiscatalogus*, zoals bijv. f 250,– voor *Het geheim van den Hindoesleutel* bij Matla tegen f 375, - bij Van der Hoff (30% verschil! Wat zit daar in godsnaam achter?) of *Robbedoesalbum* 32 (Van der Hoff f 35,– en Matla f 65,–, maar er zijn ook principiëlere verschillen), met de nieuwprijzen van nog leverbare of zelfs nog te verschijnen albums, met de prijzen van andere stripantikwariaten en zélfs met de prijzen die Matla zelf in zijn antikwariaat vraagt! De verzamelaars zitten intussen met de brokken. handelaars in oud papier en kantoorboekhandels met restanten zitten nu ijverig met deze katalogus in de hand hun albumpjes te herprijzen zonder bovendien enig benul van eerste drukken, omdat dat door de summiere beschrijvingen voor leken ook niet mogelijk is.
Laat ik afsluiten: *Stripkatalogus 1977* is een pocket die zijn status (nog) niet ontleent aan de vage term 'officiële stripkatalogus', dat is een stempel dat je moet verdienen, maar aan het feit dat het een uniek boekwerk is in de meest letterlijke en figuurlijke zin van het woord. Het is de wereld van een grafisch en literair medium teruggebracht tot die van de postzegelverzamelaar tot en met de meest weerzinwekkende uitwassen (glig papier, misdrukte of foutgebonden albums die ekstra geld waard zijn) Daat staat tegenover dat Matla's katalogus binnen zijn eigen doelstelling getuigt van konsentieus werk, van een niet in geld uit te drukken ijver en toch ook van een goedbedoelde betrokkenheid bij de bibliografische beschrijving van het beeldverhaal. Niet alleen Hans Matla kan zijn vrouw Franny dankbaar zijn voor haar opofferingen voor de totstandkoming van dit uit de kluiten gegroeide aanstreepboekje, omdat ook ik dat ben, zéker als in een volgende druk ook *Ons Volkske* (nota bene mét Hergé, De Moor en Sleen) niet meer zal ontbreken en evenmin de herdrukken van *Stripschrift.*

KRAK
Op de zo langzaamaan met amateur-stripbladen overspoelde stripmarkt heeft een nieuwe uitgave het licht doen zien. Krak, een blad geheel gevuld met tekenverhalen van onbekende Utrechtse tekenaars. Zoals te lezen is in de 'Krakafonie' is het een uitgave van de 'Cancer Productions Unlimited', een samenwerkingsverband van vier jonge neuroten - zoals zij zichzelf typeren - die de bedoeling hebben een wak te slaan in cultureel Nederland. Krak (of wak?) is een van de projecten die hieruit voortgekomen is. Opmerkelijk is de zinsnede dat Krak ontstaan is uit onvrede met het Nederlandse stripbladenbestand! Gezien de beslist armzalige uitvoering en inferieur tekenwerk toch allemaal wat te hoog gegrepen uitlatingen. Laten we maar aannemen dat het niet te serieus bedoeld is. Als redelijke uitschieter mag misschien genoemd worden de strip *De vloek van de Zee* door Pieter van der Heyden; als enig *pluspunt* te weinig om de hoge prijs van dit 12 pagina's tellende blad te rechtvaardigen.
Kwaliteitsverbetering en verhoging van het aantal pagina's wordt echter in het vooruitzicht gesteld. Oplage 200, waarvan 100 genummerd (ook zo'n rage!), verkrijgbaar o.a. bij de stripspeciaalzaken. Prijs f 2,50.

DE TOPELOENG
Een eerste kennismaking met dit nieuwe striptijdschrift is zonder meer aangenaam. Een verzorgd werkje in uitstekende druk met een juiste scheiding advertenties (helaas onvermijdelijk!) - strips, in handzaam formaat en mooie vormgeving (van Bert Haagsman, zie Rubriek en Inkt).
Naast interessant werk van Bernard Holtrop (Willem) zijn vooral de twee 2-pagina gags van Hupet (Peter Hulpusch) naar ideeën van Barbos (Ais Hoogstra?) uitschieters. (Zien we hier Ais ten tonele verschijnen in de persoon van Dabbo? ; Overeenkomst met Hulpusch zelf is ook niet ondenkbaar!)
Ook eindelijk weer eens wat van de hand van Phil van Tongeren. Een 4-pagina suspense-story ditmaal naar een idee van Bert Haagsman. Vooral bij Hulpusch en in mindere mate bij Phil is de invloed Hergé/Tillieux overduidelijk. Dit doet echter niets af aan het fraaie tekenwerk, integendeel!
Met Peter Klashorst komen dan toch de twijfels en verwarring. Humor en Avontuur, Suspense en Erotiek, is de lijfspreuk van het blad. Wat betreft het laatste, de erotiek, die Klashorst in zijn tekeningen tracht op te roepen, kan ik me niet aan een associatie met de thematiek van De Vrije Balloen onttrekken. Een regressief soort Taboe-doorbreking als in De Handeling kan hij beter aan de medewerkers van voornoemd blad overlaten! Bovendien

vormt het naast- en achter elkaar plaatsen van plaatjes nog geen strip! De zichzelf klaarvingerende vrouw op de laatste volle pagina-plaat spreekt immers voor zich en vormt nauwelijks een geheel met de op een duistere manier onrustig woelende vrouw van de voorgaande kaders. Het hier gehanteerde begrip erotiek blijft me geheel onduidelijk (zou het dan toch 'humor' zijn?). In de op zich verdienstelijke *Cowboy-kolder* van dezelfde tekenaar, zien we een thema bekend uit de *Sex-Lucky-Luke* (de man die sneller schiet - lees: trekt - als zijn schaduw), een blad dat nog minder met erotiek te maken heeft.
De uitgave wordt verder gecompleteerd met werk van Milton Caniff en G.Macmanus.
Al met al toch een blad om in de gaten houden. Zes en dertig (inclusief omslag) fraai verzorgde pagina's voor de alleszins aanvaardbare prijs van f 2,90. Verschijning is gepland op vier tot zes maal per jaar.

MvdH

ANTIKWARIAAT 'RICHARD'
TWEE JAAR

Ter gelegenheid van het tweejarig bestaan van *Antikwariaat Richard* in Amsterdam, is er zolang de voorraad strekt, kans te profiteren van de volgende aanbiedingen:
Hugo Pratt - *La Ballade de la Mer Salée* (Casterman) van f 25,– voor f 17,50; *La Conga des Bananas* (Casterman) en *Vaudou pour Mr. le President* van f 19,50 voor f 13,50.
Vele albums van Dargaud van f 19,50 voor f 13,50 (Bilal, Forest, Palacios, etc.)
Giraud - *Chihuahua Pearl* (Semic) Nederlandstalig, harde kaft, van f 9,95 voor f 6,95.
Peyo - *Fluit met zes Smurfen* (Dupuis), van f 16,– voor f 10,–.
Numa Sadoul - *Tintin et moi*, entretiens avec Hergé (Casterman), van f 29,50 voor f 19,50.
Hergé - *Archives Hergé* (Casterman) van f 60,– voor f 40,–.
Uit de archieven van Hergé (Casterman), van f 29,75 voor f 19,75.
Creepy 3 t/m 25, Eerie 4 t/m 34 en Yearbooks f 6,– per stuk.
Creepy 1 & 2 een tientje, evenzo Eerie 2.
Van enkele titels is de voorraad beperkt, wees er dus snel bij!

BOUCHERIE VAN KAMPEN

Onder de naam *Slagerij van Kampen* (waar hebben we die naam toch meer gehoord?), is er op initiatief van J.Frederiks een serieus begin gemaakt met de import van niet-nederlandstalige stripuitgaven, en wel voornamelijk franstalige. Gezien het grote assortiment (Glenat, R.T.P., Les Humanoides Associés, een variëteit aan fanzines en affiches) en aflevering *vrijwel direkt* na datum van uitkomst in het buitenland, begint het er nu zo langzamerhand op te lijken dat er een al zo lang bestaande lacune in de nederlandse stripmarkt opgevuld gaat worden. Aangezien het hier onmogelijk is een opsomming van alle items te geven, adviseren wij u een bestelformulier aan te vragen bij: J.Frederiks, Kuiperstraat 85', Amsterdam of telefonisch kontakt op te nemen met 020-711345.
Bij afname voor commerciële doeleinden kan gerekend worden op aantrekkelijke kortingen bij verkoopprijzen, die in vergelijking met andere importeurs in de meeste gevallen relatief laag zullen liggen.

MvdH

JAMES HOND

Cartoonist en Stripschaplid het eerste uur, Klaas van der Spoel uit Groningen heeft zich nu ook op het vervaardigen van stripverhalen geworpen. James Hond is de naam van zijn geesteskind, dat op woensdag 7 juli in het Weekblad van Winsum en Obergum voor het eerst in druk verscheen. Het eerste avontuur heeft James Hond contra Do Ping. Naast deze krantenpublikatie staat ook een boekje op stapel, waarvan Klaas zelf de uitgave verzorgt.

(C.N.)

SUSKE en WISKE MUSEUM

Nederland heeft sinds kort een Suske en Wiske museum. Voorzitter en conservator van het museum is Wim van der Veeken (24). Het hoofddoel van het museum dat (nog) niet voor publiek toegankelijk is, is het bewaren van boeken voor het nageslacht en het bijeenbrengen van reklameprodukten en prullaria die betrekking hebben op Suske en Wiske. Inmiddels is het 1e deeltje van het huisorgaan in een oplage van 150 stuks verspreid. Hierin ondermeer informatie over het avontuur 'De Raap van Rubens' en een Suske en Wiske biografie. Adres van het, met een groot woord genoemde, museum: Sluizeweg 34, Made, Brabant.

SUPERDUO

Wat er gebeurt als 2 superhelden hun enorme krachten bundelen om de misdaad te bestrijden kunt u zien in een unieke uitgave van uitgeverij Classics waarin Superman en de wonderbaarlijke Spinneman 100 bladzijdes lang zij aan zij rondhollen in het verhaal 'Tweedracht breekt kracht. Eendracht maakt macht'. De tekst van het verhaal is geschreven door Gerry Conway terwijl de tekeningen zijn gemaakt door Ross Andru, Dick Giordano, Gaspar Saladino en Jerry Serpe. Uitgegeven door Marvel-grootmeesters Carmine Infantino en Stan Lee. Prijs f 5,50.

SUSKE EN WISKE

Wordt het snoepverbruik in Nederland minder? De firma Rowntree Mackintosh BV vreest het. Om deze, voor haar smartelijke, omwenteling ten goede te keren is zij een consumentenactie gestart. Om de verkoop van Smarties te stimuleren zit momenteel in elk 'Smarties-3-pak' een poppetje uit de Suske en Wiske verhalen. Er zijn 6 verschillende poppetjes voor de speciaal voor dat doel vervaardigde poppenkast die tegen een zacht prijsje bij de suikerzoete Smartie-fabrikant verkrijgbaar is.

HIEROGLYPHEN

Meerdere malen aangekondigd, maar deze maand dan toch echt! Het boek 'Hiëroglyphen' van Ron Kaal waarin de strip uitvoerig aan de orde komt. Enkele stukken die eerder in V.N. verschenen, zijn voor dit boek herschreven en van verbindende teksten voorzien terwijl ook geheel nieuwe hoofdstukken zijn opgenomen. Omvang 200 pag. Prijs f 14,90.

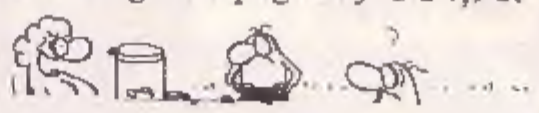

THIJS IJS

Een studie door Hans Spa-Zuidlaren, 40 pagina's, formaat 17 x 21,5 cm., prijs f 4,90. Hans Spa heeft de leggers van Het Nieuwsblad van het Noorden doorgeworsteld en Thijs IJs, de pré-Tom Poes strip van Marten Toonder uit de jaren 1934-1938 aan de vergetelheid ontrukt. Van Thijs IJs zijn 52 verhalen verschenen, waarvan minstens 1 in boekvorm. De overeenkomst van de tekeningen, de figuren (Bommel, Hocus Pas) en de inhoud van sommige verhalen (Blauwe Aarde, Noorderlicht, Schat op de zeebodem) met de latere Tom Poes-verhalen is bijzonder interessant. Hans Spa verdient alle eer voor deze grondige studie.

COMIXENE

Eindelijk schijnt nu ook in Duitsland het strip-fandom van de grond te komen. Na een paar mislukte pogingen op fanzine-gebied is nu een blad op de markt dat een langere adem lijkt te hebben: Comixene. Van dit tijdschrift verscheen afgelopen maand nr. 11, met als hoofdonderwerp Walt Disney. Hierin o.a. een interessant artikel over de Duckstrips uit Denemarken, Italië en Nederland; een Duitse Barks-index; en een verslag van een ontmoeting met Walt Disney in '65. Comixene verschijnt 4 à 5 keer per jaar op Stripschriftformaat 44 pagina's dik met een steunkleur op het omslag. De oplage bedraagt 1000 stuks. Comixene 12 zal, in samenwerking met Stripschrift, in het teken staan van de Nederlandse strip (Kresse, Toonder, enz.). Ook in de toekomst zal het blad veel buitenlandse tekenaars behandelen. dit in verband met het gebrek aan 'slachtoffers' in Duitsland zelf. Voor het komende halfjaar is de abonnementsprijs 11 gulden, op giro 3272 80-301 Hannover, Duitsland, van Andreas Knigge. Het redaktie-adres is Podbielskistr. 29, D 3000 Hannover 1, Duitsland.

SERIE–BIBLIOTEKET

In Denemarken en Zweden is een heel bijzondere serie stripherdrukken op de markt gekomen, onder de titel Serie-Biblioteket. Deze reeks (groot formaat albums, met opvallende omslag op zilverpapier gedrukt) brengt de volgende series:
– King van de bereden politie, van Jim Gary (1938);
– Mandrake, van Falk en Davis (1938);
– Dick Tracy, van Chester Gould (1940-1943);
– Barney Baxter, van Frank

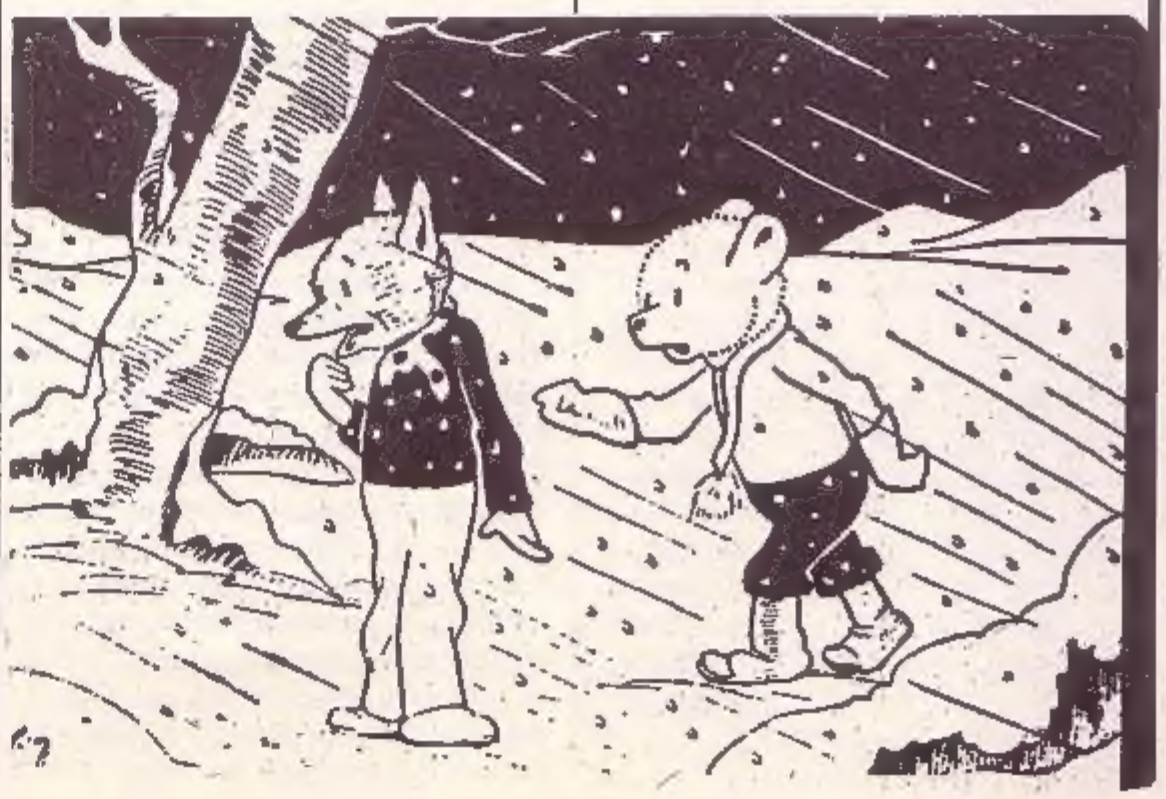

Miller (1938).
De verkoopprijs in Zweden is 14.50 Kronen.

AGENT X 9

Interpresse (Deense zustermaatschappij van Semic Press) brengt sinds kort het tijdschrift Agent X9 uit, met grote afleveringen van Modesty Blaise, Garth en The Seekers. Waar blijft de Nederlandse versie, Semic ?

STUDIO-STRIP

De KRO-gids *Studio* is met ingang van no. 50 (1976) duidelijk veranderd: de omslag in een nieuwe opzet, de binnenpagina's ondergingen een facelift en een geheel nieuwe 3/4 pagina weekstrip *Jopper en Bars*, resp. een geluidsman en een cameraman van Robert van der Kroft ging van start.

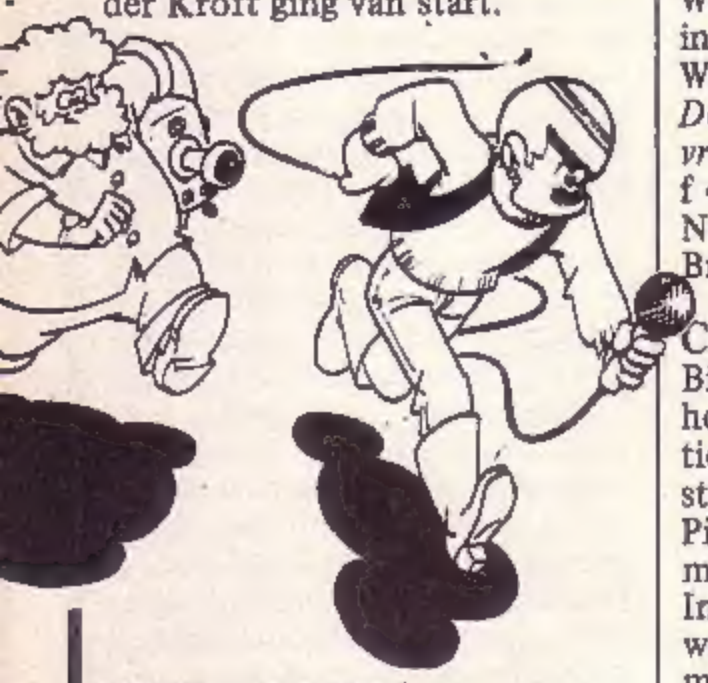

STEF ARDOBA

In week 13 van 1977 gaat het derde SF-stripverhaal van Stef Ardoba in Eppo van start onder de titel: 'Gevaar in het onderaardse'. Inhoud: 'Zuid-Boranië wordt geteisterd door natuurrampen van ongehoorde

hevigheid. Aardbevingen, windstoten en geheimzinnige stenenregens verjagen de bevolking naar het noorden. In het parlement van Boranië ontstaat een crisis als er beschuldigingen worden geuit over geheime onderaardse kernproeven door een buitenlandse mogendheid. Een geleerde, Thomson genaamd, beweert dat de natuurverschijnselen in hevigheid zijn toegenomen nadat men op het continentale plat voor de kust naar olie ging boren en wil bewijzen dat er een einde aan de rampen kan komen maar. . . verdwijnt dan spoorloos! Stef Ardoba is de aangewezen man om de geleerde op te sporen in het verwoeste en totaal verlaten Zuid-Boranië.

UITGEVERIJEN

DE BEZIGE BIJ

Verschenen *Tjeempie, of Liesje in Luiletterland*, het lieve verhaal van een meisje dat verwonderd op zoek gaat naar antwoord op de vraag wat *sex* betekent en daarbij 'vreemde' ervaringen heeft.
Een stripverhaal in nieuwe spelling van Remco Campert en Joost Roelofsz. Prijs f 24,50.

BRABANTIA NOSTRA

De 'Stripschriftkenners bij uitstek' zijn gekomen met een uitgave voor de Craenhals-liefhebbers onder de titel SOS 17, een bundeling van de dagbladstrips *Primus en Musje*.
Welkom is ook het tweede deel in de serie *Kraaienhove* van Willy Lohman met de verhalen: *De Kroonjuwelen, De Afvalvreters* en *Het Urtonium*. Prijs f 4,95. Bestellen bij Brabantia Nostra, Vogelenzanglaan 3, Breda.

CASTERMAN

Bij Casterman verschenen twee hoogtepunten uit het kwalitatief toch al zo hoogstaande stripfonds: 'Kuifje en de Picaro's' - in beperkte oplage met harde kaft! en in de Indianenreeks. Stripschapprijswinnaar Hans G.Kresse deel 6 met de titel *De Welp en de Wolf*. Verder de 4 Helden van Craenhals deel 9 *De Sneeuwdraak*.

Het programma voor de zomer van '77 omvat o.m. een derde deel in de terecht zo suksesvolle reeks *Tardi-strips*. (Isabelle Avondrood) onder de titel *De Waanzinnige Geleerde*, een vijfde deel in de serie herdrukken van Hergé's *Kwik en Flupke*, een nieuw Alex-album (Martin) onder de titel *Het Spook van Carthago*, en een nieuw verhaal in de Ségur-reeks *Hoera, Vakantie*.
Op langere termijn staat dan in december de start van een nieuwe reeks historische verhalen (vaderlandse geschiedenis) van Bob de Moor op het programma, eigenlijk een voortzetting van Cori, de scheepsjongen. Deel 1 zal zijn: *De onoverwinnelijke Vloot*.

CLASSICS

Naast het normale (omvangrijke) pakket strips: een bloemlezing uit de Nederlandse Mad van 1965 (nrs 7-12) onder de titel *Het mafste van 11 jaar geleden* alles compleet met gratis vliegenmepper! Prijs f 4,50. Verder o.m. Mad no. 79 (ned) en Apenplaneet no. 10 *Terreur op de Apenplaneet* .

VAN DITMAR

Door Van Ditmar werden in het verspreidingspakket opgenomen de Engelse Asterixen: Asterix and the Gauldron en Asterix and the Soothsayer.

DUPUIS

Verschenen Ouwe Niek en Zwartbaard M. Remacle no. 20 *De nieuwe Avonturen van Zwartbaard* (8 korte verhalen), Baard en Kale Wil/Tillieux no. 24 *Avontuur in Burma*, Natasja Walthéry/Mittéi no. 6 *Kaapvlucht* e.a., Archie Cash Malik/Brouyère no. 4. *De Hinderlaag*, Robbedoes en Kwabbernoot in de reeks Jeugdzonden Franquin deel 2. *Radar de Robot*, Bollie en Billie Roba no. 13. *Billies Bal*, Sammy-Berck/Cauvin no.7. *Lijfwacht in de Kostschool* en Robbedoesverzamelband no. 139 bevat de Robbedoesnummers 1968 t/m 1980 (1 jan. '76 t/m 25 maart '76). Verwacht '77 Buck Danny *Haaien in de Chinese Zee*, Jess Long no. 2 Baard en Kale *Monster recht vooruit*, Zwartbaard *Prinses en Piraat*, Yoko Tsuno - *De Grens van het Leven*, Archie Cash *Het Rijk der Ratten*, Sammy *Heibel in de Woestijn*, en De Sliert *De Sliert in de Tegenaanval* en Verzamelalbums no. 140, 141, 142 en 143. (3 kwartalen '76 en 1e kwartaal '77).

OBERON

Het Oberon-imperium breidt zich in *Samenwerking met Het Stripschap* gestaag uit ('waar moet dat heen? '). Nu verscheen een nieuwe serie *Julie Wood* (de equivalent van Michel Vaillant), ze zal het echter wel niet zo lang maken als ze in miniskirt 180 km/u op een motor blijft racen, maar misschien verkijken we ons op haar frêle gestalte - tenslotte houdt ze er ook een zware Crossmotor mee in bedwang - de tijd zal het leren! Deel 1. *Julie Wood* is inmiddels gevolgd door deel 2. *Duivelse Motoren*.

Eindelijk een nieuwe Ravian - De Ambassadeur der Schaduwen, een herdruk van Asterix in Hispania (totaal oplage herdrukken = 300.000), Deel II in de serie Johnny Goodbye 'J.G. contra Fiddles Paganini van *Attanasio* en *Lodewijk*, voor het programma op korte termijn (zie stripschrift 94/95). In de zwart-wit reeks verschijnt deel 11. De Banneling van Nimmorac van Bert Bus deel 3, en deel 12 *Matho Tonga de laatste der Mandan's van Hans G.Kresse*.
Ook zal voor verzamelaars èn speculanten een tweede deel in de reeks Eppo-extra met zeven

komplete verhalen uitkomen. Op langere termijn staan ons dan ivm 25 jaar Donald Duckweekblad te wachten een bundeling van de eerste 10 Donald Duck's in facsimile-uitgave, Ik Mickey Mouse deel I en II (zelfde uitgave als Ik Donald Duck, in 1978 volgen dan hopelijk Ik Goofy I en II) en de Donald Duck Barks verhalen 4 en 5. Op het programma staan verder een Barks-index op Donald Duck weekblad (van Stripschaplid Rob Stechweij), een komplete index op Donald Duck weekblad etc. etc.

DE EEKHOORN B.V.

Het is net of je weer op één van die gure winteravonden diep weggedoken in zo'n oude crapaud zit, in je plusfours, de knieën opgetrokken, de kachel flink opgepookt, - waar je oren zo onprettig van gingen gloeien als je in je onverwarmde kamertje naar bed moest, het peertje

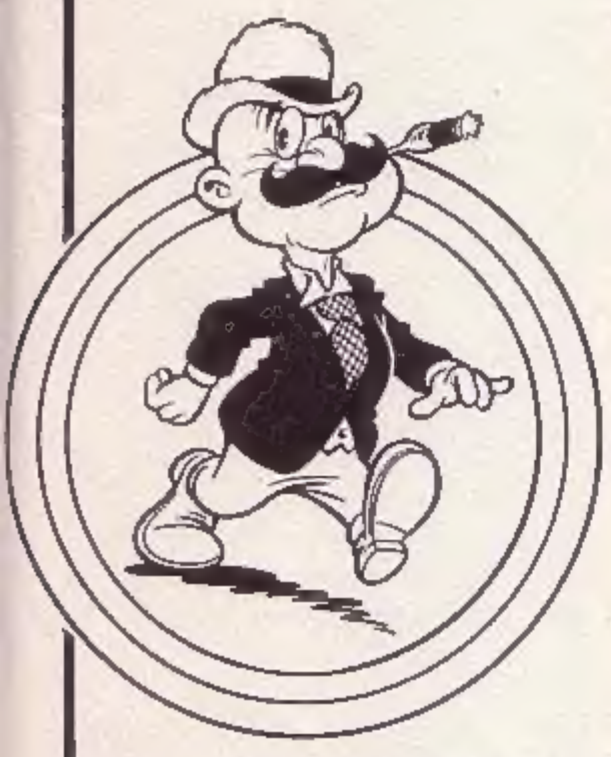

van de gelige kap (met de vorm waarvan ze nu ijsjes verkopen) van de gietijzeren schemerlamp gloeiend in je nek, een aardewerken beker met anijs- of chocolademelk met een plak ontbijtkoek binnen handbereik, dat *speciale sfeertje* proef je alleen als je weer de verhalen van Fokkie Flink, Tekko Taks of Professor Créghel leest. Wat de eerste twee strips aangaat zullen we nog even moeten wachten, maar wat Professor Créghel betreft, kunnen we zo weer terug in de tijd, met de nieuwe uitgaven van De Eekhoorn B.V. Geen moeite is te veel geweest om de boekjes op een aantrekkelijke manier op de markt te brengen zoals een puntgave druk in een veelkleurig omslag. Dat ondanks alles de prijs laag is gebleven (f 3,95 per stuk) mag een prestatie heten. Het is te wensen dat de stripwereld de *eigen* strip van Carol Voges en Arnold Goosen (tekst) met eenzelfde enthousiasme tegemoet treedt als waarmee de uitgever en makers van de strip het projekt gestart zijn.
Verschenen tot op heden: *Professor Créghel en de Overval, Professor Créghel en de Katmannen, Professor Créghel en de bedriegers, Professor Créghel bij de Indianen.* MW

SEMIC

Verschenen: Spirit no. 3 naast Spiritstrips een kort interview met Will Eisner, een artikeltje over Bonnie & Clyde - film en Crepax B & C strip, Prins Valiant Foster no. 8 *De grote Zeereis*, deel II in de reeks verhalen van vroeger: *Voor een Schotel Linzen* (Bijbelse geschiedenis voor de liefhebbers) en deel 1 van de kinderstrip *De Kinderen van Dourpajon* met de titel *Geheimzinnige Diefstallen*, een nieuwe reeks *Dokter Justice* over een arts en specialist in de vechtsporten die voor niets minder dan de wereld-gezondheidsorganisatie moeilijke opdrachten uitvoert.
Hij lost de problemen gewoonlijk op met de oosterse gevechtstechnieken waarover hij beschikt 'Waar vind je zo'n

man? ? ? ' Deel I verschijnt onder de titel *S.O.S. Egypte*, Popeye in *Popeye en het malle Monster*, Aladdin (bekende sprookje in fraaie stripvorm), Woody Woodpecker Reuzealbum met nieuwe avonturen van de zo beroemde filmheld. 'n Twietie en Silvester album (ook al beroemde tv-filmhelden), praktische strips met tips om het zelf te doen voor kinderen van Lijnvliegtuigen tot walvis jagen(!) en tenslotte het belangrijkste: de uitgave van een eerste album met Gotlib's Gai-Luron, met de geboorte van en veranderingen in de strip onder de titel *Lobbes*. Prijs per album f 4,95.

STANDAARD UITGEVERIJ

Verschenen Suske en Wiske *De Gouden Locomotief*, geënt op het gelijknamige tv-poppenspel en Nero no. 49. *De Vleugeltjes van Xopotl* en no. 50 *De Jinkaboems*, meer over Marc Sleen en Nero in een volgend Stripschrift.

HERMANS VERSUS HERGé

In de dependance van de Utrechtse Openbare Bibliotheek in de wijk Kanaleneiland op de desk gelezen: *Lees hier je strips, neem een echt boek naar huis*. Of daaromtrent. In ieder geval: het kijkboek wederom in discrediet.
Als proef op de som werd de vraag afgevuurd: 'Heeft u hier de werken van Hergé, Kuifje in Amerika in het bijzonder? ' Wedervraag van de in- en inbleke bediende: 'U bedoelt de striptekenaar? Zeker wel! ' klonk ten antwoord. 'Nee, ik verstond eerst Hermans, ziet ge? ' mompelde de bibliothecaris. 'Ah, ik ziet! ' verstond hij, waarna de magere gestalte zich naar een 'geheime kamer' snelde. (U weet: elke bibliotheek heeft wel een 'hel' in haar buik, een schimmelig vertrek waar verboden en taboeë boeken en andere schandalige lectuur wordt bewaard.) 'W.F., W.F., dát is lef', dacht ik onwillekeurig.
Na een aantal minuten droegen twee kromme benen de bediende weer terug, met lege handen. 'Sorry', verklaarde hij. 'Die Kuifje hebben we hier niet. Die cirkuleert zeker ergens nog. Maar ze worden niet meer uitgeleend, ziet U? Strips zijn gevaarlijk, er worden veel vernielingen aangebracht, ziet u? Je kan wel aan het binden blijven. Vandaar, ziet u? '
Ja, ik zag. Een groeiende door geen zinnige argumenten te stuiten tendens binnen het bibliotheekwezen, een optrekkend front van een uitzinnige menigte dat het beeldverhaal weer in de vuurpoel der haat wil werpen. Strips maken het leenverkeer van het goede boek onmogelijk! , hoor ik die gekke Belg Chris Versteylen reeds roepen.
Schisma! Knallende ruzie! En scheiding der geesten! Het in tweeën verdeelde kamp! CRM met circulaires! Leesluiheid! Li-te-ra-tuur! !

Anton Hermus

STRIPSPECIAALZAKEN

In Groningen zijn 2 nieuwe zaken geopend en wel: Interstripwinkel, Folkingestraat 18 en Tante Leny Strips en Zo, Zuiderdiep 156.

PLAATJES-BOEKJES

Om aan alle misverstanden meteen maar een eind te maken *PLAATJES-BOEKJES ROTTERDAM en AMSTERDAM GAAN DOOR! !* - Eigenaar Mathijs Wardenaar moet echter in de tijd die hij besteedt om de zaak in Rotterdam te reorganiseren zijn zaak in Amsterdam voorlopig *gedeeltelijk* sluiten. Daardoor zijn de volgende openingstijden van kracht:
Rotterdam: 's maandags gesloten, openingstijden 10.30-18.00 uur (met een nieuwe, veel grotere kollektie)
Amsterdam: maandag en dinsdag gesloten, wo t/m vrijdag 17.00-20.00 uur geopend en 's zaterdags van 11.00-18.00 uur, het ziet er naar uit dat in de nabije toekomst de zaak in Amsterdam ook weer volledig zal draaien.

VROOM & DREESMANN

De firma, die zoals bekend veel strips in zijn uitverkoop doet, laat ook dit jaar de stripliefhebbers niet in de steek. Het vermelden méér dan waard zijn:
1. Een speciaal dik Donald Duck album met nog nimmer in albumvorm uitgebrachte verhalen. f 7,50.
2. Ingebonden jaargangen Kuifje Weekblad, steeds 13 opeenvolgende nummers in een band, 19 verschillende banden, slechts f 3,50 per band.
3. Pep-parade no. 10 /Philémon/Sjors (Schiermonnikoog - Zilte Zee - Boorhazen) allen f 1,– per album.

Zolang de voorraad strekt, zijn al deze stripuitgaven in alle 58 vestigingen gedurende de uitverkoop eind dec/begin jan. verkrijgbaar.

Tentoonstellingen

ROTTERDAM

In het Lijnbaancentrum, Lijnbaan 165 in Rotterdam wordt van 30 januari t/m 13 maart een Kuifje tentoonstelling georganiseerd. Toegang dagelijks van 11.00 tot 17.00 uur, (vrijdags tot 21.00 uur) en zondags van 12.00 - 17.00 uur. Entree gratis.

AMSTELVEEN

In Amstelveen is op 11-12-1976 een Toonder tentoonstelling geopend, georganiseerd door de Gemeente Amstelveen in samenwerking met het SDCN en de ex-Stripschap bestuursleden Frankfurther, Richard en Mondria. De tentoonstelling wordt gehouden in het gemeentelijk museum Aemstelle, Amsterdamseweg 511 en is geopend t/m 23 januari 1977. De openingstijden zijn:
dagelijks van 14.00-17.00 uur
vrijdagsavonds van 19.30-22.00 uur
zaterdags van 12.00-17.00 uur
De entree is gratis, een speciale Bommelposter is te koop à f 2,50.

Naast veel origineel werk van Toonder zelf, is ook veel origineel werk van andere ex- en huidige medewerkers van de Toonderstudio's te zien, zoals van The Tjong Khing.
Alhoewel ergens op de tentoonstelling vermeld staat dat leden van Het Stripschap na een bezoek teleurgesteld zullen zijn, kan de tentoonstelling toch warm worden aanbevolen zowel aan niet-leden als aan leden. Nieuw was een Bom-

professor pi

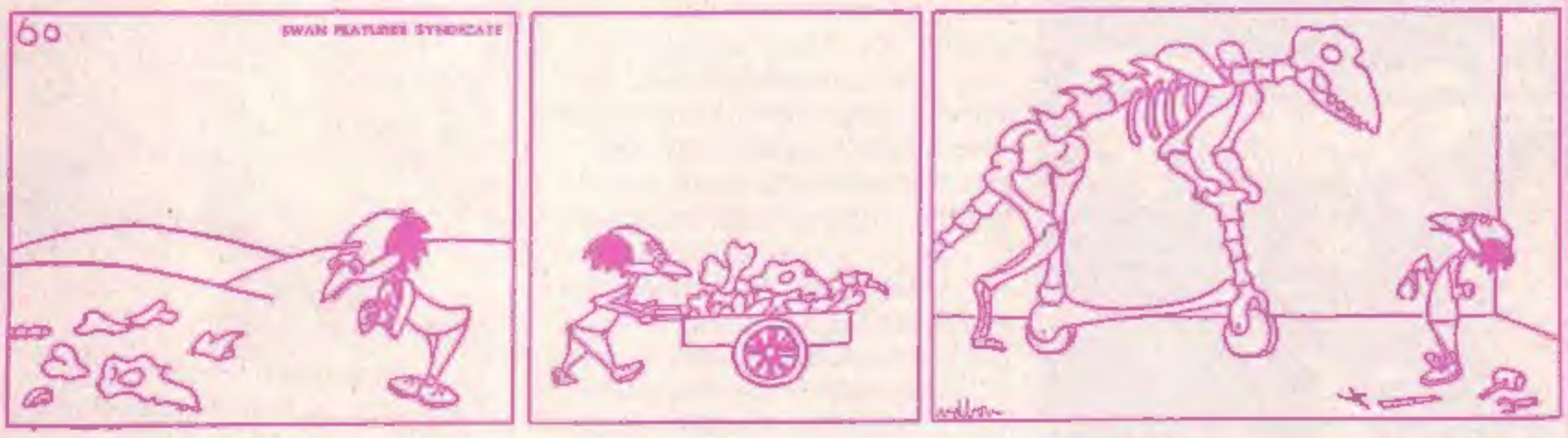

simpelman

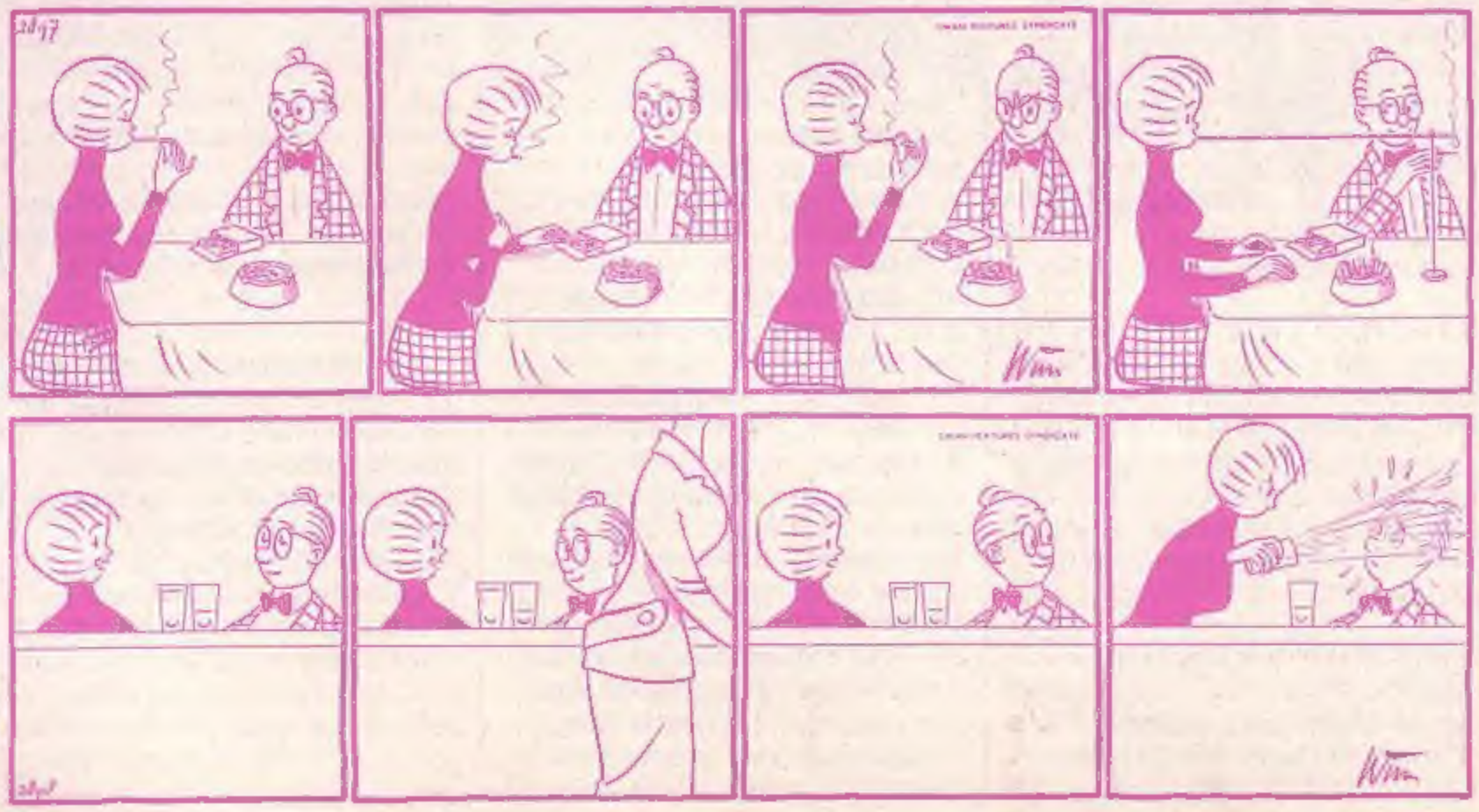

mel-uitgave 'Payung Ajaib' uit de 'Serial Tom dan Doli' en een nieuw soort zuurtjes 'Bommeltjes'.

LEEUWARDEN

In Leeuwarden wordt een tentoonstelling georganiseerd door de Gemeente Leeuwarden en Nico Noordermeer. De tentoonstelling wordt gehouden in het Gemeentemuseum, Het Prinsessehof, Grote Kerkstraat 9-15 en is geopend van 8 januari tot 29 februari. Toegangsprijs f 1,—.
De openingstijden zijn:
dagelijks van 10.00 - 17.00 uur
vrijdags van 10.00 - 22.00 uur
zondags van 14.00 - 17.00 uur.
Naast een overzicht van het beeldverhaal is origineel werk tentoongesteld van onder meer: Marten Toonder, Piet Wijn, Hermann, Bob de Moor, Francois Craenhals en The Tjong Khing.
Op de tentoonstelling is een bloemlezing verkrijgbaar, samengesteld door Nico Noordermeer, omvang ca. 90 pagina's, waarvan 10 tekst, 10 advertenties en 70 pagina's strips van Piet Wijn, The Tjong Khing, Rik Ringers, Donald Duck en Eppo, maar ook de door Tibet ter gelegenheid van de 30e verjaardag van Kuifje Weekblad vervaardigde 6 pagina's lange Rik Ringers strip Prijs ca. f 6,—.
In het kader van deze tentoonstelling wordt op 29 januari door Het Stripschap in Leeuwarden een ruilbeurs georganiseerd in de Schaaf Concertzaal, Sacramentstraat 24. Zaal open 10.00 uur. Einde 16.30 uur. Gratis voor leden, niet-leden betalen f 2,50 entree.
Willy Vandersteen is vanaf circa 12.00 uur aanwezig om albums te signeren. Aansluitend aan de ruilbeurs vindt om 16.30 uur een exclusieve filmvoorstelling plaats. Gedraaid wordt de film 'Ik Kuifje', een 85-minuten film, samengesteld door Henri Roanne en Gerard Valet. Deze film werd recent gemaakt ter gelegenheid van 30 jaar Kuifje. (september 1976). Normale toegangsprijzen.

HET BESTUUR VAN HET STRIPSCHAP, DE REDAKTIE EN UITGEVERIJ WENSEN U EEN VOORSPOEDIG 1977.

STRIPSCHRIFT IN JANUARI:

- **DON LAWRENCE OVER HET KEIZERRIJK TRIGIE**
- **VERDWENEN KUIFJES**
- **POGO**
- **KALENDER**
- **NIEUWS ETC.**